

ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Οι προκλήσεις της χημικής βιομηχανίας

Η μετάβαση σε μια οικονομία χωρίς άνθρακα και οι άλλοι στόχοι βιωσιμότητας στην παραγωγή, του χημικού κλάδου και της οικονομίας εν γένει, απαιτούν συνεκτική πολιτική και προβλεψιμο πλαίσιο ανάπτυξης για τις οικονομικές επενδύσεις. Αυτό τονίζει ο Martin Brudermüller, CEO της BASF και πρόεδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Χημικής Βιομηχανίας. **Σελ. 19**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ταχύτερη η μείωση του χρέους

Την εκτίμηση ότι το δημόσιο χρέος μπορεί να μειώνεται κατά 3,5% του ΑΕΠ ετησίως, χωρίς να συνοπολογίζονται η επιστροφή στα πρωτογενή πλεονάσματα και τα έσοδα από τις ιδιωτικοποιήσεις, διατυπώνει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας. Πρόσθεσε ότι καμία χώρα της Ευρωζώνης δεν μειώνει το χρέος της σε μεγαλύτερο βαθμό. **Σελ. 18**

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η ενέργεια γονατίζει επιχειρήσεις

Το αυξημένο κόστος της ενέργειας απειλεί έως και την ύπαρξη ορισμένων γερμανικών επιχειρήσεων. Η Ένωση Βιομηχανιών (BDI) απευθύνει έκκληση στην κυβέρνηση, καλώντας την να λάβει μέτρα. «Οι αυξανόμενες τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου απειλούν να συνθίψουν την οικονομία» τόνισε ο Ζίγκφριντ Ρούσμπορν, πρόεδρος της BDI. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΩΣ ΣΙΤΗΡΩΝ

Κίνδυνος εκτόξευσης των τιμών τροφίμων

Η κρίση γύρω από την Ουκρανία εγγκυμονεί κινδύνους εκτόξευσης των τιμών των τροφίμων. Η Ρωσία είναι πρώτη στον κόσμο σε εξαγωγές σιτηρών, ενώ η Ουκρανία είναι τέταρτη σε εξαγωγές σιτηρών και καλαμποκιού. Οι τιμές των τροφίμων σημείωσαν άνοδο κατά 28% σε παγκόσμιο επίπεδο και αναμένεται να συνεχίσουν την ανοδική τους πορεία. **Σελ. 12**

CERBERUS

Κλίνει προς doValue για δάνεια της Alpha

Προς την «doValue» κλίνει και η Cerberus Capital Management για διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που απέκτησε στα μέσα Φεβρουαρίου 2022 ύψους 2,4 δισεκατομμυρίων ευρώ από την Alpha Bank. Εάν επιβεβαιωθεί η συμφωνία διαχείρισής τους θα είναι με διαφορά ο μεγαλύτερος διαχειριστής δανείων στην Κύπρο. **Σελ. 6**

ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Εχασε 3,77 δισ. ευρώ η εστίαση στην Ελλάδα

Απώλειες 1,36 δισ. ευρώ είχε ο κλάδος της εστίασης το 2021, καθώς το lockdown μέχρι τον Μάιο και τα περιοριστικά μέτρα για τους ανεμβολίαστους ανέκοψαν την αυξητική πορεία των εσόδων που καταγράφτηκε το καλοκαίρι. Ο κλάδος είχε το 2021 κύκλο εργασιών 5,136 δισ. ευρώ. Στη διείτια της πανδημίας ο κλάδος έχασε περί τα 3,77 δισ. ευρώ. **Σελ. 16**

Βαρίδι για τράπεζες η μεγάλη ρευστότητα

Ξεφορτώθηκαν τα κόκκινα δάνεια και στρέφονται τώρα στην εξεύρεση καλή ροής και νέων τρόπων δανεισμού

Ενώπιον μιας νέας μεγάλης πρόκλησης βρίσκονται οι κυπριακές τράπεζες, τώρα που άλλες «καθάρισαν» και άλλες είναι στην τελική ευθεία για να «καθαρίσουν» από τα κόκκινα δάνεια, που ήταν η νούμερο ένα προτεραιότητά τους. Ο μέσος ευρωπαϊκός όρος για δανεισμό που δείχνει την υγεία μιας τράπεζας είναι στο 80-90%, άρα γίνεται εύκολα αντιληπτό το πρόβλημα της έλλειψης «πρότζεκτ» δανεισμού στην Κύπρο. Οι τράπεζες θα πρέπει να κάνουν κινήσεις επενδυτικής δραστηριότητας, να ασχολούνται με συναλλαγές σταθερού εισοδήματος, να αρχίσουν να δίνουν με ροή δάνεια προς το εξωτερικό, να αποκτήσουν συμβουλευτικό ρόλο, να παρέχουν υπηρεσίες θεματοφυλακής και να ασχοληθούν με άλλες υπηρεσίες παράλληλα με τον δανεισμό που πραγματοποιούν εντός του κράτους. Η ανάγκη βιωσιμότητας των τραπεζών δεν περιορίζεται μόνο στη μείωση των εξόδων, μέσω κλεισίματος καταστημάτων και μείωσης υπαλλήλων, αλλά και στην αύξηση των εσόδων τους. **Σελ. 3**

«Χτίζει» το μέλλον χωρίς πετρέλαιο η Σ. Αραβία

Μέχρι το 2015 το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας (PIF) δεν ήταν παρά μια αδρανής εταιρεία χόλντινγκ που εξυπηρετούσε τις επενδύσεις της ηγεσίας. Τώρα πια έχει θέσει στο στόχαστρό του περιοριστικά στοιχεία αξίας ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων, καθώς εξαγοράζει τα πάντα από ποδοσφαιρικές ομάδες μέχρι αυτοκινητοβιομηχανίες ηλεκτροκίνητων και χρηματοδοτεί καινούργιες πόλεις μέσα στην έρημο. Η μεταστροφή του αντανακλά την επείγουσα αποστολή του που δεν είναι άλλη από την προετοιμασία της χώρας, της πρώτης στον κόσμο σε εξαγωγές πετρελαίου, για ένα μέλλον χωρίς πετρέλαιο. **Σελ. 9**

Η Τσικνοπέμπτη έδωσε άρωμα αισιοδοξίας για την εστίαση

Στο «κόκκινο» οι κρατίσεις

Το έθιμο της Τσικνοπέμπτης επιστρέφει δυναμικά, δίνοντας άρωμα αισιοδοξίας στον κλάδο της εστίασης. Οι κρατήσεις σε ταβέρνες και εστιατόρια κυττούν κόκκινο. Η χαλάρωση των μέτρων που επιτρέπει την αύξηση του αριθμού των ατόμων στο τραπέζι, αλλά και την είσοδο μη εμβολιασμένων, θα λειτουργήσουν καταλυτικά στην επιστροφή του κόσμου στις επιχειρήσεις της εστίασης και στα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης. **Σελ. 4**

Ούτε φέτος βλέπει φως το επιχειρείν

Πορίσματα δύο ερευνών

Λουκέτα, εκκαθαρίσεις και μείωση του κύκλου εργασιών τους βλέπουν μέσα στο 2022 οι πλείστες επιχειρήσεις. Η εικόνα αυτή του επιχειρείν αποτυπώνεται σε δύο έρευνες για την επόμενη περίοδο. Το 33% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι ο κύκλος εργασιών τους δεν θα μεταβληθεί και το 27% να δηλώνει ότι θα παρουσάσει μείωση. **Σελ. 4**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ Σελ. 5

Σε τρεις πυλώνες τα μέτρα για καταχρήσεις στο ΓΕΣΥ

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ενεργειακά αυτόνομη

Η κρίση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας έχει προσεγγίσει σύμφωνα με πολιτικούς αναλυτές στο σημείο εκείνο όπου η καθυστέρηση από ρωσικής πλευράς είναι πιο επιζήμια από μια άμεση παρέμβαση. Αυτό έχει να κάνει με την αποτελεσματικότητα που αποδίδει η Ρωσία στη στρατιωτική βοήθεια που λαμβάνει η Ουκρανία όλο αυτό το διάστημα από τις χώρες της Δύσης. Δηλαδή, περαιτέρω καθυστέρηση εκδηλώσεων επιθετικής συμπεριφοράς από ρωσικής πλευράς θα εκληφθεί από το ΝΑΤΟ πως όσο αυξάνεται η στρατιωτική βοήθεια προς την Ουκρανία τόσο αποθαρρύνεται η Ρωσία. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να καταστεί τελικά η Ουκρανία ένας χώρος μεγάλης συγκέντρωσης δυτικών όπλων, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η αντίθετη κατάσταση από εκείνη που επιθυμεί να αποτρέψει η Ρωσία μέσω στρατιωτικής επιχείρησης.

Με άλλα λόγια, αν η σύγκρουση δεν έχει ήδη ξεσπάσει την ώρα που διαβάζετε αυτές τις γραμμές είναι θέμα χρόνου να εκδηλωθεί. Η επαλήθευση των πολεμικών σεναρίων, πέραν της ανθρωπιστικής κρίσης που θα δημιουργήσει, θα προκαλέσει και ένα σημαντικό οικονομικό κόστος για την ευρωπαϊκή οικονομία. Το κόστος αυτό συνίσταται στην εκτόξευση του κόστους ενέργειας. Οι τιμές της ενέργειας παρόλο που βρίσκονται ήδη στα ύψη, για λόγους που έχουν πολλές φορές αναλυθεί το τελευταίο διάστημα, εκτιμάται πως υπάρχει περιθώριο για ακόμα μεγαλύτερες αυξήσεις το επόμενο διάστημα. Η Ρωσία αποτελεί τον μεγαλύτερο

προμηθευτή προϊόντων ενέργειας στην Ευρώπη, με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία. Στο πρώτο εξάμηνο του 2021 η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήγαγε σχεδόν το 47% του φυσικού αερίου και το 25% του πετρελαίου από τη Ρωσία. Η ενεργειακή απεξάρτηση της ευρωπαϊκής οικονομίας από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων και η επίτευξη της ενεργειακής αυτονομίας, αποτελούν κρίσιμα θέματα που ενώ απασχολούν ιδιαίτερος τον δημόσιο διάλογο τελευταίως ίσως τώρα να ήρθε η ώρα να τεθούν ενώπιόν μας ακόμα πιο επιτακτικά.

Με βάση τη συμφωνία των Παρισίων, η Ε.Ε. έχει δεσμευτεί να μειώσει τις καθαρές εκπομπές καυσαερίου κατά 55%, ενώ παράλληλα υιοθετείται και ο στόχος αύξησης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο

40% του συνόλου μέχρι το 2030. Απόλυτος στόχος είναι να μην επιτραπεί να προσεγγίσει η αύξηση της θερμοκρασίας τους 2 βαθμούς Κελσίου και ιδανικά να περιοριστεί η αύξηση στους 1,5 βαθμούς Κελσίου.

Η Ευρώπη καλείται να ανέβει έναν Γολγοθά και σίγουρα όσο πιο σύντομα ξεκινήσει αυτήν την πορεία τόσο το καλύτερο, ενώ σημασία έχει και ο βηματισμός με τον οποίο θα επιδιωχθεί η πρόοδος μέσα από την ένταση των επενδύσεων. Για να υπάρξει, όμως, χειροπιαστή απόδειξη ότι το ευρωπαϊκό οικοδόμημα στο σύνολό του κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση θα απαιτηθούν εθνικά προγράμματα δράσης. Σημαντικός, επίσης, κρίνεται και ο ρόλος των εθνικών ρυθμιστικών αρχών που θα πρέπει χωρίς καθυστερήσεις να ε-

γκρίνουν τα έργα που θα τινθενται ενώπιόν τους. Τέλος, σημαντoυσα είναι και η ανάπτυξη νέων υποδομών μεταφοράς ενέργειας έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί το αποτέλεσμα της προσπάθειας.

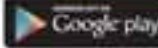
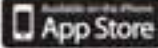
Η Ευρώπη για να μπορέσει να γίνει ξανά ανταγωνιστική θα πρέπει να αποκτήσει ενεργειακή επάρκεια σε χαμηλές τιμές για όλους τους πολίτες. Σε αντίθετη περίπτωση, η διολίσθηση στη μόνιμη ακρίβεια που θα ναρκοθετεί την ανταγωνιστικότητα θα αποτελέσει τη νέα οικονομική πραγματικότητα στη γηραιά ήπειρο. Μια πρώτη πικρή γεύση αυτής της κατάστασης προσφέρει η μεταβολή του δείκτη τιμών παραγωγού στη Γερμανία για τον μήνα Ιανουάριο. Καταγράφηκε στο 25% και αποτελεί την υψηλότερη μεταβολή από το 1949.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;

Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

ΑΝΑΛΥΣΗ

Των **MORTEN BUTTLER** και **CHRISTIAN WIENBERG / BLOOMBERG**

Τέλος στο μακροχρόνιο πείραμα των αρνητικών επιτοκίων

Το πιο μακροχρόνιο πείραμα αρνητικών επιτοκίων του κόσμου ίσως να φθάνει στη λήξη του ενόσω τα αρμόδια στελέχη της κεντρικής τράπεζας της Δανίας προετοιμάζονται να ακολουθήσουν τις πιθανές αυξήσεις στο κόστος δανεισμού, που επωάζονται στη γειτονική Ευρωζώνη. Καθώς οι αξιωματούχοι της ΕΚΤ αφηνιδιαστικά άφησαν να εν-

«Για πολλούς τα αρνητικά επιτόκια θεωρούνται ανωμαλία και ειδικά οι τράπεζες θα χαρούν μετην εξάλειψή τους».

νοηθεί ότι μετατοπίζονται προς μια πιο σκληρή νομισματική πολιτική, τώρα πλέον οι οικονομολόγοι αναμνηούν ότι η τράπεζα της Δανίας θα αυξάνει τα επιτόκια σε εναρμόνιση με την ομόλογή της στη Φρανκφούρτη έως το 2023. Συνεπώς οι επιτόκια μπορούν να καταστούν θετικά για πρώτη φορά από το 2014. Κι αυτό θα σηματοδοτήσει την ολοκλήρωση μιας περιόδου, κατά την οποία οι Δανοί πρωτοπόρησαν σε αυτή την προσέγγιση, η οποία ακολουθήθηκε από την Ευρωζώνη έως την Ιαπωνία. Όπως συνήθως συμβαίνει, η πολιτική αυτή προκάλεσε διχογνωμίες. Οι τράπεζες, των οποίων τα κέρδη δέχθηκαν πιέσεις, δώλωσαν το 2019 ότι ίσως και να

μην μπορούν πλέον να προστατεύουν τους καταθέτες από τα αρνητικά επιτόκια. Κι αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι πελάτες να απομακρύνονται από την αποταμίευση και να στρέφονται σε επενδύσεις, αν και μερικές φορές σε ριψοκίνδυνα προϊόντα, εντείνοντας τις ανησυχίες για την έκθεση των νοικοκυριών στους κραδασμούς των αγορών.

«Για πολλούς τα αρνητικά επιτόκια θεωρούνται ανωμαλία και είμαι βέβαιος πως ειδικά οι τράπεζες θα χαρούν με την εξάλειψή τους», παρατηρεί ο Φρέντερικ Ενγκχολμ, επικεφαλής στρατηγικής της Nykredit. Εντούτοις, «όταν βλέπουμε να επανέρχονται στο θετικό πρόσημο τα επιτόκια, ενδέχεται ορισμένοι ιδιοκτήτες κατοικιών να υποστούν πιέσεις», προσέθεσε. Στη Δανία, η αγορά στέγης είναι ασυνήθιστη. Οι κορηγούντες στεγαστικά δάνεια λειτουργούν και ως διαπραγματευτές και κερδίζουν, εισπράττοντας προμήθεια, η οποία με τα χρόνια αυξάνεται. Κι αυτός είναι ένας λόγος που ο διοικητής της τράπεζας της Δανίας, Λαρς Ρόντε, έχει δηλώσει ότι προβληματίζεται με την ικανότητα αυτών που δανειοδοτούν να αντεπεξέρχονται στην πολιτική των αρνητικών επιτοκίων. Πάντως, οι αξιωματούχοι της τράπεζας ισχυρίζονται πως τα αρνητικά επιτόκια λειτουργούν περίπου το ίδιο με τα πολύ χαμηλά επιτόκια και ότι ακόμα δεν έχει ανακαλυφθεί το κατώτατο σημείο στο οποίο μπορούν να φθάσουν τα πρώτα.

Η κεντρική τράπεζα, της οποίας η νομισματική πολιτική εστιάζει στη σταθερότητα της κορώνας Δανίας, πρώτη φορά εισήλθε στην περιοχή των αρνητικών επιτοκίων το 2014, επανήλθε στο θετικό πρόσημο και επέστρεψε στα αρνητικά μετά, συμβαδίζοντας με την ΕΚΤ. Ο Ρόντε διήλθε την πιο δύσκολη περίοδο στις αρχές του 2015, όταν οι επενδυτές επιτέθηκαν στην κορώνα και τη δισυνδυσή της με το ευρώ.

Κωμικοτραγική... ειρωνία

Άνω κάτω έκανε τον πλανήτη ο Βλαντίμιρ Πούτιν, μ' ένα μόνο διάγγελμα. Από την ώρα που αποφάσισε να ανοίξει το στόμα του όλοι τρέχουν και δεν φτάνουν. Οι καταδικαστικές δηλώσεις και οι κυρώσεις διαδέχονται η μία την άλλη αλλά αυτού δεν ιδρώνει το φρενί του. Μέχρι και το κόμμα των Κυπρίων Οικολόγων έκανε έντονη παρέμβαση σημειώνοντας: «Ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών καλούμε την Ρωσική Ομοσπονδία όπως ρίξει τους τόνους και σταματήσει την επεκτατική της πολιτική», αλλά ο Πούτιν τίποτα. Αντί να συνετιστεί ζήτησε και έλαβε έγκριση από τη ρωσική Βουλή για ανάπτυξη στρατού στο εξωτερικό. Κά και κανείς δεν ξέρει πού θα σταματήσει ο στρατός του...

Μέχρι και ο ψυχράμιος κατά τα άλλα κύριος Αντόνιο Γκουτέρες θύμωσε με την κατάσταση και αποφάσισε να δηλώσει μέσω του εκπροσώπου του ότι, θεωρεί πως η απόφαση της Ρωσίας να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία ουκρανικών αυτονομιστικών εδαφών «αποτελεί παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας και της κυριαρχίας της Ουκρανίας». Και ότι, αυτό είναι «ασύμβατο με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών». Και δεν έμεινε μέχρι εκεί, πρόσθεσε, λες και το έκανε επίτηδες γνωρίζοντας ότι τον ακούνε και οι Κύπριοι, ότι «τα Ηνωμένα Έθνη, σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης, συνεχίζουν να υποστηρίζουν πλήρως την κυριαρχία, την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας, εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της». Υπήρξαν και άλλα κωμικά στοιχεία στη χθεσινή πρώτη ημέρα της νέας ρωσικής επέλασης στην Ουκρανία. Ο νεοσοβιετικός Ερντογάν χαρακτηρίσε «απαράδεκτη» την αναγνώριση από τη Ρωσία των δύο αποσχισθεισών περιοχών στην ανατολική Ουκρανία. «Θεωρούμε αυτή την απόφαση απαράδεκτη. Καλούμε τις ενδιαφερόμενες πλευρές να επιδείξουν σύννεση και να συμμορφωθούν με το διεθνές δίκαιο», επεσήμανε κάνοντας πολλούς να χαμογελάσουν μέσα στην τραγικότητα των στιγμών. Αλλά και η Ε.Ε. έσπευσε αμέσως να επιβάλει κυρώσεις που τις είχε έτοιμες από καιρό. Ίσως και να αντέγραψε την τακτική που ακολούθησε για την Τουρκία στην περίπτωση της Αιμμο- χωρίς όμως να τολμήσει ποτέ να τις ανακοινώσει...

• • • •

Ο μεγάλος Νίκος για τον Αβέρωφ
Ποικίλες ήταν οι αντιδράσεις στη συνέντευξη του μεγάλου Νίκου στον Άλφα, ειδικά στις α-

Σου είναι: αν είναι να αντιγράψεις να αντιγράψεις τους καλύτερους, όχι τους χειρότερους...

ναφορές που έκανε για τις προεδρικές, στον Αβέρωφ και τον Χριστοδουλίδη. Απ' όσα με εννιμέρωσε η Μάνταμ του Φούλη, στην Πινδά- ρου και ειδικά στα ψηλά δώματα, πολύ σχολιάστηκε η απάντηση του μεγάλου Νίκου στην ερώτηση για σενάριο πανακλώρησης. Ωστόσο, εκείνο που φαίνεται να ικανοποιεί ιδιαίτερα και τον Φούλη και το επιτελείο ήταν το ξεκαθάρισμα που έσπευσε στη συνέχεια να κάνει ο πρόεδρος λέγοντας με σιγουριά και χωρίς αμφιταλάντευσεις:

«Εκείνο το οποίο γνωρίζω είναι ότι η παράταξη έχει υποψήφιο και αυτός είναι ο Αβέρωφ Νεοφύτου».

Ένα από τα υψηλόβαθμα συναγερμικά στελέχη ακούστηκε να εισηγείται όπως γίνει «φιλική παραίτηση» στον Πρόεδρο όπως «σε ανάλογες ερωτήσεις που θα δεχθεί από τώρα και να πάει» να απαντά κομπά και ξεκάθαρα ότι μοναδική και ξεκάθαρη επιλογή είναι ο υποψήφιος του ΔΗΣΥς.

• • • •

Στα χαρακώματα του Λόφου
Στα χαρακώματα φαίνεται να έχουν επιστρέ-

ψει τα δύο στρατόπεδα που κατοικοεδρεύουν στον Λόφο. Όπως μου ανέφερε πηγή μου που ανεβοκατεβαίνει στο μέγαρο της εξουσίας, πολύ πρόσφατα σημειώθηκε νέο επεισόδιο... αναθεματισμού. «Η νευρική ενέργεια που έχει μαζευτεί είναι πολύ μεγάλη και χρειάζεται αμέσως εκτόνωση. Διαφορετικά κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πότε θα γίνει η έκρηξη, ποιοι και πόσα θα είναι τα θύματα» μου ανέφερε με δραματικό τόνο. Και συμπλήρωσε: «Και εκεί που όλοι ανέμεναν ότι ο Αναστασιάδης θα παρέμβαινε για να δώσει λύση, άφησε τα θέρη του και ξεκινάει ουριζεί στα Εμιράτα. Όταν θα επιστρέψει θα έχει να χειριστεί μια κρίση πολύ πιο μεγάλη απ' όσο φαντάστηκε»

• • • •

Ο ξιπετισομένος κουρκουτάς
Μια είδηση της επικαιρότητας για το κυπριακό ερπετό κουρκουτάς δεν πέρασε απαρατήρητη από τα πολιτικά πηγαδάκια. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ανακοίνωσε ότι μελέτη ερευνητών

του επιβεβαίωσε ότι το συμπαθές ερπετό αποτελεί ξεχωριστό είδος, μοναδικό και ενδημικό στο νησί. Σε κάποιο πολιτικό πηγαδάκι πάντως σχολιάστηκε το θέμα με γνωστό Λευκωσιότη να αναφέρει ότι ο «ξιπετισομένος κουρκουτάς» ήταν ήδη γνωστό ότι αποτελεί καθαρά κυπριακό είδος. Αναφέρθηκε μάλιστα στη γνωστή ρήση του Δημήτρη Χριστόφια ότι «η Ελλάδα είναι ξιπετισομένος κουρκουτάς» για να συμπληρώσει ότι «τελικά μόνο η Κύπρος είναι ξιπετισομένος κουρκουτάς και μάλιστα με επιστημονική βούλα», προκαλώντας τα χαμόγελα όλων.

• • • •

ΚΟΝΙΖ: Ποιος πολιτικός αρχηγός παραδέχθηκε σε φιλικό του πρόσωπο ότι έχει αρχίσει να παθαίνει κρίσεις άγχους από το αδιέξοδο που φαίνεται να ζυγώνει για τις προεδρικές του 2023; Αληθεύει πως επιβεβαιώσε ότι το κόμμα του ζει έναν εφιάλτη με όλα τα απαισιόδοξα σενάρια που είχαν προβλεφθεί να επιβεβαιώνονται και ότι επί του παρόντος δεν διαφαίνεται φως στην άκρη του πολιτικού τούνελ;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Οι «Γυναίκες» του Ντίνου Μιχαηλίδη στην γκαλερί Stand in Line στη Λευκωσία

Ο Ντίνος Μιχαηλίδης παρουσιάζει γ'ι' ακόμα μια φορά μια πρωτότυπη έκθεση κεραμικής γλυπτικής με τίτλο «Γυναίκες». Ο καλλιτέχνης καταφέρει με αυτό τον ερωτισμό που εκπνέουν οι γυναίκες φιγούρες του να πλάθει με τα δάκτυλά του, να μεταδίδει πολύ ανθρώπινα και καθημερινά συναισθήματα. Όλα δοσμένα με ένα αυθορμητισμό που εμπνέει τη σιγουριά ότι ο καλλιτέχνης με το πλάσιμο του πλού στη τέχνη της γλυπτικής του, αναζητεί και αποκαλύπτει συνεχώς τη φύση, ιδιαίτερα δε την ανθρωπινή.

Στις κεραμικές γυναίκες αναπαριστάσεις του αποτυπώνεται η θηλυκή πρόκληση, όπως αυτή παρουσιάζεται μέσα από το έντονο μακιγιάζ των προσώπων, τα βαμμένα χείλη και νύχια, τα πολύχρωμα βραχιόλια και δακτυλίδια, τα μαλλιά τους και τα σχεδόν ανύπαρκτα ρούχα, συχνά αποκαλυπτικά κυρίως του γυναικείου στήθους. Ο καλλιτέχνης, μέσα από τις αισθησιακές «γυναίκες του», κατορθώνει να αναδειχθεί ως ένας ταλαντούχος δημιουργός με πνευματικότητα, οξύδερκεια, παρατηρητικότητα και κιούμορ, αναγνωρίζοντας τη προφάνεια της ικανοποίησης κάποιου όταν κρατάει το ρόλο του ηδονοβλεψία.

Για του λόγου το αληθές ορισμένα από τα γυναικεία γλυπτά του Μιχαηλίδη θυμίζουν με τη στάση του σώματος τους, με τα διακριτικά ανοικτά πόδια τους, κάτι από το βασικό ένστικτο και την εμβληματική σκηνή κατά την οποία η Σάρων Στόουν σταυρώνει και ξεσταυρώνει προκλητικά τα πόδια της μπροστά στην ε-

Ο καλλιτέχνης καταφέρει με αυτό τον ερωτισμό που εκπνέουν οι γυναίκες φιγούρες του να πλάθει με τα δάκτυλά του, να μεταδίδει πολύ ανθρώπινα και καθημερινά συναισθήματα.

Εξουσία της Αστυνομίας χωρίς να φοράει εσώρουχο. Ο καλλιτέχνης δεν παρουσιάζει μόνο κεραμική γλυπτική αλλά και ζωγραφική ταυτόχρονα. Ντύνει (ζωγραφίζει) την κάθε «γυναίκα του» με έντονα χρώματα για να δώσει ζωντάνια στον άψυχο πηλό και προκλητική ομορφιά. Τα έργα του έχουν το χάρισμα να μιλούν στο θεατή, προκαλώντας του ανέλιπτη ευθυμία και ένα αυθόρμητο χαμόγελο.

Πληροφορίες

Εγκαίνια: Παρασκευή 25 Φεβρουαρίου, Γκαλερί Stand in Line, 26Α Μετοχίου, Άγιος Ανδρέας Λευκωσία, στις 7:00 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει από 25 Φεβρουαρίου μέχρι τις 12 Μαρτίου. **Ώρες λειτουργίας:** Τρίτη - Παρασκευή 16.30 - 19.00 μ.μ., Σάββατο 10.00 - 13.00 μ.μ. Τηλ. 99412000, www.standinlineartspace.com.

Αναδρομική Εκθεση Χαρακτικής του Νίκου Κουρούση

Η Alpha C.K. Art Gallery παρουσιάζει έκθεση του Κύπριου εικαστικού Νίκου Κουρούση. Πρόκειται για αναδρομική παρουσίαση των έργων χαρακτικής του πλαισιωμένη από αριθμό νέων γλυπτών. Η μακρόχρονη εικαστική πορεία του Νίκου Κουρούση βασίζεται στην ιδέα του ότι «το μέσο δεν είναι το θεμέλιο της εικαστικής δημιουργίας. Το μέσο συνδιαλέγεται με την έννοια και δημιουργούν το έργο».

Η μακρόχρονη εικαστική πορεία λοιπόν του Κουρούση τον έχει εδραιώσει σε ένα πολύ ψηλό βάθρο των καλλιτεχνών που όχι μόνο προσφεραν στην εικαστική σκηνή του νησιού αλλά αποτελέσαν έναν από τους βετεράνους θεμελιωτές της σύγχρονης τέχνης στο νησί. Ως ώριμος πλέον καλλιτέχνης, έχει εντάξει στην καλλιτεχνική του πορεία τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα και την τεχνολογία. Έτσι η χαρακτηριστική αποτέλεσμα και αυτή μέρος της πολυδιάστατης δουλειάς του και συνάμα εξέλιξη στον τρόπο

Η μακρόχρονη εικαστική πορεία του Νίκου Κουρούση βασίζεται στην ιδέα του ότι «το μέσο δεν είναι το θεμέλιο της εικαστικής δημιουργίας. Το μέσο συνδιαλέγεται με την έννοια και δημιουργούν το έργο».

της εικαστικής του αποτύπωσης.

Ο Νίκος Κουρούσης θεωρείται ο πρωτεργάτης της ψηφιακής χαρακτικής για την Κύπρο, αφού το 1982 επεξεργάζεται το εικαστικό αυτό μέσο στην Νέα Υόρκη και δημιουργεί την θεματική ενότητα «Μεταμόρφωσης», επηρεασμένη από τις θεατρικές μάσκες. Στην συνέχεια ακολούθησαν και άλλες εικαστικές θεματικές ενότητες ψηφιακής χαρακτικής, με εικόνες επεξεργάζονται ψηφιακά στον υπολογιστή. Η παρούσα έκθεση αποτελεί μια αναδρομή στην όλη πορεία της χαρακτικής του τέχνης με έργα που φέρουν έντονα, σχεδόν ανυπόφορα χρώματα εγείροντας έτσι με σαρκασμό κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς προβληματισμούς.

Η έκθεση του εγκαίνιαζεται την Τετάρτη, 2 Μαρτίου στις 7:00 μ.μ.

Alpha C.K. Art Gallery, Λεωφ. Μακαρίου και Παπανικολά 3, Λευκωσία. 22 751325.

Εκθεση ζωγραφικής της εικαστικού Ρέας Μπέιλου

Η γκαλερί Marginalia παρουσιάζει την έκθεση ζωγραφικής της εικαστικού Ρέας Μπέιλου με τίτλο «Αγάπη και Πέταγμα». Στην έκθεση περιλαμβάνονται έργα κυρίως κατά την διάρκεια του εγκλεισμού. Όπως αναφέρει η εικαστικός «το να μείνω στίτη δημιουργώντας έργα για μεγάλη χρονική περίοδο αποτελεί συνθησμένη κατάσταση για τους καλλιτέχνες. Αυτό απέτρεψε για εμένα μια ευκαιρία να μαζέψω την ενέργεια μου στο κέντρο του

ΕΙΝΑΙ όπου υπάρχει γαλήνη και φως στο κέντρο του κυκλώνα όπου δεν υπάρχει χρόνος». Η έκθεση περιλαμβάνει έργα φτιαγμένα από μαλλί και ύφασμα (τα δύο εξ αυτών φέρουν τον τίτλο Αγάπη και Πέταγμα, κυκλικά έργα με λάδι σε καμβά καθώς και έργα με κάρβουνο και πέτρα σε χαρτί. Όλα τα έργα προσκομίζουν θετικούς κραδασμούς γιατί αυτό χρειαζόμαστε για να ανελιχθούμε συλλογικά. Παράλληλα την ημέρα των εγκαίνιων

θα γίνει και η παρουσίαση του βιβλίου της Ρέας Μπέιλου με τίτλο «Κύκλος Ζωής» από την κα Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, φιλόλογο, συγγραφέα, κριτική.

Εγκαίνια Πέμπτη 3 Μαρτίου, 7:00 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 19 Μαρτίου.

Γκαλερί Marginalia Αρ. Κυπριανού 15 Δ, Ε. Στρόβολος, Τηλ.99657080, marginalia.gallery@gmail.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντές: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Ψάχνουν διεξόδους για δανεισμό οι τράπεζες

Το διάστημα που είχαν απορροφηθεί στη μείωση των ΜΕΔ, «φύτρωσε» το πρόβλημα της μη αντικατάστασής τους με υγιή δανεισμό

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η βαρύτητα των κυπριακών τραπεζών, τώρα που άλλες «καθάρισαν» και άλλες είναι στην τελική ευθεία για να «καθαρίσουν» από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, που ήταν η νούμερο ένα προτεραιότητά τους για μία δεκαετία, πέφτει στην εξεύρεση καλή ροής και νέων τρόπων δανεισμού. Από τη μία η ρευστότητα των τραπεζών στην Κύπρο είναι μεγάλη, από την άλλη όμως ο δανεισμός που πλέον είναι προσεκτικός και με μεγάλες δικλείδες αποκαλύπτει τη «γύμνια» της Κύπρου για ύπαρξη «bankable projects». Οι τράπεζες προσπαθούν να δώσουν δάνεια, με μεγάλη επιτυχία να καταγράψει το πρόσφατο μέτρο της δανειοδότησης για αγορά κατοικίας με την υποστήριξη του κράτους. Είναι γεγονός πως αυτό το εγ-

Η Κύπρος δεν φαίνεται να μπορεί να απορροφήσει ένα μέγεθος δανεισμού που θα κάνει τις τράπεζες να είναι λειτουργικά κερδοφόρες.

χείρημα πέτυχε, το αποδεικνύουν και τα οικονομικά αποτελέσματα των πιστωτικών ιδρυμάτων. Με τη λήξη όμως του προγράμματος αυτού, οι τράπεζες δεν θα μπορούν να στηρίζονται σε δανειοδοτήσεις με χαρακτήρα στεγαστικού δανείου. Οι μεγάλες κυπριακές τράπεζες που έχουν δείκτη δανείων προς τις καταθέσεις από 40% μέχρι και 57% αποτυπώνουν τη μεγάλη εικόνα του δανειστικού τοπίου στην Κύπρο. Στόχος των τραπεζών δεν είναι απλώς να φυλάνε καταθέσεις, αλλά να τις μετατρέπουν σε δάνεια. Το μακρύ χρονικό διάστημα που οι κυπριακές τράπεζες είχαν απορροφηθεί στη μείωση των ΜΕΔ, αναφυόταν ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα, αυτό της μη αντικατάστασής τους με υγιή δανεισμό προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ο μέσος ευρωπαϊκός όρος για δανεισμό και που δείχνει την υγεία μιας τράπεζας είναι στο 80 – 90%, άρα γίνεται εύκολα αντιληπτό το πρόβλημα

Οι τράπεζες έχουν δανειστεί από το 2020 από την ΕΚΤ ποσά αποκλειστικά για χρηματοδότηση από Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης «TLTRO III», τα οποία στόχος είναι να μην τους γυρίσουν «μπούμερανγκ».

της έλλειψης «πρότζεκτ» δανεισμού στην Κύπρο. Σημειωτέον πως υπάρχουν ξένες τράπεζες που δανείζουν ακόμα και περισσότερο από τις καταθέσεις τους, στο 120% για παράδειγμα, αλλά καλύτερα ως το αφήσουμε στην άκρη διότι αυτή η πρακτική να ελλοχεύει και άλλου τύπου κινδύνους.

Η Κύπρος δεν φαίνεται να μπορεί να απορροφήσει ένα μέγεθος δανεισμού που θα κάνει τις τράπεζες να είναι λειτουργικά κερδοφόρες. Οι κυπριακές τράπεζες θα πρέπει να κάνουν κινήσεις επενδυτικής τραπεζικής, να ασχολούνται με συναλλαγές σταθερού εισοδήματος, να αρχίσουν να δίνουν με ροή δάνεια προς το εξωτερικό, να αποκτήσουν συμβουλευτικό ρόλο, να παρέχουν υπηρεσίες θεματοφυλακής και να ασχοληθούν με άλλες υπηρεσίες παράλληλα με τον δα-

νεισμό που πραγματοποιούν εντός του κράτους. Η ανάγκη βιωσιμότητας των τραπεζών δεν περιορίζεται μόνο στη μείωση των εξόδων που έχουν πραγματοποιήσει μέσω κλεισίματος καταστημάτων και μείωσης υπαλλήλων, αλλά και στην αύξηση των εσόδων τους.

Χρηματοδότηση

Την ίδια ώρα, οι τράπεζες έχουν δανειστεί από το 2020 από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ποσά αποκλειστικά για χρηματοδότηση από Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ) III, (TLTRO III), τα οποία στόχος είναι να μην τους γυρίσουν «μπούμερανγκ». Η Τράπεζα Κύπρου για παράδειγμα, στα οικονομικά αποτελέσματα που παρουσίασε τη Δευτέρα σημείωσε πως στο τέλος Δεκεμβρίου

2021 η Τράπεζα είχε χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες ύψους 2,97 δισ. ευρώ TLTRO III, σε σύγκριση με 2,97 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2021 και 995 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2020. Τον Ιούνιο 2021 η Τράπεζα Κύπρου δανείστηκε 300 εκατ. από την όγδοη πράξη TLTRO III, αυξάνοντας τον δανεισμό από TLTRO III σε 3 δισ. ευρώ. Η Τράπεζα είχε ήδη δανειστεί ποσό ύψους 1,7 δισ. ευρώ από την έβδομη πράξη TLTRO III τον Μάρτιο 2021 και ποσό ύψους 1 δισ. ευρώ από την τέταρτη πράξη TLTRO III τον Ιούνιο 2020, παρά τη σημαντική –όπως καταγράφει και η ίδια– πλεονάζουσα ρευστότητα, λόγω των ευνοϊκών όρων δανεισμού σε συνδυασμό με χαλάρωση στις απαιτήσεις εξασφαλίσεων. Η Τράπεζα Κύπρου εκτιμά ότι θα έχει θετικό αντίκτυπο στα καθαρά έσοδα από τόκους από τον δα-

Δίνουν, αλλά δεν αρκούν

Οι τράπεζες στην Κύπρο παραχωρούν μεν δάνεια, ωστόσο ο αριθμός τους δεν είναι ικανοποιητικός για το μέγεθος της ρευστότητάς τους. Την κατάσταση δυσκολεύει ολόένα και περισσότερο η απορροπή του δανεισμού προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ο νέος δανεισμός που δόθηκε στην Κύπρο από την Τράπεζα Κύπρου κατά το τέταρτο τρίμηνο 2021 ανήλθε σε 471 εκατ. ευρώ, έναντι 427 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του 2021, 407 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο 2021 και 487 εκατ. ευρώ στο πρώτο τρίμηνο 2021. Αθροιστικά, το 2021 η Τράπεζα Κύπρου έδωσε 1,79 δισ. ευρώ δανεισμού, αυξημένος κατά 33% σε ετήσια βάση και πλησιάζοντας τα επίπεδα του έτους 2019 πριν την πανδημία. Η Ελληνική Τράπεζα το σύνολο των νέων δανείων που πραγματοποιήθηκαν κατά την εννιαμηνία 2021 στην Ελληνική Τράπεζα ανήλθε σε 628 εκατ. ευρώ. Αναλυτικότερα, την εξαμηνία 2021 δόθηκαν 388 εκατ. ευρώ, το 2020 είχαν δοθεί 1,04 δισ. ευρώ και την εννιαμηνία του 2020 για να υπάρχει σύγκριση, είχαν δοθεί 712 εκατ. ευρώ.

διάρκεια 3 έτη, δηλαδή μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2024 και η Τράπεζα θα έχει τη δυνατότητα να εξοφλήσει (μερικώς ή πλήρως) σε τριμηνιαία βάση αρχίζοντας από τον Ιούνιο του 2022 και μετά.

Πονοκέφαλος και οι καταθέσεις

Πέραν της πλεονάζουσας ρευστότητας που είχαν ανέκαθεν οι κυπριακές τράπεζες και πέραν του δανεισμού τους από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μέσω του προγράμματος TLTRO III, οι καταθέσεις τους αυξήθηκαν ακόμη παραπάνω, δημιουργώντας ένα επιπρόσθετο «πονοκέφαλο». Οι συνολικές καταθέσεις στην Τράπεζα Κύπρου ανήλθαν σε 17,5 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2021, σε σύγκριση με 17,1 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2021 και 16,5 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2020. Ποσοστιαία, αυξήθηκαν κατά 2% στο τέταρτο τρίμηνο του 2021 και κατά 6% από την αρχή του έτους. Οι καταθέσεις πελατών της Ελληνικής Τράπεζας ανήλθαν σε 14,6 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2021, έναντι 14,2 δισ. ευρώ του Δεκεμβρίου του 2020. Παρά τα αρνητικά καταθετικά επιτόκια που εφαρμόστηκαν από την Τράπεζα τον Μάρτιο του 2020 σε λογαριασμούς επιχειρηματικών πελατών και τα μειωμένα επιτόκια καταθέσεων, οι καταθέσεις πελατών αυξήθηκαν κατά 3%.

Το μερίδιο αγοράς της Τράπεζας Κύπρου στις καταθέσεις στην Κύπρο ανήλθε σε 34,8% το Δεκέμβριο του 2021, παράλλακτο από τον Σεπτέμβριο του 2021 και 35% τον Δεκέμβριο του 2020. Η Τράπεζα Κύπρου έχει μερίδιο αγοράς επί των δανείων στο 38,8% τον Δεκέμβριο του 2021, σε σύγκριση με 39,1% τον Σεπτέμβριο του 2021 και 41,9% τον Δεκέμβριο του 2020. Το μερίδιο αγοράς καταθέσεων της Ελληνικής Τράπεζας στο τέλος Σεπτεμβρίου 2021 διαμορφώθηκε σε 29,2% και στο τέλος Δεκεμβρίου 2020 στο 29,6%. Το μερίδιο αγοράς κορηγήσεων της Ελληνικής Τράπεζας στο τέλος Σεπτεμβρίου 2021 ήταν 22,4% και στα τέλη Δεκεμβρίου 2020 στο 21,5%.

Γίνεται αντιληπτό πως οι δύο αυτές τράπεζες έχουν κοντρικά το 65% των συνολικών καταθέσεων και πάνω από το 60% των δανείων που έχουν παραχωρήσει κυπριακές τράπεζες.

ventus S1evo³

Powerful performance
and superior handling for luxury vehicles

BE ONE WITH IT

Be one with your tyres, and the road will be one with you.

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καίμακλι,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Επιστρέφει στην κανονικότητα η Τσικνοπέμπτη

Οι χαλαρώσεις στα μέτρα ξεκλείδωσαν ζήτηση και κρατήσεις που αναμένεται να κτυπήσει επίπεδα του 2019 - Ανοίγουν και τα clubs

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Θυμίζουν παλιές καλές εποχές οι κρατήσεις σε ταβέρνες και εστιατόρια την προσεχή Πέμπτη με τα μηνύματα της αγοράς να δείχνουν ότι το έθιμο της Τσικνοπέμπτης θα επιστρέψει φέτος δυναμικά. Μάλιστα, εκτιμάται ότι σε κάποιες περιπτώσεις, η ζήτηση θα ξεπεράσει και αυτή του 2019. Ο βασικός λόγος είναι η ψυχολογία του κόσμου και η ανάγκη για έξοδο, η οποία έγινε πιο επιτακτική λόγω των περιοριστικών μέτρων, εξηγεί ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ιδιοκτητών Κέντρων Αναψυχής Νέοφυτος Θρασυβούλου.

Το πρωτόκολλο λειτουργίας θα ξεκαθαρίσει τις λεπτομέρειες και τις ρυθμίσεις, οι οποίες θα εφαρμοστούν την προσεχή Πέμπτη σε εστιατόρια και ταβέρνες.

Εκτιμάται επίσης ότι η χαλάρωση των μέτρων που επιτρέπει την αύξηση του αριθμού των ατόμων στο τραπέζι αλλά και την είσοδο όσων δεν έχουν εμβολιαστεί στα κέντρα αναψυχής, θα λειτουργήσουν καταλυτικά στην επιστροφή του κόσμου στις επιχειρήσεις της εστίασης. Στο κάρδο των επιλογών για έξοδο μπαίνουν μετά από δύο μήνες και τα κέντρα διασκέδασης μετά τις νέες αποφάσεις για το λίκνισμα και τις νέες προϋποθέσεις που έχουν τεθεί, με τον πρόεδρο του Συνδέσμου Νίκο Βασιλείου να αναφέρει ότι η Τσικνοπέμπτη από τις 10 το βράδυ ανοίγουν και τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης, τα clubs. Οι λειτουργίες λειτουργίας των επιχειρήσεων εστίασης και διασκέδασης θα ξεκαθαρίσουν με την ανακοίνωση του σχετικού πρωτοκόλλου.

Ο κόσμος κάνει κρατήσεις και για το μεσημέρι της Τσικνοπέμπτης αλλά ιδιαίτερα για το βράδυ, με τα ταβερνάκια και τα εστιατόρια να έχουν την τιμητική τους.

Καλύτερα κι από το '19

Οι κρατήσεις έχουν ξεκινήσει ήδη για την ημέρα της Τσικνοπέμπτης αλλά και για τις επόμενες μέρες τόσο για dine in όσο και για take away σε σχολεία και επιχειρήσεις και ξαναζωντανεύουν την εστίαση, η οποία κινείται υποτονικά καθόλη

τη διάρκεια της εβδομάδας, με σύντομες εξαιρέσεις τα Σαββατοκύριακα. Ο ρυθμός των κρατήσεων οδηγούν σε μια πρώιμη εκτίμηση ότι φέτος τα εστιατόρια και οι ταβέρνες θα γεμίσουν –στο επιτρεπτό όριο– και ο τζίρος της ημέρας θα είναι καλύτερος ακόμα κι από Τσικνοπέμπτη

προ πανδημίας, αφού όπως ανέφερε ο κ. Θρασυβούλου, ο πολύμηνος περιορισμός πιέζει τη ζήτηση προς τα πάνω. «Είναι πολύ φυσιολογικό μετά την εξαγγελία των χαλαρώσεων, το ενδιαφέρον να βρίσκεται πολύ ψηλά για τη συγκεκριμένη μέρα. Ο κόσμος κάνει κρατήσεις, ενώ έντονη κι-

Οι τιμές στην αγορά

Πόσο όμως θα κοστίζει το τραπέζι της Τσικνοπέμπτης για όσους επιλέξουν να γιορτάσουν το έθιμο τσικνίζοντας στο σπίτι; Σύμφωνα με το τελευταίο Παρατηρητήριο Τιμών της Υπηρεσίας Προστασίας του Καταναλωτή (9 Φεβρουαρίου), η τιμή του γτόπιου κρέατος στην αγορά κυμαίνεται από 3,39 ευρώ το κιλό μέχρι 14,5 ευρώ το κιλό. Φθηνότερο κρέας είναι το χοιρινό. Για παράδειγμα η μέση τιμή για χοιρινό λαπά είναι 4,59 ευρώ το κιλό. Η τιμή αυξάνεται στα μικρά αμνοερίφια με τις τιμές να κυμαίνονται από 6,50-10,00 ευρώ το κιλό, ενώ ακριβότερο είναι το βοδινό (ψαχνό, χωρίς κόκκαλο και λίπος) με τις τιμές του να κυμαίνονται από 6,95-14,5 ευρώ το κιλό. Ακριβά πιάτα και αυτά που περιλαμβάνουν κουνέλι με την λιανική τιμή πώλησης του να ξεκινούν από σχεδόν 8 ευρώ το κιλό και να φτάνουν τα 10,49 ευρώ το κιλό. Σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, μικρή αύξηση έχει παρατηρηθεί στην τιμή του κουνελιού (2,4%), και στα αμνοερίφια. Μείωση κατά 2,5% σημειώθηκε στην τιμή του βοδινού και του χοιρινού κιμά. Λίγο πιο κάτω είναι οι τιμές για τα λαχανικά, ντομάτες και αγγουράκια. Η μέση τιμή για τις ντομάτες είναι 3,17 το κιλό, 3,47 για τα αγγουράκια θερμοκηπίου και 3,93 για τα αγγουράκια χω-ραφιού.

της εστίασης οφείλεται σαφώς στην επιστροφή των ανεμβολιαστών (με 24ωρο rapid test) και μαζί με αυτούς και μερίδας εμβολιασμένων, οι οποίοι ανήκαν στην ίδια παρέα ή οικογένεια. Σημειώσε ότι τα μηνύματα είναι γενικότερα αισιόδοξα, αφού οι συναντήσεις οικογενειών και φίλων θα πραγματοποιούνται πλέον πιο συχνά σε επιχειρήσεις της εστίασης. Τόνισε παράλληλα την ανάγκη για συλλογική υπευθυνότητα προκειμένου αυτό να καταστεί δυνατό αφού η χαλάρωση των περιορισμών δεν σημαίνει ότι έχουμε εξέλθει της πανδημίας. Ωστόσο φαίνεται ότι ίσως η Τσικνοπέμπτη σηματοδοτεί την σταδιακή επιστροφή στην «κανονικότητα» του κλάδου της εστίασης.

Ποιότητα και ποσότητα

Στο μεταξύ οι έλεγχοι στην αγορά συνεχίζονται κανονικά σύμφωνα με τον επικεφαλής των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών Χριστόδουλο Πίπη. Οι έλεγχοι διενεργούνται σε όλο το μήκος της τροφικής αλυσίδας, σε επίπεδο φάρμας όσον αφορά την υγεία και την ευημερία των ζώων, σε επίπεδο σφαγείου όσον αφορά τη μεταφορά και την καταλληλότητα των ζώων για σφαγή και ακολούθως ο κρεοσκοπικός έλεγχος για την καταλληλότητα των σφαγίων για να διατεθούν για κατανάλωση και σε τελική ανάλυση τα εργαστήρια κοπής κρέατος και τα κρεοπωλεία και τα τυροκομεία και τα γαλακτοκομεία. Όπως ανέφερε, μέχρι στιγμής δεν έχει προκύψει ζήτημα ούτε σε ποσότητες ούτε σε ποιότητα των ζωοκομικών προϊόντων, δεν έχουν αναφερθεί προβλήματα τόσο όσον αφορά τα αποθέματα στην αγορά ούτε στην ποιότητα των ζωοκομικών προϊόντων σε επίπεδο αγοράς αλλά και επίπεδο διανομής από την Ε.Ε. προς την Κύπρο. Όσον αφορά τα υπόλοιπα προϊόντα οι υγειονομικές υπηρεσίες αναφέρουν από την πλευρά τους ότι οι έλεγχοι συνεχίζονται βάσει του κανονικού προγράμματος των υγειονομικών υπηρεσιών με ικανοποιητικά αποτελέσματα.

«Αδειασε» τα φετινά πλάνα των εταιρειών η πανδημία

Δύο έρευνες καταγράφουν την εικόνα του επιχειρείν το 2021 και τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα χρονιά - Μείωση κύκλου εργασιών

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ένα δύσκολο 2021 διαδέχεται η τρέχουσα χρονιά με τις εκτιμήσεις σημαντικής μερίδας επιχειρήσεων να εκτιμά ότι και για το 2022 η κερδοφορία και ο κύκλος εργασιών δεν θα είναι εύκολη υπόθεση. Δύο πρόσφατες έρευνες αποτυπώνουν την υφιστάμενη εικόνα του επιχειρείν και καταγράφουν λουκέτα, εκκαθαρίσεις αλλά και εκτιμήσεις για την επόμενη περίοδο.

Ξεκινώντας από την έρευνα της Infocredit Group, η οποία καταγράφει ότι το 2021 έβαλαν λουκέτο 38.500 επιχειρήσεις, αριθμός που αποτελεί το δεύτερο υψηλότερο ρεκόρ

Το 33% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι ο κύκλος εργασιών τους δεν θα μεταβληθεί και το 27% να δηλώνει ότι θα παρουσιάσει μείωση.

μετά το 2016 όπου είχαν σημειωθεί σχεδόν 58.000 διαλυθείσες εταιρειών. Στο σκαννικό προστίθεται και ο αριθμός των εγγαφών νέων εταιρειών, ο οποίος έχει καταγραφεί μείωση σε σχέση με το 2019. Όπως αναφέρει η έρευνα, το 2019 ο αριθμός αυτός μειώθηκε κατά 12% (εγγράφησαν 12.782 εταιρείες), το 2020 κατά 13,5% (11.052 εγγράφες νέων εταιρειών) και το 2021 κατά 0,4% (11.011 εγγράφες εταιρειών). Έγιναν επίσης 1.396 εθελούσιες εκκαθαρίσεις εταιρειών, με τον αριθμό σχεδόν να διπλασιάζεται σε σχέση

με το 2020 και να τετραπλασιάζεται σε σχέση με το 2019. Το 2021 ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων επαγγελματικών ονομάτων ήταν σχεδόν 51.000, 1.212 ξένες εταιρείες και 6.651 συνεταιρισμοί. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 94,8% των εταιρειών στην Κύπρο αντιστοιχεί σε πολύ μικρές εταιρείες που εργοδοτούν μέχρι 9 άτομα (101.509). Σύμφωνα με τα στοιχεία, 4.666 εταιρείες εργοδοτούν από 10-49 άτομα, 736 εταιρείες έχουν προσωπικό μεταξύ 50-249 υπαλλήλους και 125 εταιρείες εργοδοτούν πέραν των 249 υπαλλήλων. Αναφέρεται επίσης ότι ανεξάρτητα από τα κυβερνητικά πακέτα στήριξης προς τις επιχειρήσεις, ο αριθμός των εγγεγραμμένων εταιρειών μειώθηκε κατά 11,7% τον Νοέμβριο του 2021. Στα θετικά καταγράφεται ότι το ενδιαφέρον ξένων εταιρειών δεν έχει μεταβληθεί, καθώς ο αριθμός των ξένων εταιρειών αυξήθηκαν με ρυθμό 2% το 2021 σε σχέση με 4% ρυθμό αυξήσεων προηγούμενα έτη. Ωστόσο, το επιχειρηματικό πεδίο παραμένει ρευστό, κυρίως λόγω των εξελίξεων της πανδημίας.

60% κάτω

Αυτό καταδεικνύουν τα ευρήματα δεύτερης έρευνας που διεξήγαγε η εταιρεία CMRC CYPRONETWORK LTD, του ομίλου CYPRONETWORK σε συνεργασία και με τη χορηγία του Cyprus Institute of Marketing, του ομίλου Green Energy και της Bakertilly Cyprus. Φαίνεται δηλαδή ότι η πανδημία έχει επιπρόσθετα αισθητά την λειτουργία του 70% των επιχειρήσεων ενώ ευθύνεται για τη μείωση του κύκλου εργασιών για ποσοστό 59%. Τον περασμένο χρόνο, μόλις 13% των επιχειρήσεων έχει

Το 2021 έβαλαν λουκέτο 38.500 επιχειρήσεις, αριθμός που αποτελεί το 2ο υψηλότερο ρεκόρ μετά το 2016.

αναφέρει ότι ο κύκλος εργασιών της επιχείρησής έχει αυξηθεί το τελευταίο έτος. Βάσει των υπόλοιπων απαντήσεων εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο προηγούμενος χρόνος ήταν ιδιαίτερα δύσκολος για τις επιχειρήσεις. Αυτό ποσοτικοποιείται στο πλαίσιο της έρευνας αφού μία στις δύο επιχειρήσεις δεν είναι ικανοποιημένες με την πορεία του τελευταίου χρόνου, ενώ μόλις το 6% των επιχειρήσεων είναι απόλυτα ικανοποιημένο από την πορεία της εταιρείας τον τελευταίο χρόνο. Η συγκεκριμένη επιχείρησή έρευνα καταγράφει ανά εξαμηνίο τις τάσεις της επιχειρηματικής κοινότητας και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τάσεις και προβλέψεις ως προς τις επιδόσεις

των επιχειρήσεων (απασχόληση, κύκλος εργασιών, κερδοφορία, ρευστότητα και άλλοι επιχειρηματικοί δείκτες), στρατηγικές επιλογές και άλλες σχετικές παραμέτρους. Τα τελευταία ευρήματα βασίζονται στις απαντήσεις που έδωσαν 254 επιχειρήσεις την περίοδο μεταξύ Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2021 σε τηλεφωνικές και διαδικτυακές συνεντεύξεις και δείχνουν ως σημαντικότα προβλήματα των επιχειρήσεων τη μειωμένη πελατεία και χαμηλές πωλήσεις και την έλλειψη ρευστότητας, για την αντιμετώπιση των οποίων προβαίνουν σε ενέργειες που αφορούν κυρίως σε νέους τρόπους προώθησης προϊόντων, την πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού καθώς

και την εκπαίδευση υπάρχοντος προσωπικού.

Κρατούν μικρό καλάθι

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων επέλεξε να κρατά μικρό καλάθι για τη φετινή χρονιά, με το 33% να εκτιμά ότι ο κύκλος εργασιών τους δεν θα μεταβληθεί και το 27% να δηλώνει ότι θα παρουσιάσει μείωση. Ένα σημαντικό ποσοστό, το 24% των ερωτηθέντων απάντησε ότι αναμένει αύξηση κύκλου εργασιών για τον επόμενο χρόνο. Στα ίδια περίπου επίπεδα είναι και οι προβλέψεις για την κερδοφορία των επιχειρήσεων, με το 38% να αναφέρει ότι αναμένουν να παραμείνει η ίδια, το 31% να μειωθεί και ένα 17% εκτιμά ότι η κερδοφορία της επιχείρησής θα αυξηθεί. Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων θα είναι συγκεκριμένη όσον αφορά πλάνα και στρατηγικές επιλογές. Το 33% δηλώνει ότι δεν υπάρχει πλάνο για τον επόμενο χρόνο, ενώ οι στρατηγικές επιλογές μοιράζονται στην εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών και στην αλλαγή τρόπου προώθησης προϊόντων.

Δεν ικανοποίησαν

Επιπλέον, η έρευνα ανέδειξε πως σχεδόν επτά στις δέκα επιχειρήσεις δεν έχουν μείνει ικανοποιημένες από τη βοήθεια που έλαβαν μέσω των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης. Περιμένουν από το κράτος μέτρα για βοήθεια των επιχειρήσεων όπως φορολογικές διευκολύνσεις και απαλλαγές, σχέδια χρηματοδοτήσεων, νέα στοχευμένα μέτρα στήριξης για την αντιμετώπιση της πανδημίας και αριθμός αυτών αναμένει συνέχιση των υφιστάμενων.

Εργατικό δυναμικό

Ένα μεγάλο θέμα τους τελευταίους μήνες ήταν η εξεύρεση προσωπικού στις επιχειρήσεις. Ένα μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων, συγκεκριμένα επτά στις δέκα, δεν προβλέπει κάποια μεταβολή το τρέχον έτος, ποσοστό 13% προβλέπει αύξηση των εργαζομένων, ενώ σχεδόν το 10% των ερωτηθέντων έκανε αναφορά για μείωση του προσωπικού. Επιπλέον δύο στις τρεις επιχειρήσεις (66%) επιλέγουν να μην εργοδοτούν υπαλλήλους με συνθήκες μερικής απασχόλησης, γύρω στο 25% των επιχειρήσεων εργοδοτεί 1-5 άτομα υπό αυτές τις συνθήκες και γύρω στο 10% προσφέρει θέσεις μερικής απασχόλησης σε έξι ή και περισσότερους υπαλλήλους. Μόλις το 9% των επιχειρήσεων αξιοποίησαν προσωπικό σύμφωνα με τα σχέδια της ΑΝΑΔ, ποσοστό μειωμένο σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Σημειώνεται επίσης ότι σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια το κόστος εργατικού δυναμικού παρουσιάζει αύξηση, με το 15% να αναφέρει ότι έχει αυξηθεί ενώ το 13% αναφέρει αύξηση του κόστους χρηματοδότησης της επιχείρησής.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΤΡΩΥ ΚΑΥΚΑΛΙΑ***

Το «νητικό πλεονέκτημα» της κυβέρνησης συγκρούεται με τα έργα και τις ημέρες της

Για ακόμη μία φορά γινόμαστε μάρτυρες της προκειρότητας, της ανεπάρκειας και των σκοπιμοτήτων αυτής της κυβέρνησης. Αιτία τούτη τη φορά ο τρόπος που οι κυβερνώντες διαχειρίστηκαν την εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή για αγορά και ανέγερση κατοικίας. Η κυβέρνηση για ακόμα ένα κρίσιμο θέμα διασύρει την Κύπρο, τραυματίζει την αξιοπιστία της, οδηγεί τη Δημοκρατία ενώπιον της Κομισιόν που την καλεί να δώσει εξηγήσεις. Και μας απέστειλε, μάλιστα, προειδοποιητική επιστολή. Κατά τα άλλα, κυβέρνηση και Αβέρωφ Νεοφύτου μιλούν για το... «νητικό πλεονέκτημά» τους.

Η κυβέρνηση αγνόησε την Ευρωπαϊκή Οδηγία, η οποία καθορίζει ότι ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 5% παραχωρείται στο πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής. Στις επι-

σημάνσεις μας για στρέβλωση της Οδηγίας, απαντούσε με ψέματα πως κανένα πρόβλημα υπάρχει με την Κομισιόν από την οποία, επίσης, απέκρυψε στοιχεία. Και τώρα τα βρίσκουμε όλα μπροστά μας. Ξεχείλωσε ή και εφαρμόσε λανθασμένα την εθνική νομοθεσία. Αποτέλεσμα, ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 5% να παραχωρείται και σε ζαμπλουτους επενδυτές, οι οποίοι για ν' αποκτήσουν κυπριακό διαβατήριο αγόραζαν ένα διαμέρισμα στους πύργους, αξίας εκατομμυρίων ευρώ, χωρίς ποτέ αυτό να χρησιμοποιηθεί, ως κύριος και μόνιμος χώρος διαμονής στη Δημοκρατία, ως προβλέπει η νομοθεσία.

Κι αντί η κυβέρνηση ν' ανακτήσει στις περιπτώσεις αυτές το ποσό της διαφοράς ανάμεσα στον μειωμένο και κανονικό

συντελεστή, επιρρίπτει ευθύνες στη Βουλή και αναφέρεται στην αλλαγή της νομοθεσίας που επήλθε τον Νοέμβριο του 2016. Η αλήθεια επί αυτής της αναφοράς: Μέχρι τον Νοέμβριο του 2016, η νομοθεσία προέβλεπε την επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ 5% για τα πρώτα 200 m2, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό εμβαδόν της κατοικίας δεν υπερέβαινε τα 275 m2.

Η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου επήλθε μετά την ψηφιστη πρότασης νόμου του Αβέρωφ Νεοφύτου που προέβλεπε: (α) Την επανάσκηψη του δικαιώματος για μειωμένο ΦΠΑ, ανεξαρτήτως εάν έχει παρέλθει η δεκαετής περίοδος απαγόρευσής του, υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλεται στο Τμήμα Φορολογίας η διαφορά μεταξύ του κανονικού και του

μειωμένου ΦΠΑ. (β) Την κατάργηση του ορίου των 275 m2 ως το ανώτατο δομημένο εμβαδό κατοικίας.

Το ΑΚΕΛ εξέφρασε τη διαφωνία του με το δεύτερο σκέλος της πρότασης νόμου, καταθέτοντας, μάλιστα, τροπολογία που προνοούσε τη διατήρηση της οροφής των 275 m2. Η τροπολογία του ΑΚΕΛ απορρίφθηκε.

Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ υπερψήφισε την πρόταση νόμου, παρά την καταψήφιση της τροπολογίας, λόγω της πρόνοιας για επανάσκηψη του δικαιώματος, η οποία θα ωφελούσε ζευγάρια που αρχικά διέμεναν σε μικρά διαμερίσματα και με την παρέλευση κάποιων χρόνων και τη δημιουργία οικογενείας επιθυμούσαν να κατοικήσουν σε μεγαλύτερο σπίτι. Επιπρόσθετα, το 2019, το

ΑΚΕΛ αξιολογώντας τα δεδομένα επηύλθε επί του θέματος και με πρόταση νόμου στη Βουλή επιχειρήσε να βάλει ένα τέλος στην απώλεια εσόδων του κράτους από την εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή που στην πραγματικότητα δεν εξυπηρετούσε κοινωνική πολιτική. Αυτά προς αποκατάσταση της αλήθειας και τον ρόλο που διαδραμάτισε ο καθένας.

Σε ό,τι αφορά στην ουσία της πρότασης του ΑΚΕΛ, αυτή περιλαμβάνει: Πρώτο, τον καθορισμό ανώτατων ορίων στην αξία της κατοικίας προκειμένου αυτή να υποκείται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ. Δεύτερο, να εξαιρεθούν του μειωμένου συντελεστή οι επαύλεις και οι πολυτελείς κατοικίες. Τρίτο, να καταστούν δικαιούχοι όσοι δεν έχουν τη δυνατότητα σήμερα

να αγοράσουν ή να κτίσουν, αλλά επιθυμούν να επεκτείνουν υφιστάμενη κατοικία. Η πρόταση του ΑΚΕΛ δίνει διέξοδο στο κράτος και την κοινωνία.

Αντίθετα το νομοσχέδιο της κυβέρνησης, το οποίο προβλέπει ότι ο μειωμένος συντελεστής θα παραχωρείται για τα πρώτα 140 m2, με συνολικό εμβαδό που δεν υπερβαίνει τα 200 m2, δεν επιλύει το πρόβλημα. Δεν ευθυγραμμίζεται με το πνεύμα της Οδηγίας, ενώ τον λογαριασμό των δικών της λαθών, παραλείψων και σκοπιμοτήτων ζητά να τον πληρώσει η κοινωνία.

Η μπλάα είναι στο γήπεδο της κυβέρνησης.

Ο κ. Αντρώς Καυκαλίας είναι μέλος Π.Γ. ΑΚΕΛ, βουλευτής Λεμεσού.

Σε τρεις πυλώνες τα μέτρα για καταχρήσεις ΓεΣΥ

Οι αποφάσεις που λήφθηκαν στη συνάντηση υπουργού Υγείας με την ηγεσία του ΟΑΥ – Επικρίσεις και εκ των έσω με απειλές για παραιτήσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Στον απόηχο των ευρημάτων της Ειδικής Έκθεσης του γενικού ελεγκτή στον διαχειριστικό έλεγχο του ΟΑΥ, καθώς και των σφοδρών επικρίσεων κατά της διοίκησης του Οργανισμού στη Βουλή, το Υπουργείο Υγείας πραγματοποίησε ένα πρώτο βήμα προκειμένου να ενισχυθεί το πλαίσιο ελέγχου και να περιοριστούν οι καταχρήσεις του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ). Η συνάντηση του υπουργού Μιχάλη Χατζηπαντέλα με την ηγεσία του ΟΑΥ κρίνεται παραγωγική, ωστόσο η αποτελεσματικότητα των μέτρων που αποφασίσθηκαν θα κριθεί σε βάθος χρόνου και εφόσον τεθούν σε εφαρμογή. Στη συνάντηση με τον ΟΑΥ, ο υπουργός Υγείας πήγε με πλάνο προτάσεων το οποίο αφορούσε το κομμάτι των καταχρήσεων του ΓεΣΥ, οι οποίες κατά κοινή παραδοχή συνεχίζουν να προκαλούν αρρυθμίες στη λειτουργία του συστήματος, τέσσερα χρόνια μετά την εισαγωγή του. Κατά τη συνάντηση αποφασίσθηκε αριθμός μέτρων τα οποία αφορούν τρεις πυλώνες. Πρώτον τη βελτίωση του πλαισίου συμφωνίας με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, δεύτερον την εισαγωγή αποτελεσματικών δικλίδων ελέγχου παροχής υπηρεσιών από νοσηλευτήρια και γιατρούς και τρίτον τους προσωπικούς ιατρούς. Η αποτελεσματικότητα των μέτρων που αποφασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό θα επιδράσει, αρνητικά ή θετικά, και στο κλίμα έντασης που επικρατεί και εντός του Οργανισμού και το κατά πόσο θα υποχωρήσουν οι υψηλοί τόνοι που επικρατούν. Επί του προκειμένου ενδεικτικά είναι η στάση του ΚΕΒΕ, η Εκτελεστική

Σε όσα προηγήθηκαν της συνάντησης του υπουργού Υγείας με την ηγεσία του ΟΑΥ ήλθαν να προστεθούν και οι προειδοποιήσεις του ΚΕΒΕ για απόσυρση των εκπροσώπων του, από το Δ.Σ. του Οργανισμού ως ένδειξη δυσρεκείας στα όσα του καταλογίζονται το τελευταίο διάστημα.

Στον πρώτο πυλώνα των όσων συμφωνήθηκαν, ο ΟΑΥ θα συμμορφωθεί με τις εισηγήσεις του Γενικού Εισαγγελέα στο θέμα που έχει προκύψει με το μνημόνιο συνεργασίας με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια που υπογράφηκε πριν την εφαρμογή της Β' φάσης του ΓεΣΥ.

Επιτροπή του οποίου με επιστολή, που αποκάλυψε η ηλεκτρονική «Κ», προειδοποίησε με παρίληψη των εκπροσώπων του από το Δ.Σ. του ΟΑΥ εάν δεν παρθούν μέτρα.

Νοσηλευτήρια

Ένα ζήτημα που ήλθε ως προπομπός των ευρημάτων του γενικού ελεγκτή ήταν το μνημόνιο συνεργασίας του ΟΑΥ με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Ιδιωτικών Νοσηλευτριών (ΠΙΑΣΙΝ), με το οποίο τα ιδιωτικά νοσοκομεία εντάχθηκαν στο ΓεΣΥ. Η γνωμάτευση του γενικού εισαγγελέα της Δημοκρατίας, η οποία εντόπισε παρατυπίες, φούντωσε τις αντιδράσεις που υπήρχαν. Ο υπουργός Υγείας και ο ΟΑΥ συμφώνησαν όπως ο Οργανισμός αποδεχθεί τα όσα αναφέρονται στη γνωμάτευση. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως ο ΟΑΥ θα προχωρήσει και θα εφαρμόσει τις εισηγήσεις του γενικού εισαγγελέα στα νέα συμβόλαια που θα συναφθούν. Όπως διευκρινίζεται από πηγές του υπουργείου Υγείας, η συμφωνία προνοεί το σύνολο των συμβολαίων νέων και παλαιών, τα οποία λήγουν τέλος του χρόνου. Τα συμβόλαια που θα ανανεωθούν θα προσαρμοσθούν στις εισηγήσεις του γενικού εισαγγελέα. Όπως διευκρινίζεται από πηγές του υπουργείου Υγείας, τα υφιστάμενα συμβόλαια δεν είναι παράνομα μιας και αυτά αποτελούν προϊόν συμφωνίας πριν την εφαρμογή της Β' φάσης του ΓεΣΥ.

Έλεγχος

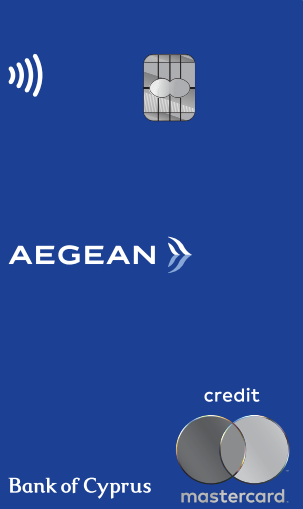
Ο δεύτερος πυλώνας των όσων αποφασίσθηκαν αφορά την ενίσχυση των εσωτερικών ελέγχων στο ΓεΣΥ. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν να ετοιμασθεί ένα πλάνο δράσης προκειμένου να υπάρξει συνεργασία του ΟΑΥ με ελεγκτικούς όργανα, εντός ή εκτός Κύπρου, με εξειδίκευση στον έλεγχο νοσηλευτριών και γιατρών με υπερβολικές αμοιβές. Παράλληλα συμφωνήθηκε η πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων στους υπόλοιπους γιατρούς τόσο για τις υπηρεσίες που προσφέρουν όσο και τις αμοιβές που λαμβάνουν. Παράλληλα το Δ.Σ. του ΟΑΥ δεσμεύθηκε να υιοθετήσει επιπρόσθετες τακτικές

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελέσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

που θα περιορίζουν τις καταχρήσεις, ενώ έμφαση θα δοθεί σε συγκεκριμένες κατηγορίες υπηρεσιών όπως οι εργαστηριακές εξετάσεις που κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του ΓεΣΥ παρατηρήθηκε η πραγματοποίηση ενός υπερβολικά μεγάλου αριθμού εξετάσεων.

Προσωπικοί Ιατροί

Στο κομμάτι των προσωπικών γιατρών τα μέτρα που αποφασίστηκαν αφορούν: Την εισαγωγή ηλκιακών ορίων στους προσωπικούς ιατρούς και τα άτομα που μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Εισάγεται ρύθμιση που συνδέει την αμοιβή των προσωπικών ιατρών με το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών πρόνοια που τερματίζει το καθεστώς των σταθερών αμοιβών. Εισάγονται δικλίδες ασφαλείας προκειμένου κάποιος δικαιούχος να μην μπορεί ν' αλλάξει, τακτικά, προσωπικό γιατρό. Εδώ θα αυξηθεί ο χρόνος παραμονής των 6 μηνών σε προσωπικό γιατρό. Η συγκεκριμένη πρόνοια στόχο έχει την ορθολογική κατανομή των δικαιούχων σε προσωπικούς γιατρούς. Τέλος σε όλα τα συμβόλαια, νέα και αυτά που θα ανανεωθούν, θα υπάρχει ρήτρα ότι οι πάροχοι υγείας δεν θα έχουν οικονομικές εκκρεμότητες με το κράτος.

Υψηλοί τόνοι και επικρίσεις από ΚΕΒΕ

Πριν από τη συνάντηση του υπουργού Υγείας με την ηγεσία του ΟΑΥ, το ΚΕΒΕ με επιστολή του στον Μιχάλη Χατζηπαντέλα προειδοποιούσε με αποχώρηση των εκπροσώπων του από το Δ.Σ. του Οργανισμού εάν δεν λαμβάνονταν μέτρα. Στο καταληκτικό σημείο της επιστολής, η Εκτελεστική Επιτροπή του ΚΕΒΕ ξεκαθάριζε ποια θα είναι η αντίδρασή της. «Από αυτά θα εξαρτηθεί και το κατά πόσο το ΚΕΒΕ θα συνεχίσει να εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΥ καθώς δεν μπορεί και δεν θέλει να είναι με καθ' οιονδήποτε τρόπο συνευχόμενα σε τέτοιες συμπεριφορές και πρακτικές τις οποίες από την ίδρυσή του πολεμά». Στη δισέλιδη επιστολή, η Εκτελεστική Επιτροπή του ΚΕΒΕ επιτίθεται στη «διευθυντική» ομάδα του ΟΑΥ με σκληρούς χαρακτηρισμούς όπως αλαζονεία, αυθαιρεσία, σημειώνοντας ενδεικτικά. «Είναι δε τραγικό ένας τέτοιος οργανισμός, ο οποίος διακρίνεται ποσά πέραν του ενός δισκατομυρίου να μην έχει στοιχειώδη εσωτερική εποπτεία, να αποποιείται τις ευθύνες του και την ίδια στιγμή να σφουρίζει αδιάφορα στις περιπτώσεις διασπάθισης δημοσίου χρήματος που βλέπουν το φως της δημοσιότητας».

ΑΠΟΨΗ / Του ΤΑΣΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΤΟΥ*

Ένα νέο μοντέλο για τον ελληνικό τουρισμό

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη εισαγωγή για να δικαιολογηθεί ότι ο τουρισμός είναι ένας από τους σημαντικότερους κλάδους για την ελληνική οικονομία. Θα υποστηρίξω όμως ότι ο ίδιος ο κλάδος, για να πραγματώσει το τεράστιο δυναμικό του και να συμβάλει τα μέγιστα στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, πρέπει να συζητηθεί για τις μελλοντικές του προτεραιότητες.

Την περασμένη χρονιά, παρά τους περιορισμούς της πανδημίας, ο τουρισμός υπερέβη τις προσδοκίες και κατέκτησε ένα επίπεδο εσόδων περί το 59% των αντίστοιχων του 2019, χρονιάς-ρεκόρ σε αφίξεις και έσοδα. Εκείνη τη χρονιά, ο τουρισμός μέτρησε άνω των 18 δις. ευρώ έσοδα και άνω των 30 εκατ. αφίξεις. Συνεισέφερε ευθέως το 10,4% του ελληνικού ΑΕΠ και αν υπολογιστούν και οι δευτερογενείς διακρίσεις ζήτησης σε άλλους τομείς, το 20,3%. Πάνω από 330.000 θέσεις εργασίας εκείνη τη χρονιά αφορούσαν τον τουρισμό. Το σοκ του 2020, όταν ο τουρισμός απώλεσε σχεδόν το 80% των εσόδων του και η μεγάλη συνεισφορά που αυτό είχε στο γεγονός ότι

η ελληνική οικονομία κατέγραψε ύφεση 9%, μία από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη, μας έκανε να αναλογιστούμε τη σημασία του κλάδου αλλά και τα μειονεκτήματά της μονομερούς εξάρτησης του ΑΕΠ και του εξωτερικού ισοζυγίου από έναν τομέα τόσο ευαίσθητο στις μεταβολές του διεθνούς περιβάλλοντος.

Υπάρχουν όμως σημαντικοί λόγοι για τους οποίους οι άνθρωποι του τουρισμού, αλλά και οι ασκούντες την οικονομική πολιτική, πρέπει να ξανασκεφτούν την προτεραιοποίηση στόχων που αφορούν τον αριθμό των αφίξεων. Η προσέλευση ενός αριθμού ανθρώπων πολλαπλασιάζει τον εγχώριου πληθυσμού, και μάλιστα εντός ενός πολύ περιορισμένου χρονικού διαστήματος κάθε έτος λόγω εποχικότητας (65% των εσόδων κάθε έτους προκύπτουν το τρίμηνο Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος), δεν έχει μόνο οφέλη, έχει και κόστος: οδηγεί σε ανεπάρκειες των κοινωνικών και οικονομικών υποδομών (δρόμοι, δίκτυα επικοινωνιών, ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρισμού κτλ.), σε εξάντληση φυσικών και αγροδιατροφικών πόρων, σε υπερβολικά δόμησις περιοχών

μεγάλου φυσικού κάλλους και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σε αύξηση των τιμών των κατοικιών και των ενοικίων (οι οποίες εξαντλούν το εισόδημα των κατοίκων) λόγω εξώθησης της χρήσης για τουριστικούς σκοπούς, σε ρύπανση (φυσική, οπτική και ηχητική).

Υπάρχει λύση ώστε να διατηρηθεί – και να αυξηθεί – η τεράστια συνεισφορά του τουρισμού στην εθνική οικονομία και στις τοπικές κοινωνίες αλλά να περιοριστούν δραστηρικά οι παρενέργειες: ο τουρισμός να στοχεύει, όχι σε περαιτέρω αύξηση του αριθμού των αφικνούμενων τουριστών αλλά στην αύξηση της κατά κεφαλήν δαπάνης του κάθε τουρίστα, δηλαδή στην πολυτραγουδιμένη προσέλκυση υψηλότερης στάθμης τουριστών.

Το να στοχεύσουμε σε ποιοτικότερο τουρισμό μπορεί να ακούγεται απλό ως ιδέα αλλά στην πραγματικότητα είναι ένα εξαιρετικά σύνθετο πρότζεκτ το οποίο θα επέβαλλε μεγάλες αλλαγές σε επιχειρηματικές πρακτικές, πολιτικές, επενδύσεις (δημόσιες και ιδιωτικές), αλλά και σε νοοτροπίες. Αν αποφασίσουμε ότι αυτά είναι η κατεύθυνση που πρέπει να

Ο τουρισμός να στοχεύει, όχι σε περαιτέρω αύξηση του αριθμού των αφικνούμενων τουριστών αλλά στην αύξηση της κατά κεφαλήν δαπάνης του κάθε τουρίστα, δηλαδή στην πολυτραγουδιμένη προσέλκυση υψηλότερης στάθμης τουριστών.

ακολουθήσουμε τα επόμενα χρόνια, πρέπει να αφήσουμε τους κενού περιεχομένου ευφημισμούς που ακούγονται κάθε χρονιά («επιμήκυνση τουριστικής σεζόν», «εναλλακτικές μορφές» κτλ.) και να προβούμε συντεταγμένα σε συγκεκριμένες δράσεις:

Προτεραιοποίηση από τους επιχειρηματίες του τουρισμού και χρηματοδοτική στήριξη από τις τράπεζες και την Πολιτεία ανέγερσης μονάδων υψηλότερης στάθμης και αναβάθμιση των υφιστάμενων: τα 5οτερα και 4οτερα ξενοδοχεία είναι πολύ μικρότερο ποσοστό των συνολικών κτινών σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

Αναβάθμιση των υποδομών που σπνρίζουν τον ποιοτικό τουρισμό: δρόμοι, μαρίνες, γρήγορο Διαδίκτυο, διαχείριση ενέργειας, νερού και απορριμμάτων, υπογειοποίηση καλωδίων δικτύων, προστασία παραδοσιακών οικισμών, ανάδειξη μνημείων και μουσείων, πολιτιστικές εκδηλώσεις, χιονοδρομικά κέντρα κτλ.

Κατάρτιση και αναβάθμιση δεξιοτήτων. Ο ποιοτικός τουρισμός απαιτεί υψηλής στάθμης προσωπικό (και αντίστοιχα δημιουργεί πιο καλοπληρωμένες

θέσεις εργασίας). Συγκεκριμένα κίνητρα για εναλλακτικές μορφές τουρισμού με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία: επισκέπτες υγείας, πολιτιστικός και θρησκευτικός τουρισμός, αγροτουρισμός, city breaks. Θεσπίση και συνεπής τήρηση της νομοθεσίας για τη χωροθέτηση των μονάδων και την εναρμόνισή τους με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον: όχι άλλα εκτράωματα (και μήπως να γκρεμίζαμε και τιποτα;), υποβαθμίζουμε μόνοι μας το τουριστικό μας προϊόν.

Γενικότερα, περισσότερη ομορφιά στο αστικό και φυσικό περιβάλλον και περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης: ό,τι είναι ωραίο για τους κατοίκους είναι και για τους επισκέπτες.

Στήριξη πρακτικών αειφορίας και σχετικών πρωτοβουλιών (π.χ. ίδρυση Co-Lab από την ΤΥΙ στην Ρόδο) για τον πρόσνο και ψηφιακό μετασχηματισμό χωρίς αποκλεισμούς. Στροφή προς μια κυκλική οικονομία και προστασία της βιοποικιλότητας και του οικοσυστήματος.

* Ο κ. Τάσος Αναστασάτος είναι επικεφαλής οικονομολόγος του ομίλου Eurobank.

Κλίνει προς την «doValue» η Cerberus για δάνεια της Alpha

Εάν επιβεβαιωθεί η συμφωνία θα είναι με διαφορά ο μεγαλύτερος διαχειριστής δανείων στην Κύπρο

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ένα έργο με δύο πράξεις μπορεί να χαρακτηριστεί ο χειρισμός των προβληματικών δανείων με «κυπριακή ταυτότητα» της Alpha Bank. Και αυτό, διότι ενώ η Alpha Bank είχε συνάψει συμφωνία συνεργασίας μακροχρόνιας διάρκειας με την «doValue» το τέταρτο τρίμηνο του 2019 με σκοπό τη διαχείριση χαρτοφυλακίου της τράπεζας στην Κύπρο όπου προχώρησε με νηπιακά βήματα λόγω του ότι άλλαξε στρατηγική διαχείρισής τους, το ίδιο μάλλον θα πράξει και ο νέος αγοραστής των προβληματικών δανείων της Alpha Bank, η Cerberus Capital Management. Όπως πληροφορείται η «Κ», στην «doValue» κλίνει και η Cerberus Capital Management για διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που απέκτησε στα μέσα Φεβρουαρίου 2022 ύψους 2,4 δισεκατομμυρίων ευρώ από την Alpha Bank. Η συμφωνία που είχε συναφθεί το 2019 για τη διαχείριση των προβληματικών δανείων της Alpha Bank από την «doValue» και εφαρμόστηκε «επιδερμικά» λόγω καθυστερήσεων που προέκυψαν λόγω της πανδημίας και εντέλει αλλαγής πλεύσης διαχείρισής του χαρ-

Η ακαθάριστη λογιστική αξία μη εξυπηρετούμενων δανείων και αποθεμάτων ακινήτων της Alpha Bank Κύπρου περιορίζεται σε λιγότερα από 80 εκατ. ευρώ.

τοφυλακίου αυτού (που τα πώλησε στη Cerberus και δεν τα κράτησε) θα ενεργοποιηθεί «ζεστά» το 2022. Όπως έγραψε η «Κ» στην έντυπη έκδοση της περασμένης Κυριακής, η Cerberus εξέφρασε ενδιαφέρον να αξιοποιήσει σημαντικό αριθμό εργαζομένων της Alpha Bank Κύπρου, για να απασχοληθούν στη διαχείριση του χαρτοφυλακίου Sky (project sky ονομαζόταν η διαδικασία της πώλησης του χαρτοφυλακίου).

Η Alpha Bank έχει ήδη ενημερώσει την Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (Ε-ΤΥΚ) και αναμένει την έναρξη των διαβουλεύσεων ώστε μεταξύ της υπογραφής και της ολοκλήρωσης της συναλλαγής, να διασφαλίσει ότι τυχόν μεταγραφόμενοι υπάλληλοι θα διατηρήσουν όχι μόνον το σύνολο των δικαιωμάτων τους αλλά και τη δυνατότητα επιστροφής στην Τράπεζα στο μέλλον. Βάσει των παραπάνω, η διαβούλευση πιθανότατα να είναι

Η doValue το Νοέμβριο του 2021 μπήκε ως μέτοχος στην BidX1, την ψηφιακή πλατφόρμα επένδυσης ακινήτων που δραστηριοποιείται και στην Κύπρο.

για να μεταφερθούν στο δυναμικό της «doValue».

Όταν πράγματι επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες πως η Cerberus θα αναθέσει το χαρτοφυλάκιο των 2,4 δισ. που απέκτησε να τα διαχειριστεί η «doValue», τότε η δεύτερη θα είναι η εταιρεία που θα έχει το μεγαλύτερο χαρτοφυλάκιο προβληματικών δανείων υπό διαχείριση στην Κύπρο. Πέραν των παραπάνω

2,4 δισ. ευρώ δανείων, έχει αναλάβει τη διαχείριση των προβληματικών δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ ονομαστικής αξίας του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων και ακινήτων ύψους 7,12 εκατ. ευρώ (ότι παρέμεινε από το Συνεργατισμό), αλλά και διαχείριση δανείων από την πρόσφατη συμφωνία με την Bain Capital και την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) ύψους 600 εκατ. ευρώ μικτής λογιστικής αξίας, η

λογιστικής αξίας 325 εκατ. ευρώ. Το χαρτοφυλάκιο της ΚΕΔΙΠΕΣ εξυπηρετείται υπό την επωνυμία της Altamira Asset Management Cyprus Limited, της «αδελφής» εταιρείας του διεθνή Ομίλου doValue S.p.A. Ο όμιλος έχει δύο οντότητες επί κυπριακών εδαφούς με έδρα την Λευκωσία, την Altamira Asset Management Cyprus Limited και η doValue Cyprus Limited.

«Καθάρισε» η Alpha Κύπρου

Σύμφωνα με πληροφορίες που απορρέουν από την τράπεζα, το χαρτοφυλάκιο του Project Sky της Alpha Bank αποτελείται από σύνθετα projects real estate με έκθεση, τόσο σε δανειολήπτες retail και wholesale, απ' όλους τους τύπους ανοιγμένων wholesale, ΜμΕ, λιανικής τραπεζικής όσο και από ανακτηθέντα ακίνητα ύψους 200 εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια, πέραν της απομόχλευσης του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η συναλλαγή επιτρέπει στην Alpha Bank ν' απαλλαγεί και από το μεγαλύτερο τμήμα των αποθεμάτων των ακινήτων (REO's) στην κυπριακή αγορά. Βάσει της ίδιας πληροφόρησης που απορρέει από την τράπεζα, με την ολοκλήρωση του Project Sky, εξυγιανείται πλήρως το χαρτοφυλάκιο της Alpha Bank Κύπρου, καθώς η ακαθάριστη λογιστική αξία μη εξυπηρετούμενων δανείων και αποθεμάτων ακινήτων περιορίζεται σε λιγότερα από 80 εκατ. ευρώ. Έτσι, θα απελευθερωθούν πόροι που θα επιτρέψουν στην τράπεζα, με καθαρό ισολογισμό και περιορισμένο κόστος, να επεκταθεί εκ νέου στις βασικές της δραστηριότητες και επιστρέφοντας σε τροχιά μεγέθυνσης του δανειακού χαρτοφυλακίου της και ποσοστάν κερδοφορίας.

Επενδύει στην Κύπρο

Η doValue είναι παρούσα σε Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα και Κύπρο. Σύμφωνα με τα οικονομικά της αποτελέσματα του 2021, διακεριζόταν περιουσιακά στοιχεία ύψους περίπου 150 δισεκατομμυρίων ευρώ (Ακαθάριστο Book Value) με περισσότερους από 3.200 υπαλλήλους. Η doValue τον Νοέμβριο του 2021 μπήκε ως μέτοχος στην BidX1, την ψηφιακή πλατφόρμα επένδυσης ακινήτων που δραστηριοποιείται και στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, η doValue και η παγκόσμια εταιρεία συμβούλων διαχειρίσις Oliver Wyman, μπήκαν με μειωηφικό πακέτο στην BidX1. Η doValue κατέχει πλέον μερίδιο 15% στην BidX1, με εισφορά κεφαλαίου ύψους 10 εκατ. ευρώ και μέσω αυτής της επένδυσης θα συνάψει στρατηγική συνεργασία με την BidX1 με κοινό στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης της BidX1 ως μια ανεξάρτητη πλατφόρμα.

Κομισιόν: Εγκρίθηκε ο χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων για την Κύπρο

Την έγκριση του χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων της Κύπρου για την περίοδο 2022 με 2027 ανακοίνωσε τη Δευτέρα η Κομισιόν στο πλαίσιο των αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές κρατικές ενισχύσεις (ΚΓΠΕ) που ενέκρινε πρόσφατα η Επιτροπή. Ο χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων της Κύπρου καθορίζει τις περιφέρειες της χώρας που δικαιούνται περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις και καθορίζει επίσης τη μέγιστη βοήθεια που δικαιούται κάθε δικαιούχα περιοχή, ως ποσοστό των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών.

Σύμφωνα με τις αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές, περιοχές που καλύπτουν το 49,46% της Κύπρου θα δικαιούνται περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ (οι λεγόμενες περιοχές «γ»). Ειδικότερα, στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης των περιφερειακών ανισοτήτων, η Κύπρος έχει ορίσει μια λεγόμενη περιοχή «μη προκαθορισμένη περιοχή 'γ'», η οποία στην πράξη αποτελείται από 359 δήμους (με συνολικό πληθυσμό 413.225 κατοίκους), οι οποίοι καλύπτουν το 49,17% του πληθυσμού της χώρας.

Στην περιοχή αυτή, το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης για τις μεγάλες επιχειρήσεις είναι 15% των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών, βάσει κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω από το 100% του μέσου όρου της ΕΕ-27. Η εν λόγω μέγιστη ενίσχυση μπορεί να αυξηθεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις από επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους, και κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους, για τις αρχικές επενδύσεις τους με επιλέξιμες δαπάνες μέχρι 50 εκατομμύρια ευρώ.

Ο χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων της Κύπρου εντάσσεται στο πλαίσιο των σχετικών αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις («ΚΓΠΕ») που ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2022 μέχρι της 31 Δεκεμβρίου 2027.

Οι αναθεωρημένες ΚΓΠΕ επιτρέπουν στα κράτη μέλη να στηρίξουν τις περιοχές οι οποίες μειονεκτούν όσον αφορά την οικονομική ευημερία, τα εισοδήματα των πολιτών και την ανεργία. Παρέχουν επίσης αυξημένες δυνατότητες στα κράτη μέλη να στηρίξουν τη πρόσληψη και ψηφιακή μετάβαση στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν μεταβατικές ή διαρθρωτικές προκλήσεις, όπως η μείωση του πληθυσμού.

Ταυτόχρονα, προστίθεται σε σχετική ανακοίνωση, οι αναθεωρημένες ΚΓΠΕ προβλέπουν ισχυρά μέτρα για αποτροπή της χρήσης δημόσιων κονδυλίων για ενθάρρυνση της μετεγκατάστασης θέσεων εργασίας από ένα κράτος μέλος της Ε.Ε. σε άλλο, στο πλαίσιο της προστασίας του θεμιτού ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Σύγχρονη παιδεία

Κανένα κράτος δεν μπορεί να θεωρείται ολοκληρωμένο αν δεν προσφέρει σωστή παιδεία στους πολίτες του. Μέσω της μόρφωσης μπορούμε να γίνουμε καλύτεροι, ανταγωνιστικότεροι και πιο σίγουροι για το αύριο. Με μια ολοκληρωμένη σύγχρονη παιδεία, οι νέοι μας θα μπορέσουν να κατακτήσουν ξανά τον κόσμο, αφήνοντας πίσω τα χρόνια που βρεθήκαμε δακτυλοδεικτούμενοι από την παγκόσμια κοινότητα λόγω της οικονομικής κρίσης που εμείς οι ίδιοι προκαλέσαμε. Τα σχολεία και τα πανεπιστήμια μας πρέπει να εκπαιδεύουν σωστά τα παιδιά μας, να τους δίνουν τη δυνατότητα να μάθουν τα μαθήματα που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, όπως είναι η επιχειρηματικότητα και οι νέες τεχνολογίες. Να μάθουν τα παιδιά μας να μη φοβούνται τις οποίες αναποδιές ή αποτυχίες θα βρουν μπροστά τους και να φύγει από το DNA τους η «σιγουριά» του δημοσίου υπαλλήλου. Αν πέσουν κάτω να μπορούν να μάθουν ότι υπάρχουν τρόποι για να σπακωθούν. Έτσι γίνεται σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο, αν αποτύχει μια επιχείρηση. Υπάρχει δεύτερη ευκαιρία, η οποία έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να είναι πετυχημένη λόγω της προηγούμενης εμπειρίας που έχει αποκτηθεί. Από την άλλη οι νέες τεχνολογίες θα βοηθήσουν ώστε να μπορέσουν οι νέοι μας να ακονίσουν το μυαλό τους και να γνωρίσουν τις νέες συνθήκες και τάσεις που επικρατούν. Έχουμε πλέον αρκετά παραδείγματα σε Ελλάδα και Κύπρο ανθρώπων που κατάφεραν να δημιουργήσουν εταιρείες προστιθέμενης αξίας τελευταία. Σε πολλές από αυτές ξένα κεφάλαια θα βοηθήσουν να αναπτυχθούν ακόμα περισσότερο. Αν κάποιος όμως κοιτάξει τα βιογραφικά των παιδιών που τις δημιούργησαν, θα δει ότι στην πλειοψηφία τους σπούδασαν σε ξένα πανεπιστήμια αποκομίζοντας από αυτά όλα τα εφόδια για τα οποία μιλάω πιο πάνω. Γιατί λοιπόν να πρέπει οι ευκαιρίες να αφορούν μόνο αυτούς που έχουν την οικονομική δυνατότητα να σπουδάσουν σε μια χώρα του εξωτερικού; Οι ευκαιρίες πρέπει να αφορούν το σύνολο των νέων μας, αφού με σωστή οργάνωση του κράτους και αφηρότητας στην άκρη μικροκομματικές και συνδικαλιστικές σκοπιμότητες, η σύγχρονη παιδεία μπορεί να είναι ο καταλύτης για το μέλλον του Ελληνισμού.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Υψηλές τιμές ενέργειας έως το 2023 βλέπει η Ε.Ε.

«Καμπανάκι» για ακρίβεια διαρκείας και υψηλό πληθωρισμό – Προτάσεις για νέα μέτρα και επιτάχυνση των επενδύσεων σε ΑΠΕ

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Για παρατεταμένη ακρίβεια και υψηλό πληθωρισμό προειδοποιεί η Ε.Ε., καθώς εκτιμά ότι οι τιμές ενέργειας, που αποτελούν τον κύριο μοχλό τροποδότησής τους, θα παραμείνουν «ασταθείς και σε υψηλά επίπεδα τουλάχιστον μέχρι το 2023». Στην έκθεση προς τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα που δημοσιοποίησε χθες, η Επιτροπή εκτιμά ότι η κατάσταση που διαμορφώνεται το επόμενο διάστημα απαιτεί πρόσθετη δράση και συντονισμό των κρατών-μελών για τη μείωση των τιμών και προτείνει νέα μέτρα. Προειδοποιεί ότι η ενεργειακή κρίση –που πυροδοτήθηκε από τις υψηλές τιμές του φυσικού αερίου και κλιμακώθηκε από την επιδείνωση των σχέσεων με τον κύριο προμηθευτή αερίου της Ευρώπης, τη Ρωσία– έχει χειροτερέψει από το φθινόπωρο και θα διαρκέσει περισσότερο από το αναμενόμενο, έως το 2023. Οι τιμές χονδρικής του φυσικού αερίου είναι περίπου 400% υψηλότερες από ό,τι πριν από ένα χρόνο και οι τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας ακολουθήσαν το ίδιο μοτίβο, αυξάνοντας κατά 260%. Αυτό έχει οδηγήσει σε άνοδο των λιανικών τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες είναι αυξημένες κατά 51% και 30% αντιστοίχως σε σχέση με πέρσι και θα συνεχίσουν να προσεγγίζουν τις τιμές χονδρικής.

Οι τιμές έχουν ήδη «κτυπήσει» βιομηχανίες έντασης ενέργειας και πιθανότατα θα αυξηθούν τις τιμές σε άλλα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων, ενώ θα επηρεάσουν δυσανάλογα ευάλωτους καταναλωτές και θα αυξήσουν την ενεργειακή φτώχεια, που έπληξε περισσότερα από 35 εκατ. νοικοκυριά το 2020, ενώ ενδέχεται να υπάρξουν περαιτέρω προσωρινές απολύσεις και απώλειες θέσεων εργασίας. Η Ε.Ε. συνιστά περαιτέρω αξιοποίηση από τα κράτη-μέλη της νομοθεσίας για την ενίσχυση των ευάλωτων νοικοκυριών κάνοντας χρήση των εσόδων από τις δημοπρασίες ρύπων, από τις οποίες μόνο το 2021 κέρδισαν περισσότερα από 30 δισ. ευρώ, ποσό διπλάσιο από το 2020. Για τις επιχειρήσεις συνιστά την ενεργοποίηση του νέου πλαισίου κρατικών ενισχύσεων που ενέκρινε τον Ιανουάριο του 2022, που παρέχουν ευελιξία για την ελάφρυνση του ενεργειακού κόστους για ένα ευρύ φάσμα ενεργοβόρων βιομηχανιών.

«Οι κανόνες της Ε.Ε. για τις κρατικές ενισχύσεις προσφέρουν στα κράτη-μέλη ένα ευρύ φάσμα

«Εάν δεν υπάρξει μαζική επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης, οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας στην Ε.Ε. θα εξαρτηθούν σημαντικά από τις τιμές του φυσικού αερίου τουλάχιστον έως το 2030», σημειώνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

δυνατοτήτων παροχής βραχυπρόθεσμων ανακουφισπς στις εταιρείες που πλήττονται από τις υψηλές τιμές της ενέργειας και μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της έκθεσής τους στη μεταβλητότητα των τιμών της ενέργειας μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα», αναφέρει η Επιτροπή.

Η λύση στην αστάθεια των τιμών, σύμφωνα με την Επιτροπή, βρίσκεται στις ΑΠΕ, όμως διαπιστώνει ότι οι επενδύσεις δεν βρίσκονται στο επίπεδο που απαιτείται, γι' αυτό και προτείνει συντονισμένη δράση για την επιτάχυνσή τους. Όπως αναφέρει, τον Ιούνιο θα εγκρίνει σύσταση σχετικά με την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ που θα αφορά ζητήματα όπως η αποσαφήνιση ευθυνών μεταξύ των αδειοδοτούντων αρχών, ορόσημα για την έκδοση αδειών καθώς και μηχανισμό παρακολούθησης. «Εάν δεν υπάρξει μαζική επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης, οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας στην Ε.Ε. θα εξαρτηθούν σημαντικά από

τις τιμές του φυσικού αερίου τουλάχιστον έως το 2030», σημειώνει.

Αναφέρει επίσης ότι θα παρέχει καθοδήγηση σχετικά με την αναδιάρθρωση των παρωχημένων καθεστώτων στήριξης έργων ΑΠΕ. «Αυτά τα προγράμματα συχνά χρηματοδοτούνται από τους καταναλωτές και οδηγούν σε ώθηση της τιμής ηλεκτρικής ενέργειας. Θα πρέπει να επανασχεδιαστούν για να αποφευχθεί η υπερβολική αντιστάθμιση», σημειώνει η Επιτροπή και προκρίνει τις συμβάσεις διαφορικής προσαύξησης, σύμφωνα με τις οποίες ο επενδυτής λαμβάνει επιδότηση όταν η τιμή της αγοράς είναι χαμηλή, αλλά πρέπει να επιστρέψει την επιδότηση όταν η τιμή της αγοράς είναι υψηλή.

Η Επιτροπή ανοίγει επίσης το παράθυρο για χρηματοδότηση μέτρων στήριξης μέσω της επιβολής φορολογίας στην ενέργεια χαμηλού λειτουργικού κόστους. Επισμαίνει ότι στις αγορές

χονδρικής οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής με αέριο καθορίζουν την αγοραία τιμή κάθε φορά ως οι πιο ακριβείς μονάδες που χρειάζονται για να διασφαλιστεί ότι η προσφορά ανταποκρίνεται στη ζήτηση, για να καταλήξει ότι το υψηλό κόστος φυσικού αερίου ως εισροή για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με αέριο έχει μεταφραστεί σε υψηλές χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος, οι οποίες με τη σειρά τους συνεπάγονται υψηλά και απροσδόκιστα κέρδη για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, ανεξάρτητα από το κόστος λειτουργίας τους. Αναφέρει ως τέτοιο παράδειγμα τις ΑΠΕ και σημειώνει ότι τα κράτη-μέλη θα μπορούσαν σε αυτή την τρέχουσα κρίση να αντλήσουν μέρος αυτών των πρόσθετων κερδών μέσω ειδικών φορολογικών κινήτρων για να χρηματοδοτήσουν μέτρα στήριξης.

Οι δράσεις της Επιτροπής περιλαμβάνουν επίσης μέτρα για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο της Ευρώπης. Προτείνει μια νομική απαίτηση για τις χώρες της Ε.Ε., να διασφαλίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο αποθήκευσης φυσικού αερίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους. Για τη διασφάλιση συνεχών προμηθειών και καλύτερης προετοιμασίας για τον επόμενο χειμώνα θα υπάρξει ένα «Σχέδιο Αέριου για τον Χειμώνα» για τη στήριξη της ασφάλειας του εφοδιασμού «με κίνητρα και υποχρεώσεις για στρατηγική αποθήκευση».

Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ξεκινήσει ένα πιλοτικό έργο φέτος για να υποστηρίξει τις χώρες και τους φορείς της Ε.Ε. στην πραγματοποίηση κοινών προμηθειών για την πλήρωση της αποθήκευσης μέχρι το ελάχιστο απαιτούμενο στρατηγικό επίπεδο.

Η Κομισιόν επισμαίνει και τη συμβολή του LNG στη διαφοροποίηση των προμηθειών από το ρωσικό αέριο, που αποδείχθηκε πολύτιμη τους τελευταίους μήνες, και σημειώνει ότι θα υποστηρίξει τις προσπάθειες ενεργειακής διπλωματίας και τον διάλογο με χώρες παραγωγής, κατανάλωσης και διαμετακόμισης ορυκτών αερίων, όπως οι ΗΠΑ, το Κατάρ, η Ιαπωνία, η Αιγύπτος, το Αζερμπαϊτζάν και η Τουρκία. Αναφέρει, τέλος, ότι διερευνά «πιθανές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού από εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις ευρωπαϊκές αγορές φυσικού αερίου και ιδίως από τη ρωσική εταιρεία παροχής αερίου Gazprom», επισμαίνοντας ότι επιδεικνύει «ασυνήθιστη επιχειρηματική συμπεριφορά».

Ελισάβετ 70 χρόνια βασίλισσα

Ένα πρωτότυπο βιβλίο
για τη γυναίκα που
σφράγισε μια εποχή

Συναρπαστικές ιστορίες, σπάνιες
φωτογραφίες και μια αποκαλυπτική
συνέντευξη του ιστορικού της σειράς
The Crown.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Η ενεργειακή κρίση γονατίζει τη γερμανική βιομηχανία

Δραματική έκκληση για μέτρα προς την κυβέρνηση Σολτς

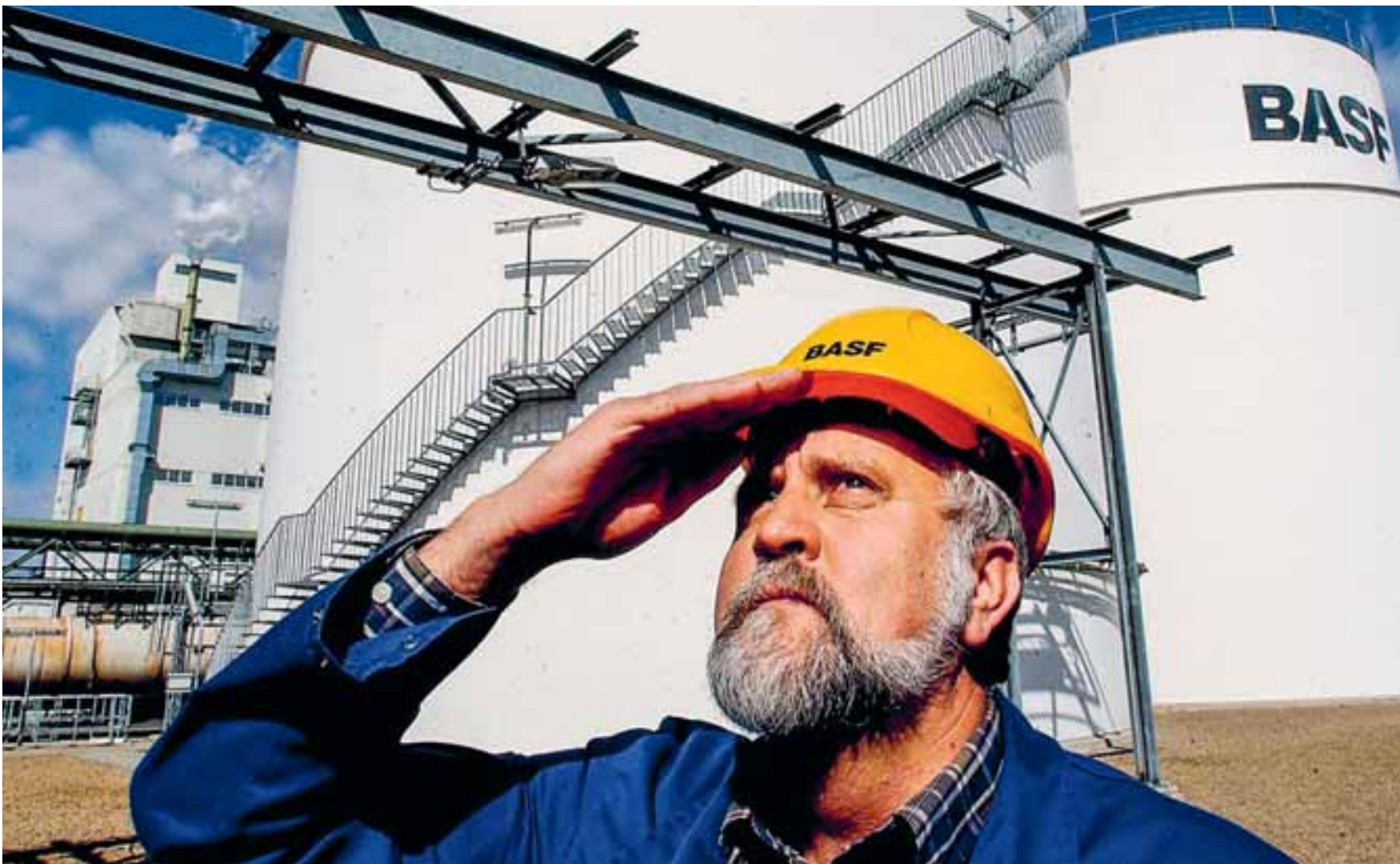
Υπό το βάρος του αυξημένου κόστους της ενέργειας που απειλεί έως και την ύπαρξη ορισμένων γερμανικών επιχειρήσεων, η Ένωση Γερμανικών Βιομηχανιών (BDI) απευθύνει δραματική έκκληση στην κυβέρνηση Ολαφ Σολτς, καλώντας την να λάβει μέτρα για την ενεργειακή κρίση. «Οι διαρκώς αυξανόμενες τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου απειλούν να συνθλίψουν την οικονομία», τόνισε ο Ζίγκφριντ Ρούσθουρμ, πρόεδρος της BDI, όταν στο πλαίσιο συνέντευξης του στη γερμανική εφημερίδα Rheinische Post υπογράμμισε πως «απαιτείται άμεση πολιτική παρέμβαση». Απχώντας την α-γωνία των γερμανικών επιχειρήσεων, ο πρόεδρος της BDI υπογράμμισε πως «η αύξηση του κόστους της ενέργειας είναι μεγαλύτερη σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη στιγμή μετά την πετρελαική κρίση της δεκαετίας του 1970».

Σχετική έρευνα της BDI διαπίστωσε ότι το 23% των γερμανικών επιχειρήσεων εκτιμούν πως απειλείται και η ίδια η ύπαρξή τους από τις υψηλές τιμές της ενέργειας, ενώ το 65% τη χαρακτηρίζουν σημαντικό πρόβλημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν. Ως εκ τούτου, η BDI προειδοποιεί το Βερολίνο ότι πολλές επιχειρήσεις ενδέχεται να μεταφέρουν αλλού μονάδες παραγωγής τους για να περιορίσουν το δυσβάσταχτο κόστος της ενέργειας.

Όπως, άλλωστε, τονίζει η Rheinische Post, περίπου το ένα τρίτο των επιχειρήσεων της χώρας αναβάλλει προγραμμα-

Το 23% των γερμανικών επιχειρήσεων εκτιμούν πως απειλείται ακόμη και η ίδια η ύπαρξή τους από τις υψηλές τιμές της ενέργειας.

τισμένες επενδύσεις που στόχευαν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στην αντιμετώπιση της, και ο λόγος δεν είναι άλλος από το δυσβάσταχτο κόστος της ενέργειας. Το επισήμανε παράλληλα και ο κ. Ρούσθουρμ τονίζοντας πως οι τιμές των πιστοποιητικών για τις εκπομπές καυσαερίων ανεβάζουν περαιτέρω το κόστος της ενέργειας, γι' αυτό και η κυβέρνηση πρέπει να αντιδράσει προσφέροντας φοροαπαλλαγές και μειώσεις στις χρεώσεις. Στο μεταξύ, ο υπουργός Οικονομίας, Ρόμπερτ Χάιμπεκ, υποσχέθηκε να προσφέρει ταχύτητα βοήθεια στις προσπάθειες των επιχειρήσεων να επενδύσουν στον μετασχηματισμό τους για μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στην οικονομική εφημερίδα Handelsblatt και η οποία δημοσιεύθηκε στο φύλο της Κυριακής, ο Γερμανός υπουργός υποσχέθηκε πως θα απαιτήσει από τις ενεργειακές εταιρείες της χώρας να μεταβιβάσουν πλήρως και ευθές στους πελάτες τους την εξοικονόμηση κόστους, που συνεπάγεται αυτομάτως η κατάργηση των προ-

Ο κολοσσός της BASF S.E. ανακοίνωσε ότι έχει διασφαλίσει μακροπρόθεσμα συμβόλαια με μια σειρά από παρόχους φυσικού αερίου ώστε να μην κινδυνεύει εξαρτώμενος μόνο από έναν προμηθευτή. Ο αντίκτυπος της αύξησης τιμών φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και άνθρακα είναι όμως μεγαλύτερος για τις μικρές και μεσαίες βιομηχανίες που έχουν περιορισμέ-

νηθειών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι τιμές της ενέργειας στη Γερμανία είναι από τις υψηλότερες ανάμεσα στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Το πρόβλημα για τις εταιρείες έχει, όμως, οξυνθεί ιδιαίτερος φέτος, καθώς η χώρα κλείνει όσους πυρηνικούς αντιδραστήρες της εξακολουθούν να λειτουργούν και παράλληλα μειώνει δραστικά τις μονάδες που λειτουργούν με γαιάνθρακα. Δεδομένου ότι καθυστερεί η αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις εισαγωγές ρωσικού φυσικού αερίου. Αναπόφευκτα αντιμετωπίζει όλο και μεγαλύτερη ακρίβεια στην ενέργεια, καθώς οι τιμές του ρωσικού φυσικού αερίου έχουν πάρει την ανιούσα από τότε που άρχισε

να κλιμακώνεται η κρίση γύρω από την Ουκρανία. Από τη στιγμή, βέβαια, που διέρρευσε ότι ο Αμερικανός πρόεδρος συμφωνεί να συναντήσει τον Ρώσο ομόλογό του, Βλαντιμίρ Πούτιν, οι τιμές του φυσικού αερίου αποκλιμακώνονται και τα προθεσμιακά συμβόλαια υποχώρησαν κατά 5,4%.

Στην αγορά της Ολλανδίας τα συμβόλαια για παράδοση τον επόμενο μήνα, που αποτελούν την τιμή αναφοράς στην Ευρώπη, υποχώρησαν κατά 5,6% στα 69,60 ευρώ η μεγαβατώρα. Το αντίστοιχο συμβόλαιο στη Βρετανία σημείωσε επίσης πτώση 5,4%.

Σημειώνεται ότι δεν είναι η πρώτη φορά που οι γερμανικές βιομηχανίες δηλώνουν ότι έχουν γονατίσει από το κόστος της ενέργειας. Από τον Οκτώβριο, όταν άρχισε

να κλιμακώνεται η ενεργειακή κρίση στην Ευρώπη, ο Κάρστεν Ρολ, επικεφαλής του τομέα ενέργειας στην BDI, χαρακτήρισε «τρομακτική» την κατάσταση που αντιμετωπίζουν τους τελευταίους μήνες οι βιομηχανίες της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας. Ορισμένες έσπευσαν να απευθυνθούν σε περισσότερους παρόχους για να διασφαλίσουν τη λειτουργία τους. Ανάμεσά τους ο κολοσσός της BASF S.E. που ανακοίνωσε ότι έχει διασφαλίσει μακροπρόθεσμα συμβόλαια με μια σειρά από παρόχους φυσικού αερίου ώστε να μην κινδυνεύει εξαρτώμενος μόνο από έναν προμηθευτή. Η μονάδα της BASF στο Λουντβίγκσχαφεν, που είναι και η μεγαλύτερη μονάδα χημικών στην Ευρώπη, έχει χαρακτηριστεί «σύστημικής σημασίας» από τη γερμανική εταιρεία ενέργειας, που

σημαίνει ότι δεν πρόκειται να διακοπεί η ηλεκτροδότησή της χάριν της προσφοράς στο κοινό. Ο αντίκτυπος των ιλιγιδιών τιμών φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και άνθρακα είναι μεγαλύτερος για τις μικρές και μεσαίες βιομηχανίες που έχουν περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες και είναι πιο εύλωτες στην αστάθεια. Σύμφωνα μάλιστα με τον Αντρέας Λέσσελ, καθηγητή Οικονομικών Φυσικών Πόρων στο Πανεπιστήμιο της Ρουρ-Μπόχουμ, πολλές μικρές γερμανικές βιομηχανίες που είχαν ήδη πληγεί από την πανδημία αποφάσισαν πως δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν όσο παραμένουν σε τόσο υψηλά επίπεδα οι τιμές του φυσικού αερίου και αναγκάστηκαν να διακόψουν την παραγωγή.

Bloomberg

Το άλμα στις τιμές των καυσίμων για πλοία ενισχύει τις πληθωριστικές πιέσεις

Δεδομένου ότι περίπου το 90% των εμπορευμάτων του κόσμου φορτώνεται ή μεταφέρεται διά θαλάσσης, το αποτέλεσμα είναι η όποια αύξηση του κόστους να δίνει τεράστια ώθηση στον πληθωρισμό.

Η ενεργειακή κρίση αρχίζει να πλήττει καιρία τον κλάδο των ναυτιλιακών, που αντιμετωπίζει το δυσβάσταχτο κόστος των καυσίμων, αλλά η εκτόξευση της τιμής οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη μειωμένη παραγωγή τους. Η τιμή των καυσίμων για τα πλοία έχει εκτοξευθεί κατά 23% από την αρχή του έτους και βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί τουλάχιστον από τα τέλη του 2019.

Το καύσιμο που χρησιμοποιούν τα πλοία παράγεται συχνά από τα ίδια συστατικά με τα οποία παράγονται το ντίζελ και η βενζίνη. Δεδομένου, όμως, ότι τα δύο αυτά καύσιμα προσφέρουν μεγάλη περιθώρια κέρδους, η παραγωγή τους γίνεται όλο και πιο ελκυστική, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η παραγωγή

των καυσίμων που χρησιμοποιούν τα πλοία και να ανεβαίνουν οι τιμές τους. Τα καύσιμα είναι η σημαντικότερη και μεγαλύτερη δαπάνη των πλοίων και αυτό σημαίνει πως κάθε ανατίμησή τους ενισχύει περαιτέρω τις πληθωριστικές πιέσεις στις ήδη φραγμένες παγκόσμιες εφοδιστικές αλυσίδες. «Το κόστος των καυσίμων αποτελεί έναν πρόθετο λόγο που οι διεθνείς τιμές των εμπορευμάτων και μαζί τους ο πληθωρισμός βρίσκονται σε τόσο υψηλά επίπεδα», σχολιάζει ο Μαρκ Γουίλιαμς, αναλυτής παραγώγων πετρελαίου και διύλισης στη Wood Mackenzie Ltd.

Η εκτόξευση των τιμών των καυσίμων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην εκτόξευση των τιμών του πετρελαίου που χρησιμοποιείται για την παραγωγή των

Εχουν αυξηθεί κατά 23% από την αρχή του έτους.

καυσίμων των πλοίων. Εχουν, άλλωστε, εξωθήσει ανοδικά τις τιμές οι κανόνες που έχουν επιβληθεί στον κλάδο από το 2020 και υποχρεώνουν τα πλοία να χρησιμοποιούν καύσιμο πολύ χαμηλότερης περιεκτικότητας σε θείο. Το πρόβλημα για την Ευρώπη, όμως, είναι πως έχει αυξηθεί πολύ περισσότερο από την τιμή του αργού πετρελαίου η τιμή των καυσίμων που χρησιμοποιούν τα πλοία, δηλαδή των καυσίμων που είναι γνωστά ως πετρέλαιο χαμηλής περιεκτικότητας σε θείο (VLSFO). Σύμφωνα με τον κ. Γουίλιαμς, σε μεγάλο βαθμό αυτό οφείλεται

στη μειωμένη προσφορά των καυσίμων, που με τη σειρά της οφείλεται ακριβώς στο γεγονός ότι στην Ευρώπη είναι πολύ ισχυρή η αγορά ντίζελ. Τα μεγάλα κέρδη που προσφέρει η παραγωγή ντίζελ αποτελούν ισχυρό κίνητρο για τα διυλιστήρια πετρελαίου, που επιλέγουν να χρησιμοποιούν συστατικά με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο σε μονάδες που παράγουν ντίζελ και όχι VLSFO.

Εν ολίγοις, συμβαίνει ακριβώς το ίδιο με αυτό που συμβαίνει στην αγορά βενζίνης. Η βενζίνη προσφέρει μεγάλα κέρδη και, από πληρωμές, επικοινωνία με δημόσιες υπηρεσίες μέχρι την κοινωνική ζωή των καυσίμων κίνησης των επιβατικών οχημάτων τις πρώτες ύλες που έχουν χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο. Δηλαδή δεν βρίσκουν κερδοφόρο να παράγουν

το VLSFO που χρειάζονται τα πλοία. Σημειώτουν ότι το κόστος των φορτώσεων εμπορευματοκιβωτίων στα πλοία έχει σχεδόν δεκαπλασιαστεί στη διάρκεια της πανδημίας. Δεδομένου ότι περίπου το 90% των εμπορευμάτων του κόσμου φορτώνεται και μεταφέρεται διά θαλάσσης, το αποτέλεσμα είναι η όποια αύξηση του κόστους να δίνει τεράστια ώθηση στον πληθωρισμό. Και οι αναλυτές του κλάδου εκτιμούν ότι δεν πρόκειται να υποχωρήσει το κόστος των φορτώσεων πριν από το 2023. Όπως τονίζουν, το κόστος των φορτώσεων και των μεταφορών αντιπροσωπεύει ένα μικρό τμήμα της τιμής των προϊόντων, αλλά τώρα έχει εκτοξευθεί και αυτό σημαίνει πως θα διατηρήσει τις τιμές σε υψηλά επίπεδα.

Bloomberg, Reuters

Αγωγές ενεργειακών κατά ευρωπαϊκών κυβερνήσεων

Πέντε μεγάλες ενεργειακές εταιρείες της Ευρώπης, ανάμεσα στις οποίες οι γερμανικές RWE και Uniper και η βρετανική Rockhopper, μνηύουν τις κυβερνήσεις της Ολλανδίας, της Ιταλίας, της Πολωνίας και της Σλοβενίας και ζητούν αποζημιώσεις ύψους 3,7 δισ. ευρώ. Κατηγορούν αυτές τις κυβερνήσεις ότι επήλθαν τα συμφέροντά τους με τις κινήσεις τους στο πλαίσιο της στροφής στην πράσινη ενέργεια είτε επειδή τις αναγκάζουν να κλείσουν μονάδες γαιάνθρακα χωρίς αποζη-

μίωση, είτε γιατί απαγορεύουν σχέδιά τους, είτε διότι τους επιβάλλουν μελέτες για τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, αλλά χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντά τους. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι πέντε εταιρείες επικαλούνται τη Συνθήκη του Ενεργειακού Χάρτη (ECT) που υπεγράφη μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου από 50 και πλέον χώρες και στοχεύει να προστατεύσει τις διεθνείς επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας είτε από ξένες εταιρείες είτε

Τάσσονται κατά της πράσινης μετάβασης, επικαλούμενες διεθνή συμφωνία για την προστασία των ενεργειακών επενδύσεων.

από άτομα. Η προστασία που παρέχει στις επενδύσεις επεκτείνεται, όμως, και στα σχέδια ορυκτών καυσίμων, και σύμφωνα με ειδή-

κούς της κλιματικής αλλαγής αποθερμίζει τις κυβερνήσεις από τη θέσπιση πολιτικών ικανών να οδηγήσουν στη διάλυση των εταιρειών που ευθύνονται για την υπερθέρμανση του πλανήτη, καθώς στην περίπτωση αυτή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μνηύσεις. Οι ενάγουσες εταιρείες διεκδικούν αποζημιώσεις ύψους 3,7 δισ. ευρώ, σύμφωνα με σχετικά έγγραφα που διέρρευσαν στους Financial Times. Η βρετανική εφημερίδα αναφέρει ότι υπάρχει και έκτα μνηύση, επίσης συνο-

δευόμενη από αίτημα για αποζημίωση, αλλά για άγνωστο προς το παρόν ποσό. Πρόκειται για μνηύση που υπέβαλε η Petrochemical Holding κατά της κυβέρνησης της Ρουμανίας και αφορά συμβόλαιο ανάπτυξης πετρελαϊκών εγκαταστάσεων. Ειδικό επί θεμάτων κλιματικής αλλαγής κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και προειδοποιούν πως η ύπαρξη αυτής της εν πολλοίς μυστικής συνθήκης αποτελεί εμπόδιο στα σχέδια των κυβερνήσεων να απαγορεύουν νέα σχέδια των

κλάδων που ευθύνονται για την υπερθέρμανση του πλανήτη. Σύμφωνα με τους F.T., που επικαλούνται εσωτερική αλληλογραφία ανάμεσα στα διάφορα κλιμάκια της γερμανικής κυβέρνησης, το 2019 το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών είχε προειδοποιήσει το γραφείο της καγκελαρίου ότι η θέσπιση ρυθμίσεων για την κατάργηση του γαιάνθρακα μπορεί να οδηγήσει σε νομικές διαμάχες και δίκες, και μάλιστα σε διεθνές επίπεδο, βάσει ακριβώς αυτής της συνθήκης, της ECT.

Πέντε μεγάλες ενεργειακές εταιρείες έχουν καταθέσει μνηύσεις εναντίον των κυβερνήσεων Ολλανδίας, Ιταλίας, Πολωνίας και Σλοβενίας και ζητούν αποζημιώσεις ύψους 3,7 δισ. ευρώ.

Ακόμα και οι φανατικοί των νέων τεχνολογιών Κινέζοι δεν δείχνουν να συγκινούνται από την έλευση των συσκευών 5G.

Αναιμική η ζήτηση για κινητά προηγμένων δικτύων 5G

Για αρκετά χρόνια ίσχυε στην αγορά ο κανόνας ότι οι καταναλωτές ήθελαν να αλλάζουν το κινητό τους το συντομότερο δυνατόν, όπως επισημαίνει σε σχετικό της δημοσίευμα η Deutsche Welle. Ήθελαν να αποκτήσουν μια συσκευή με πιο δυνατό επεξεργαστή, μεγαλύτερη αυτονομία, καλύτερη φωτογραφική μηχανή ή επιπλέον τεχνικά χαρακτηριστικά, που διασφάλιζαν μεγαλύτερες ταχύτητες πλοήγησης στο Διαδίκτυο. Τα πράγματα άλλαξαν από τότε που στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος βρίσκεται το θέμα των φωτογραφιών και όχι το τηλέφωνο ως τέτοιο. Οι κατασκευαστές κινητών ελπίζουν ότι θα τονώσουν τη ζήτηση μέσω των προηγμένων δικτύων 5ης γενιάς με υψηλότερες ταχύτητες και πιο

αξιόπιστες συνδέσεις. Ούτε αυτά τα χαρακτηριστικά, όμως, συγκινούν το καταναλωτικό κοινό, όπως δείχνει έκθεση του ασφαλιστικού κολοσσού πιστώσεων Euler Hermes, και της μπτρικής του, της ασφαλιστικής Allianz. Τα επόμενα χρόνια ο τζίρος της αγοράς κινητών θα συρρικνωθεί κατά περίπου 134 δισ., όπως προβλέπεται στην έκθεση.

Μεγαλύτερο κίνδυνο δεν διατρέχουν οι μεγαλύτερες εταιρείες όπως Apple, Samsung και Xiaomi, αλλά οι μικρότερες. Ο Μίλο Μπόγκερτς, επικεφαλής της Euler Hermes, επισημαίνει ότι «σήμερα στην Ευρώπη οι άνθρωποι αντικαθιστούν το κινητό κάθε 40 μήνες (κάθε 3,5 χρόνια περίπου), ενώ στη ΗΠΑ κάθε δύο χρόνια». Ενδεικτικές

Το 70% των κινητών που λειτουργούν σήμερα παγκοσμίως έχει πουληθεί στην κινεζική αγορά.

θεωρούνται οι εξελίξεις στην Κίνα, η οποία έχει εδώ και χρόνια ξεπεράσει τις ΗΠΑ στις καινοτομίες της ψηφιακής οικονομίας. Στην κομμουνιστική, ακανθία χώρα εντοπίζεται σήμερα το 70% των κινητών πέμπτης γενιάς που πουλήθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με την έκθεση της Euler Hermes, σχεδόν το 30% των κατόχων κινητών διαθέτουν μοντέλο με τεχνολογία 5ης γενιάς.

Το υπόλοιπο 70% δεν φαίνεται, ωστόσο, να βιάζεται να αγοράσει κινητά τελευταίας τεχνολογίας. Και αυτό σε μια χώρα όπου το κινητό χρησιμοποιείται μαζί για σχεδόν τα πάντα, από πληρωμές, επικοινωνία με δημόσιες υπηρεσίες μέχρι την κοινωνική ζωή και τις επαφές μεταξύ των πολιτών. Παρά το γεγονός ότι τρία στα τέσσερα κινητά που πουλήθηκαν πέρυσι στην Κίνα διέθεταν σύνδεση 5ης γενιάς, οι εξαγωγές κινεζικών κινητών νέας τεχνολογίας στις διεθνείς αγορές θεωρούνται απογοητευτικές, μια και δεν ξεπερνούν τα επίπεδα προ πανδημίας. Βρίσκονται σήμερα σε χαμηλότερο επίπεδο από το 2019 και είναι περιορισμένες κατά 30% σε σύγκριση με το 2016. Η έκθεση της Euler Hermes δείχνει με σαφήνεια ότι

η τεχνολογία 5ης γενιάς δεν θα ενισχύσει τον τζίρο όσο έλλοιζαν οι κατασκευαστικές εταιρείες κινητών. Συν τοις άλλοις, αυτή η τεχνολογία, η οποία δεν έχει διαδοθεί με εξάιρεση την Κίνα, «δεν θα οδηγήσει στο να καταρριφθούν τα προηγούμενα ρεκόρ πωλήσεων κινητών τηλεφώνων», επισημαίνει ο αναλυτής Ορλιέν Ντιπούα. Σύμφωνα με την Euler Hermes, «τα κινητά τηλέφωνα νέας τεχνολογίας στερούνται ενός χαρακτηριστικού τέτοιου, το οποίο θα συναρπάσει τους καταναλωτές». Με άλλα λόγια, η κατασκευαστική εταιρεία, που πρώτη θα λανσάρι στην αγορά μια κατονομαία, μπορεί να υπολογίζει και σε σημαντική ενίσχυση του μεριδίου της, όπως, τέλος, παρατηρεί η Deutsche Welle.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο επόμενος πόλεμος για τα υγιεινά τρόφιμα

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΝ

Μέσα στην έντονη επικαιρότητα έχει σχεδόν ξεχαστεί η νέα αναστάτωση της καθημερινότητας που έρχεται. Τα τρόφιμα θα έχουν ειδική σήμανση, ώστε ο καταναλωτής με μια ματιά να ξεχωρίζει εκείνα που είναι υγιεινά. Η διατροφική σήμανση θα εμφανίζεται στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας και θα ατατάσσει τα συσκευασμένα τρόφιμα, με μια κλίμακα πέντε χρωμάτων και γραμμάτων, όπου το Α είναι πράσινο και αντιπροσωπεύει την υψηλότερη διατροφική αξία, ενώ το Ε είναι σκούρο πορτοκαλί και υποδεικνύει τη χαμηλότερη. Και όλα αυτά όχι στο μακρινό μέλλον. Υποτίθεται ότι έχει ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) η έκδοση επιστημονικής γνωμοδότησης, έως τον Μάρτιο του 2022, ώστε να αρχίσει η εφαρμογή του συστήματος Nutri-Score στο τέλος του 2022.

Οι προθέσεις όπως συνήθως είναι αγαθές. Οι καταναλωτές πρέπει να έχουν σαφή προειδοποίηση για την

κατανάλωση φρούτων, λαχανικών, οσπρίων, ανάλατων ξηρών καρπών, όχι όμως το «υγιεινό» γιαούρτι εφόσον έχει ζάχαρη, ούτε καν όλα τα ψάρια. Παρότι η πλούσια σε ψάρια διατροφή γενικά συνιστάται, περίπου 30% των ψαριών βαθμολογούνται στις ανώτερες κατηγορίες C και D και δεν ευνοούνται. Ακόμα και το σύμβολο μεσογειακής διαίτας, το ελαιόλαδο, είναι σε δυσμενή θέση (θερμίδες...), αλλά καλύτερη από το αγγελαδινό βούτυρο.

Η απλή σήμανση ενοχοποιείται γιατί δεν λαμβάνει υπόψη κρίσιμα χαρακτηριστικά, όπως την περιεκτικότητα σε υγιεινά συστατικά (βιταμίνες, ιχνοστοιχεία κ.λπ.), αλλά κυρίως το ποσοστό διαχρονικής συμπεριφοράς τους σε μια ισορροπημένη διαίτα. Κανείς δεν τρώει, λένε, κάθε μέρα μεγάλη ποσότητα γραβιέρας. Ίσως. Το ανέκδοτο είναι ότι η καλύτερη βαθμολογία δίνεται σε γεύμα που περιλαμβάνει απομίμηση κρέατος, βρώμη έντομα και κρασί χωρίς αλκοόλ.

Η άγνωστη στην Ελλάδα διαμάχη εμφανίζει πολλές διαστάσεις. Η μία αφορά μεσογειακές χώρες εναντίον όσων υιοθέτησαν ήδη το σύστημα (Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Γερμανία). Η άλλη είναι οι τοπικοί παραγωγοί εναντίον των ευρωπαϊκών πολυεθνικών τροφίμων (Danone, Nestle, Unilever, Mondelez), οι οποίες τα τελευταία χρόνια παράγουν προϊόντα με ευνοϊκή βαθμολογία, όπως ποτά χωρίς ζάχαρη, δημητριακά ολικής άλεσης, «γάλα» από ξηρούς καρπούς, «κρέας» από σόγια.

Προφανώς αναζητείται συμβιβασμός. Κάποιοι προωθούν την ιδέα να εξαιρεθούν μερικά προϊόντα, άλλοι προτείνουν μια διαφορετική κλίμακα που όμως γίνεται τόσο πολύπλοκη που χρειάζεται φυλλάδιο οδηγίων για να γίνει κατανοητή, και άλλοι λένε ότι η σήμανση θα αλλάξει ανάλογα με την κατανάλωση των προϊόντων.

Το ενδιαφέρον είναι ότι οι Ιταλοί, που θεωρητικά καταναλώνουν καθημερινά ζυμαρικά, λιπαρά τυριά και γραβιέρα Κρίπτις έχουν τη χειρότερη βαθμολογία επειδή έχουν λιπαρά και αρκετές θερμίδες. Ακόμα και αναψυκτικό τύπου κόλα χωρίς ζάχαρη έχει καλύτερη βαθμολογία. Εξάλλοι οι τυροκόμοι της Ιταλίας αντιλαμβάνονται ότι μια μερίδα φαστ φουντ με κοτόπουλο (αμφίβολος ποιότητας) έχει την ίδια βαθμολογία με την «αγνή» μοτσαρέλα. Ευνοείται η

Το ανέκδοτο είναι ότι η καλύτερη βαθμολογία δίνεται σε γεύμα που περιλαμβάνει απομίμηση κρέατος, βρώσιμα έντομα και κρασί χωρίς αλκοόλ.

περιεκτικότητα των προϊόντων σε λιπαρά, αλλά και σάκχαρα, ή αν έχουν υψηλό θερμιδικό φορτίο. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να προστατευθούν από την παχυσαρκία που γίνεται ασθένεια και επιβαρύνει την υγεία μικρών και μεγάλων.

Το πρόβλημα είναι ότι το απλό αυτό σύστημα πλήττει προϊόντα μεσογειακής διατροφής, αλλά και προϊόντα που ήδη προστατεύονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ιταλική παρμεζάνα, για παράδειγμα, όπως και η γραβιέρα Κρίπτις έχουν τη χειρότερη βαθμολογία επειδή έχουν λιπαρά και αρκετές θερμίδες. Ακόμα και αναψυκτικό τύπου κόλα χωρίς ζάχαρη έχει καλύτερη βαθμολογία. Εξάλλοι οι τυροκόμοι της Ιταλίας αντιλαμβάνονται ότι μια μερίδα φαστ φουντ με κοτόπουλο (αμφίβολος ποιότητας) έχει την ίδια βαθμολογία με την «αγνή» μοτσαρέλα. Ευνοείται η

Η Σαουδική Αραβία «χτίζει» ένα μέλλον χωρίς πετρέλαιο

Με όχημα το κρατικό επενδυτικό της ταμείο προσελκύει επενδύσεις από όλο τον κόσμο

Του MATTHEW MARTIN / BLOOMBERG

Μέχρι το 2015 το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας (PIF) δεν ήταν παρά μια αδρανής εταιρεία κώντινγκ που εξυπηρετούσε τις επενδύσεις της ηγεσίας. Αμφίβολο αν έως τότε το είχε υπόψη του κανείς εκτός της χώρας. Τώρα πια έχει θέσει στο στόχαστρό του περιουσιακά στοιχεία αξίας ενός τρις. δολαρίων, καθώς εξαγοράζει τα πάντα από ποδοσφαιρικές ομάδες μέχρι αυτοκινητοβιομηχανίες ηλεκτροκίνητων και χρηματοδοτεί καινούργιες πόλεις μέσα στην έρημο. Η μεταστροφή του αντανακλά την επείγουσα αποστολή του που δεν είναι άλλη από την προετοιμασία της χώρας, της πρώτης στον κόσμο σε εξαγωγές πετρελαίου, για ένα μέλλον χωρίς πετρέλαιο.

Μέχρι στιγμής, βέβαια, τα μεγαλύτερα περιουσιακά στοιχεία στο χαρτοφυλάκιο του είναι της Σαουδικής Αραβίας όπως, για παράδειγμα, η τράπεζα Saudi National Bank, η εταιρεία τηλεπικοινωνιών Saudi Telecom και διάφορα σχέδια της χώρας όπως το Neom, ένα είδος πόλνς-κράτους

Το PIF συγκεντρώνει τώρα περιουσιακά στοιχεία αξίας 580 δισ. δολ. με στόχο να φτάσει τα 2 τρις.

αξίας 500 δισ. δολαρίων, που θα κινείται αποκλειστικά με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και θα εξάγει πράσινη ενέργεια. Από το 2016, οπότε δέσμευσε 45 δισ. δολάρια για το Vision Fund της SoftBank, αυξάνει διαρκώς τις επενδύσεις τους σε περιουσιακά στοιχεία εκτός της χώρας. Το 2018 η επένδυση του PIF στην αυτοκινητοβιομηχανία ηλεκτροκίνητων Lucid Motors εκτοξεύθηκε σε αξία και έφτασε σχεδόν στα 40 δισ. δολάρια. Έχει, άλλωστε, μερίδια στις βιομηχανίες βιντεοπαιχνιδιών Activision Blizzard και Electronic Arts καθώς και στις ψηφιακές υπηρεσίες και στις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου του Ινδού δισεκατομμυριούχου Μουκές Αμνάν. Πρό ημερών, άλλωστε, η κυβέρνηση μεταβίβασε στο PIF πακέτο μετοχών της ναυαρχίδας του πετρελαϊκού κλάδου της χώρας, Aramco, του οποίου η αξία ανέρχεται σε 80 δισ. δολάρια. Σκοπός της κίνησης ήταν να τονώσει το ενεργητικό του, καθώς το ταμείο ετοιμαζόταν να απευθυνθεί για πρώτη φορά στη διεθνή αγορά ομολόγων.

Στόχος του είναι να προβάλει την επιρροή και την ισχύ του οίκου των Σαούντ και

Η κυβέρνηση της Σαουδικής Αραβίας μεταβίβασε στο PIF πακέτο μετοχών της ναυαρχίδας του πετρελαϊκού κλάδου της χώρας, της Aramco, του οποίου η αξία ανέρχεται σε 80 δισ. δολάρια. Στόχος ήταν να τονώσει το ενεργητικό του, καθώς το ταμείο ετοιμαζόταν να απευθυνθεί για πρώτη φορά στη διεθνή αγορά ομολόγων.

του βασιλείου τους αλλά προπαντός να διαφοροποιήσει την οικονομία του. Πρόκειται για το «Οραμα 2030», όπως ονομάζεται το σχέδιο του ντε φάκτο ηγέτη του βασιλείου, του πρίγκιπα Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν. Το κρατικό επενδυτικό ταμείο έχει αναλάβει να προσελκύσει επενδύσεις στη χώρα, να αναπτύξει νέους κλάδους της βιομηχανίας, να προσφέρει στο βασίλειο πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες μέσω των επενδύσεών του στο εξωτερικό και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας. Παράλληλα, έχει αναλάβει να καταστήσει τη Σαουδική Αραβία πιο εκλυστική για τους ξένους. Η χώρα ήταν μέχρι προσφάτως σχεδόν απαγορευμένη στους τουρίστες, ενώ η ψυχαγωγία αποτελούσε ταμπού. Τώρα το PIF επενδύει σε πολυτελή καταλύματα, σε κινηματογράφους και συγκροτήματα διασκέδασης για να προσελκύσει επισκέπτες αλλά και για να πείσει τους πολίτες της χώρας να μην αναζητούν την ψυχαγωγία έξω από αυτήν. Και παράλληλα συνάπτει συμφωνίες με στόχο το κέρδος. Όταν η πανδημία συνέτρεψε τις αγορές το 2020, το ταμείο επένδυσε 40 δισ. δολάρια από

τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της κεντρικής τράπεζας στοιχηματίζοντας σε εσπευσμένη ανάκαμψη της οικονομίας. Και πούλησε τις περισσότερες από αυτές τις επενδύσεις λίγους μήνες αργότερα όταν ανέκαμψαν τα χρηματιστήρια.

Παράδοσιακά τα κρατικά επενδυτικά ταμεία επενδύουν το πλεόνασμα εσόδων της χώρας για το μέλλον. Το PIF άρχισε να μετασχηματίζεται σε παγκόσμιο επενδυτή την περίοδο που ο προϋπολογισμός του Ριάντ ήταν ελλειμματικός. Κατά συνέπεια ο δανεισμός του αποτέλεσε μέρος του σχεδίου του και της ανάπτυξής του. Έχει ήδη αντλήσει κεφάλαια από τις διεθνείς τράπεζες μέσω δανείων πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η επόμενη κίνησή του θα είναι ένα πράσινο ομόλογο. Ίσως να φαίνεται παράδοξο να αντλεί κεφάλαια από επενδυτές με περιβαλλοντική συνείδηση όταν πρόκειται για ένα ταμείο που έχει συγκεντρώσει δυσθεώρητα ποσά από τα πετρεδολάρια. Το PIF έχει, πάντως, πολλά περιβαλλοντικά σχέδια στα οποία στοχεύει. Η Σαουδική Αραβία εκπονεί τώρα τη στρατηγική της για την ανάπτυξη οικοτουρισμού και το

κρατικό επενδυτικό της ταμείο θα στηρίζει τα περισσότερα σχέδιά της στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Είναι γνωστό ότι ο Σαουδάραβας πρίγκιπας θέτει πολύ φιλόδοξους στόχους και δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση το κρατικό επενδυτικό ταμείο της χώρας. Στόχος του είναι να εμποτεύει περιουσιακά στοιχεία ύψους 2 τρις. δολαρίων μέχρι το 2030, να αναδειχθεί εν ολίγοις στο μεγαλύτερο επενδυτικό ταμείο του κόσμου, υπερβαίνοντας αντίστοιχο της Νορβηγίας που αυτή τη στιγμή έχει περιουσιακά στοιχεία αξίας περίπου 1,4 τρις. δολαρίων. Τα περιουσιακά του στοιχεία έχουν σχεδόν τετραπλασιαστεί από το 2015 και ανέρχονται σε περίπου 580 δισ. δολάρια. Για να φτάσει στα 2 τρις. δολάρια, θα πρέπει να μεταφερθούν σε αυτό και άλλα περιουσιακά στοιχεία του κράτους. Η κυβέρνηση ευελπιστεί πως φέτος θα παρουσιάσει πλεονασματικό προϋπολογισμό ξανά έπειτα από σχεδόν μια δεκαετία και το υπουργείο Οικονομικών προβλέπει πως θα εισέλθουν μεγάλα κεφάλαια στα ταμεία του από τα πετρελαϊκά έσοδα.

Μεγάλη αύξηση τιμών στην αγορά πολυτελών κατοικιών στις ΗΠΑ

Η πανδημία, η οποία προσέφερε έτι περισσότερο πλούτο στους ήδη ζάμπλουτους, τους έδωσε την ευκαιρία να αναβαθμίσουν και τις δαπάνες τους. Μέρος του πλούτου τους διοχετεύτηκε στην απόκτηση υπερπολυτελών οικιών, όπως επισημαίνει σε σχετικό του δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Αξίζει να αναφερθεί πως στις Ηνωμένες Πολιτείες ακίνητα περιουσία άνω των 40 δισ. δολαρίων άλλαξε χέρια το 2021 και αφορούσε επιμέρους ετήσιες τουλάχιστον 10 εκατ. δολαρίων. Το εν λόγω ποσόν είναι υπερδιπλάσιο από το αντίστοιχο, το οποίο διαπραβήθηκε από τους ζάμπλουτους κατά το 2020. Ειδικότερα, στο Λονγκ Άιλαντ της πολιτείας της Νέας Υόρκης και όχι στην πιο περιζήτητη περιοχή των Χάμιπτονς πέντε κατοικίες πουλήθηκαν σε τιμή 10 εκατ. δολάρια ή και παραπάνω εκάστη, ενώ το σύνολο ανερχόταν στα 101 εκατ. δολάρια. Δεδομένων της έκρηξης στους δείκτες των χρηματιστηρίων και

Στις ΗΠΑ, ακίνητα περιουσία άνω των 40 δισ. δολαρίων άλλαξε χέρια το 2021.

του γεγονότος ότι τα επιτόκια υπήρξαν χαμηλότερα, μέσα στα τελευταία δύο χρόνια το 0,1% των πλουσιότερων ευνοήθηκε. Η αγορά πολυτελών κατοικιών με τη σειρά της πλημμύρισε από εκείνους, οι οποίοι αφενός ενδιαφέρονται για μια συμφέρουσα συναλλαγή, αφετέρου σκέφτονται πιθανούς τρόπους για να θωρακίσουν τα χρήματά τους από την άνοδο του πληθωρισμού. Και παρά τις προοπτικές για σκληρυνση της πολιτικής εκ μέρους της Fed και για έντονη αστάθεια στις αγορές, οι αγορές επαύλων δεν δείχνουν να πτοούνται και να επιβραδύνεται ο ρυθμός απόκτησής τους.

«Δεν είναι λίγοι όσοι πιστεύουν πως

η αγορά πολυτελών κατοικιών μπορεί να λειτουργήσει ως ένα περιουσιακό στοιχείο ασφαλές και αξιόλογο και να επέχει θέση αναχώματος στον πληθωρισμό», υπογραμμίζει ο μεσίτης της Compass, Καρλ Γκαμπνίνο. Σε σύγκριση μάλιστα με τις κινήσεις κατά τη διάρκεια του 2020, το 2021 διεκπεραιώθηκαν πάνω από 2.300 συναλλαγές για οικίες με αντίτιμο 10 εκατ. δολαρίων και άνω, σημειώνοντας αύξηση 112% σε ετήσια βάση. Το ζωνρότερο ενδιαφέρον εκδηλώθηκε για το Λος Άντζελες και κατόπιν ακολούθησαν το Μανχάταν και το Παλάμ Μπιτς. Οι δε αγορές, οι οποίες είχαν την ταχύτερη αύξηση πωλήσεων, ήταν το Οσντιν στο Τέξας και τα προάστια του Λονγκ Άιλαντ, εκτός των Χάμιπτονς. Σε καθεμία από τις περιοχές αυτές οι συναλλαγές εκτινάχθηκαν εντυπωσιακά κατά 400% και πλέον. Αναφορικά, τώρα, με το Τέξας συνολικά, αυτό δείχνει πολλά υποσχόμενο για το 2022 και ειδικά όταν πρόκειται για ιδιοκτησίες παραθαλάσσιες

και μεγάλα αγροκτήματα. Η αγορά πολυτελών επαύλων στο Οσντιν ανήλθε φέτος σε αξία στα 190 εκατ. δολάρια και στο Ντάλας στα 115 εκατ. δολάρια.

Μιλώντας για κατοικίες αξίας άνω των 50 εκατ. δολ., το 2021 πουλήθηκαν τουλάχιστον 40 αυτών της κατηγορίας, βάσει στοιχείων της Miller Samuel, η οποία κάνει εκτιμήσεις ακινήτων. Αυτό ισοδυναμεί με μια αύξηση σχεδόν 35% σε σύγκριση με το 2020, έτος το οποίο θεωρήθηκε ρεκόρ. «Η άνοδος σε αυτή τη βαθμίδα είναι πρωτοφανής», επισημαίνει ο Τζόνθαν Μίλερ, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας αυτής. «Δεν είχαμε μέχρι σήμερα δει κάτι αντίστοιχο σε αύξηση πωλήσεων». Με μοχλό την εκτίναξη των χρηματιστηριακών δεικτών και τα χαμηλά επιτόκια, καθώς και το ότι στη διάρκεια της πανδημίας δόθηκε έμφαση στη ζωή εντός σπιτιού, οι τιμές έφθασαν στη στρατόσφαιρα, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει το Bloomberg.

Το 2021 διεκπεραιώθηκαν πάνω από 2.300 συναλλαγές για οικίες με αντίτιμο 10 εκατ. δολαρίων και άνω, σημειώνοντας αύξηση 112% σε ετήσια βάση.

Από την ΥΠΑ των ΗΠΑ ο έλεγχος του 787 Dreamliner

Η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας των ΗΠΑ (FAA) ανακοίνωσε πως θα διεξάγει τους τελικούς ελέγχους στο αναβαθμισμένο αεροσκάφος της Boeing, 787 Dreamliner, χωρίς να επιτρέψει στην κατασκευαστική εταιρεία να προβεί σε πιστοποίηση του αερίπλοου η ίδια. Επιπλέον, η Υπηρεσία ενημέρωσε την αεροναυπηγική για την απόφαση αυτή, επιδιώκοντας να πειστεί ότι «ο ποιοτικός έλεγχος της Boeing και οι διαδικασίες παραγωγής οδηγούν στη σταθερή κατασκευή των αεροσκαφών 787, σύμφωνα με τους κανόνες σχεδιασμού και κατασκευής που έχει θεσπίσει η FAA». Η εταιρεία ανταπάντησε πως με διαφάνεια θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει τις λεπτομερείς και αυστηρές διαδικασίες που

Δεν επιτρέπει στην Boeing να προβεί η ίδια σε πιστοποίηση του αερίπλοου του αεροσκάφους.

η Υπηρεσία ορίζει, σε συνεργασία μαζί της. Σημειώνεται πως στα τέλη Μαΐου η Boeing ανέστειλε τις παραδόσεις των αεροσκαφών 787, λόγω των ανησυχιών τις οποίες διατύπωσε η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και αφορούσαν τη μέθοδο επιθεώρησης των αεροσκαφών της. Οι δε παραδόσεις των 787 Dreamliner εξακολουθούν να παραμένουν σε αναστολή,

διότι οι εποπτικές αρχές αξιολογούν τις επισκευές, ενώ πραγματοποιούν επιθεωρήσεις. Οι παραδόσεις αναμένεται ότι θα παραμεινούν «παγωμένες» για κάποιους μήνες.

Ο πρόεδρος της επιτροπής Μεταφορών και Υποδομών της Βουλής των Αντιπροσώπων, Πίτερ ντε Φάζιο, επεφύλαξε θετικά σχόλια για τον χειρισμό της υπόθεσης από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Τόνισε, ότι είναι αναγκαίος για να υλοποιηθούν όσα προβλέπονται, ώστε το κοινό να μετακινείται με ασφάλεια. Ο ίδιος επισημάνει πως και η «επιτροπή διερευνά την παραγωγή, αλλά και τον τρόπο κατασκευής των 787». Τέλος, σημειώνεται πως το πρόγραμμα για την ναυπήγηση των Dreamliner

εφαρμόζεται με χαμηλούς ρυθμούς, ενώ εκτιμάται η σταδιακή επιστροφή στην παραγωγή πέντε αεροσκαφών τον μήνα, όπως ανακοίνωσε η Boeing. Ακόμα, η τελευταία αναφέρθηκε στην καταβολή αποζημιώσεων ύψους 3,5 δισ. δολαρίων για την καθυστέρηση στις παραδόσεις αεροσκαφών, για σχετικούς συμβιβασμούς που επιτεύχθηκαν με πελάτες της, αλλά και στην πρόβλεψη κεφαλαίου 1 δισ. δολαρίων που αφορά έκτακτες δαπάνες παραγωγής. Επιπλέον έθιξε προβλήματα που ανακύπτουν κατά την παραγωγική διαδικασία, τις επισκευές και τις επιθεωρήσεις στο 787, το οποίο χρησιμοποιεί σε υψηλό ποσοστό για την κατασκευή του συνθετικά υλικά.

Στα τέλη Μαΐου η Boeing ανέστειλε τις παραδόσεις των αεροσκαφών 787, λόγω των ανησυχιών τις οποίες διατύπωσε η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και αφορούσαν τη μέθοδο επιθεώρησης των αεροσκαφών της.

Ιλιγγιώδη κέρδη

Σκολιάζοντας την απίστευτη ανατροπή στην αγορά πετρελαίου, ο Τρόβις Στάις, διευθύνων σύμβουλος της σκιστολιθικής Diamondback Energy Inc., επισημαίνει πως «πριν από 18 μήνες ο κλάδος γνώριζε μια βίβλικη καταστροφή και τώρα σημειώνει ιλιγγιώδη κέρδη» και προσθέτει ότι «πρέπει να σταθούμε και να συνειδητοποιήσουμε τις τεκτονικές μεταβολές».

Υποσχέσεις

Εν μέσω εντεινόμενων πιέσεων που δέχονταν το 2021 οι μεγάλες πετρελαϊκές για να στραφούν στην καθαρή ενέργεια, ο διευθύνων σύμβουλος της Shell, Μπεν Βαν Μπέρντεν, υποσχόταν τότε πως «οι εταιρείες στρέφονται όλο και περισσότερο στα ενεργειακά συστήματα του μέλλοντος και στο πετρέλαιο και το φυσικό αέριο».

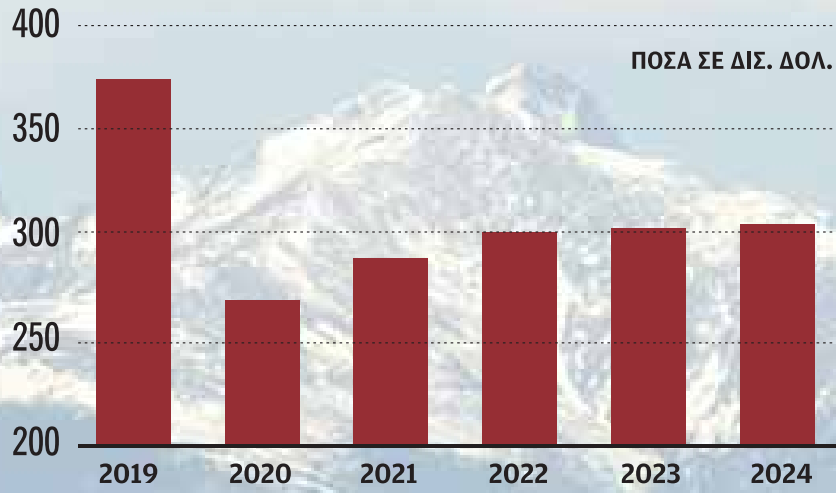

Η κατάρρευση

Αναφερόμενος στην κατάρρευση της ζήτησης για πετρέλαιο στη διάρκεια του πρώτου κύματος της πανδημίας, ο Τζοβάνι Σέρριο, επικεφαλής του τμήμα ανάλυσης αγοράς στον διαπραγματευτή πετρελαίου στον κόσμο, Βίτολ, δηλώνει πως «με όλα εκείνα τα lockdowns, γράφαμε υπολογισμούς που πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο και βλέπαμε πόσο πολύ μειωνόταν η ζήτηση».

Δαπάνες για επενδύσεις στον πετρελαϊκό κλάδο

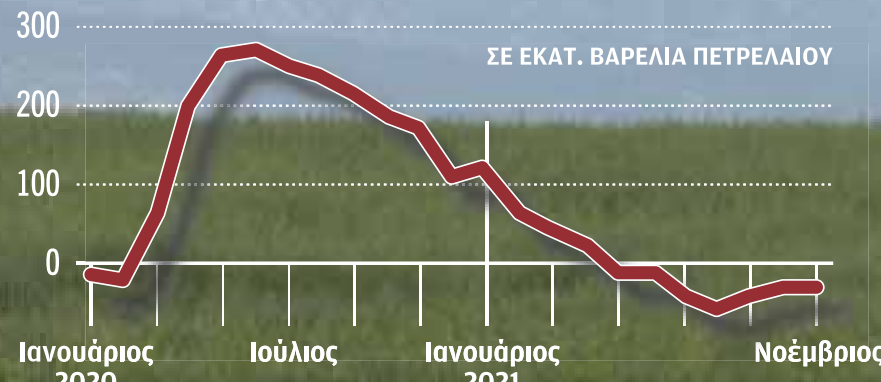
Μετά τις ραγδαίες περικοπές που έγιναν το 2020 εν τω μέσω του πρώτου κύματος της πανδημίας, οι επενδύσεις στον πετρελαϊκό κλάδο ανακάμπουν σταδιακά.

Τα αποθέματα των χωρών του ΟΟΣΑ σε σύγκριση με τον μέσον όρο της περιόδου 2015-2019

ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Διατηρώντας περιορισμένη την παραγωγή, ο ΟΠΕΚ μετέτρεψε σε έλλειμμα το τεράστιο πλεόνασμα πετρελαίου που συγκεντρώθηκε με το πρώτο κύμα της πανδημίας.

ΠΗΓΗ: Bloomberg, Rystad Energy A/S

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η μεγάλη επιστροφή του «μαύρου χρυσού»

Πώς από το κραχ του 2020 το πετρέλαιο βρίσκεται σήμερα στα πρόθυρα των 100 δολαρίων το βαρέλι

Των **JAMES HERRON, GRANT SMITH, KEVIN CROWLEY** και **LAURA HURST / BLOOMBERG**

Η διετής κρίση της πανδημίας έχει προκαλέσει μεγάλες αναταράξεις στις αγορές. Καμία αγορά, όμως, δεν έχει γνωρίσει την τρέλα του πετρελαίου, που από την πλήρη κατάρρευση του το 2020 βρίσκεται σήμερα στα πρόθυρα των 100 δολαρίων το βαρέλι. Και δεν είναι μόνον οι μεγάλες διακυμάνσεις που έχουν προκαλέσει σοκ στους αυτοκινητιστές, στους επενδυτές, στους διευθύνοντες συμβούλους και στους ίδιους τους υποψηφίους του ΟΠΕΚ. Ένας ολόκληρος κλάδος εξαφανίστηκε ως δεινόσαυρος και σήμερα καλείται από τον πρόεδρο των ΗΠΑ να παρέμβει για να στηρίξει την ανάκαμψη της οικονομίας. Μέχρι πολύ προσφάτως ο κόσμος υποτίθεται ότι άρχιζε να μαθαίνει να ζει χωρίς τα ορυκτά καύσιμα και ξαφνικά παρακολουθεί αξιωματικούς του Λευκού Οίκου να ζητούν αύξηση της παραγωγής από τον ΟΠΕΚ ενώ παρενρίσκονται στη Διάσκεψη της Γλασκώβης για το κλίμα. Το πώς φτάσαμε έως εδώ και πού ενδέχεται να πηγαίνουμε είναι μια ιστορία που αρχίζει με το πρώτο κύμα της πανδημίας, το 2020. Τότε οι πρώτες αντιδράσεις στο αρχικό σοκ της πανδημίας έθεσαν τα θεμέλια γι' αυτήν τη δραματική ανατροπή. Ο κλάδος, που υφίστατο ήδη εντεινόμενες πιέσεις για να συμμετάσχει στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής, μείωσε τις επενδύσεις και άρχισε να προετοιμάζεται για έναν κόσμο στον οποίο θα έχει αλλάξει για πάντα η κατανάλωση. Τελικά έγιναν άλλα.

Η κατάρρευση

Πριν από δύο χρόνια οι τιμές του πετρελαίου κυμαίνονταν στο αξιοπρεπές ε-

πίπεδο των 60 δολαρίων το βαρέλι, αλλά ο κλάδος δεν ήταν πλήρως υγιής. Η Shell αγωνιζόταν να ενισχύσει τα έσοδά της και ο ΟΠΕΚ+, η συμμαχία του καρτέλ με τη Ρωσία, μείωνε ξανά την παραγωγή. Διαπραγματευτές συμβολαίων πετρελαίου και διευθύνοντες σύμβουλοι είχαν αρχίσει να ανησυχούν για τον ιδίοις τους εμφάνιστες στην Κίνα και είχε ήδη οδηγήσει σε ακύρωση πολλών εκδηλώσεων στην ετήσια Διεθνή Εβδομάδα Πετρελαίου στο Λονδίνο. Κανείς, πάντως, δεν συνειδητοποιούσε τον όλεθρο που θα έπληττε την αγορά πετρελαίου. Στα μέσα Φεβρουαρίου του 2020, αναλυτές του ΟΠΕΚ προέβλεπαν ήπια επιβράδυνση στην αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης για πετρέλαιο εξαιτίας του νέου ιού. Σε λίγες εβδομάδες είχαν ανοίξει οι πύλες της κολάσεως: οι μολύνσεις απλώνονταν παγκοσμίως και μειωνόταν η κατανάλωση καυσίμων τουλάχιστον 25%. Ο υπουργός Ενέργειας της Σαουδικής Αραβίας, Αμιντουλαζίζ μπιν Σαλμάν, προσάδησε να ενορκιστούν οι μείωση της παραγωγής αλλά η Ρωσία αρνήθηκε, πυροδοτώντας έναν πόλεμο τιμών στους κόλπους του ΟΠΕΚ+. Κράτησε λίγο. Μόλις ένα μήνα αργότερα, το καρτέλ έλυσε τις διαφορές του και συμφώνησε τις μεγαλύτερες μειώσεις παραγωγής που έχουν αποφασιστεί ποτέ στην ιστορία του. Προμοδότησε τη συμφωνία ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, αλλά η ζημία είχε ήδη γίνει.

Η παγκόσμια πετρελαϊκή υποδομή είχε αρχίσει να πνίγεται σε μια πλημμύρα πετρελαίου που είχε στείλει στην παγκόσμια αγορά η Σαουδική Αραβία. Μέχρι τα τέλη Μαρτίου η τιμή του πετρελαίου είχε υποχωρήσει στα 20 δολάρια το βαρέλι και υ-

ποχωρώσε. Πολλοί βετεράνοι της αγοράς δεν πίστευαν στα μάτια τους την ημέρα της πτώσης, στις 20 Απριλίου του 2020. Το αργό Δυτικό Τέξας υποχώρησε στο -40 δολάρια το βαρέλι. Οι αγέτες της πετρελαϊκής βιομηχανίας εξωθούνταν σε δραστηκές επιλογές εις βάρος της ανάπτυξης του κλάδου.

Η Shell μείωσε το μέρισμά της για πρώτη φορά μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και χιλιάδες εργαζόμενοι έχασαν τη δουλειά τους. Ακόμη και η πανίσχυρη Exxon Mobil αναγκάστηκε να προχωρήσει σε ραγδαίες περικοπές στο φιλόδοξο επενδυτικό της πρόγραμμα. Στην Ευρώπη, οι επικεφαλής των πετρελαϊκών άρchiσαν να συμπεριφε-

Η κατανάλωση καυσίμων επέστρεψε στο 98% των προ πανδημίας επιπέδων, αλλά έχει αποκατασταθεί μόνο το 95% της προσφοράς.

ρονται σαν να ήταν δεδομένο πως τα πράγματα δεν θα ήταν ποτέ ξανά ίδια. Ο Μπέρνάρ Λούνεϊ, διευθύνων σύμβουλος της BP, εξέφρασε ανοικτά την εκτίμησή του πως η ζήτηση για πετρέλαιο δεν θα επανέπρεπε ποτέ ξανά στα προ πανδημίας επίπεδα. Η Shell ανακοίνωσε ότι θα άρχιζε σύντομα να περιορίζει την παραγωγή της σε αργό.

Στις αρχές του 2021, οι τρεις μεγάλες πετρελαϊκές της Ευρώπης είχαν δεσμευθεί να επισπεύσουν τη στρόφη τους στην καθαρή ενέργεια και να έχουν μπενδικές εκπομπές καυσαερίων μέχρι το 5050. Η

άμεση συνέπεια ήταν να μειωθούν οι επενδύσεις σε νέες πετρελαιοπηγές και ο αντίκτυπος έγινε αισθητός όχι μόνο στην Ευρώπη. Από τη Νιγηρία και την Ανγκόλα μέχρι τη Γουινέα, σε όσες χώρες είχαν αναπτύξει τον πετρελαϊκό τους κλάδο χάρη στις μεγάλες πετρελαϊκές, μειωνόταν η παραγωγή στις πετρελαιοπηγές.

Μείωση επενδύσεων

Μετά τέσσερα χρόνια, στη διάρκεια των οποίων προσέθετε κάθε χρόνο 4 εκατ. βαρέλια πετρέλαιο στην παγκόσμια αγορά, η αμερικανική βιομηχανία οξιστολιθικού πετρελαίου κατέρρεε. Οι αμερικανικές οξιστολιθικές άρχισαν να διακόπτουν την άντληση, να απολύουν προσωπικό και να κλείνουν πετρελαιοπηγές. Μέσα σε τρεις μήνες η παραγωγή των ΗΠΑ μειώθηκε από το ρεκόρ των 13,1 εκατ. βαρελίων την ημέρα στα 10,5 εκατ. και παρέμεινε σε αυτό το επίπεδο για σχεδόν ένα χρόνο. Την ώρα, όμως, που οι πετρελαϊκές προέβαιναν σε πρωτοφανείς περικοπές, οι φαρμακοβιομηχανίες έθεταν τα θεμέλια της ανάκαμψης. Τον Νοέμβριο του 2020 είχαν ήδη ετοιμάσει δύο εμβόλια.

Η παγκόσμια κατανάλωση πετρελαίου υποχώρησε στο 70% του προ της πανδημίας επιπέδου τον «μαύρο Απρίλιο» του 2020. Το τρίτο τρίμηνο της ίδιας χρονιάς, όταν υποχωρούσε το πρώτο κύμα και πολλές χώρες ανακούσαν μέρος της κανονικότητας, είχε επιστρέψει στο 90% και παρέμεινε σε αυτό το επίπεδο του 90% και στις αρχές του 2021 εν τω μέσω του δεύτερου κύματος της πανδημίας.

Το μεγάλο πλεόνασμα πετρελαίου που συγκεντρώθηκε τους πρώτους μήνες της πανδημίας έχει εξαφανιστεί και, σύμφωνα με την IEA, τα αποθέματα των πλούσιων

βιομηχανικών χωρών βρίσκονταν τον Νοέμβριο στα χαμηλά επιταξίας. Τον Μάρτιο του 2021, το αργό ΗΠΑ είχε υπερβεί τα 65 δολάρια το βαρέλι – την τιμή που έπαισε τις αμερικανικές βιομηχανίες να αντλούν με φρενήρη ρυθμό τα προηγούμενα χρόνια. Και όμως, οι οξιστολιθικές απέφυγαν να αυξήσουν την παραγωγή. Αντιστάθηκαν στον πειρασμό των υψηλών τιμών και επέμειναν να εκμεταλλεύονται μόνο τις υπάρχουσες πετρελαιοπηγές. Σύμφωνα με την Bloomberg Intelligence, φέτος οι επενδύσεις των πετρελαϊκών της Βόρειας Αμερικής, εξαιρουμένων μόνο των κολλοσών, αναμένεται να φτάσουν περίπου τα 45,4 δισ. δολάρια σημειώνοντας μεν αύξηση από τα 32,7 δισ. του 2020, αλλά παραμένοντας σε επίπεδα κάτω από το επίπεδο του 2019 όταν έφτασαν στα 58,2 δισ. δολάρια. Από τα μέσα του 2021, οπότε χάρη στους εμβολιασμούς είχε επανέλθει η κανονικότητα σε πολλές χώρες, ο κόσμος ήρθε ανατιμέτωπος με τις συνέπειες αυτής της μείωσης των επενδύσεων στον πετρελαϊκό κλάδο.

Οι τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου πήραν την ανούσια, καθώς η ζήτηση τείνει εδώ και καιρό να υπερβεί την προσφορά. Η κατανάλωση καυσίμων επέστρεψε στο 98% των προ πανδημίας επιπέδων, αλλά σύμφωνα με την IEA, έχει αποκατασταθεί μόνο το 95% της προσφοράς. Τελικά ο ΟΠΕΚ άρχισε να αυξάνει την παραγωγή τον Απρίλιο του 2021.

Λίγους μήνες αργότερα, ωστόσο, τον Οκτώβριο δεν μπορούσε να αντεπεξέλθει στον στόχο για αύξηση της παραγωγής κατά 400.000 βαρέλια την ημέρα, αφού αδυνατούσαν να ανταποκριθούν η Ανγκόλα και η Νιγηρία, οι οποίες πάσχουν από έλλειψη επενδύσεων.

Η ενεργειακή κρίση, η πορεία του φυσικού αερίου και η πράσινη μετάβαση

Κατά πολλούς, ανάμεσα στους οποίους συμπεριελήφθη κάποια στιγμή και ο Ρώσος πρόεδρος, γενεσιουργός αιτία της ενεργειακής κρίσης που πλήττει την Ευρώπη τους τελευταίους μήνες και της εκτόξευσης του φυσικού αερίου στα ύψη ήταν η βιασύνη με την οποία αποφάσισε η Ε.Ε. να στραφεί σε καθαρές πηγές ενέργειας. Το επιχείρημα όλων υποστηρίζουν αυτήν τη θέση είναι πως οι πολιτικές ηγσίες της Ευρώπης έθεσαν μακροπρόθεσμους και μεγαλόπνοους στόχους για την πράσινη ενέργεια και την πράσινη οικονομία, και αμέλυσαν τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες για κάλυψη των άμεσων ενεργειακών αναγκών και, προπαντός, των αναγκών της

μεταβατικής περιόδου. Από τα τέλη του καλοκαιριού, ωστόσο, παράμετρο της ενεργειακής κρίσης της Ευρώπης αποτέλεσε αναμνηστικό η μείωση των ροών ρωσικού φυσικού αερίου προς τους ευρωπαϊκούς τερματικούς σταθμούς. Κατά πολλούς, ανάμεσα στους οποίους και η Ουάσιγκτον, δεν ήταν παρά ένας άμεσος εκβιασμός της Μόσχας, που προσπαθούσε να διασφαλίσει την εσπευσμένη πιστοποίηση και έγκριση ενός επίμαχου αγωγού ρωσικού φυσικού αερίου, του Nord Stream 2. Πρόκειται για τον αγωγό που έχει ολοκληρωθεί αλλά παραμένει αδρανής, ενώ έχει αποτελέσει αντικείμενο διενέξεων ανάμεσα στο Βερολίνο και στην Ουάσιγκτον, όπως

και ανάμεσα στα ίδια τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. καθώς αυξάνει την ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από τη Ρωσία. Η Μόσχα έχει επανειλημμένως δηλώσει αξιοπρεπή προμηθευτή της Ευρώπης και διά στόματος άλλου του προέδρου Πούτιν και άλλοτε του υπουργού Ενέργειας, Αλεξάντερ Νόβκ, πρόθυμη να αυξήσει τις ροές προς την Ευρώπη, στην οποία έχει επιρρίψει ευθέως την ευθύνη για την κρίση του φυσικού αερίου. Η μείωση των ροών ρωσικού φυσικού αερίου στάθηκε, πάντως, σίγουρα ο παράγοντας που έδωσε δυναμική ώθηση προς τα πάνω στις τιμές του καυσίμου. Και την ίδια στιγμή τα αποθέματα της Ευρώπης βρίσκονταν σε εξαιρετικά χαμηλά

επίπεδα και ο χειμώνας ήταν ήδη προ των πυλών.

Η συγκυρία συνέπεσε με μια συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση από τις χώρες της Ασίας για υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο (LNG). Οι ενεργοβόρες ασιατικές οικονομίες κατέβαλαν πρόθυμα υψηλότερες τιμές και η Ε.Ε. βρέθηκε να αντιμετωπίζει σκληρό ανταγωνισμό όταν στράφηκε και στην αγορά LNG. Και όλα αυτά ενώ η Γερμανία ετοιμάζεται να κλείσει μέσα στο τρέχον έτος τους περισσότερους από τους ενεργοβόρους πυρηνικούς αντιδραστήρες της και η Γαλλία, που καλύπτει περίπου το 70% των ενεργειακών αναγκών της με πυρηνική ενέργεια, αναγκάζεται να δια-

κόψει τη λειτουργία ορισμένων αντιδραστήρων για λόγους συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών. Η ενεργειακή κρίση έχει σαφώς ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά, αλλά η ανεπάρκεια φυσικού αερίου και γενικότερα ενέργειας ήταν ευρύτερο πρόβλημα τους τελευταίους μήνες. Επλήξε τις οικονομίες ανά τον κόσμο, με την Κίνα να γνωρίζει πρωτοφανείς ελλείψεις, διακοπές στη λειτουργία εργοστασίων και μείωση της παραγωγής της.

Από τη στιγμή, ωστόσο, που άρχισε να κλιμακώνεται η κρίση ανάμεσα στη Ρωσία και στη Δύση με διακύβευμα την Ουκρανία, οι τιμές του φυσικού αερίου στην Ευρώπη βρέθηκαν κυριολεκτικά να

«χορεύουν» στον ρυθμό των εξελίξεων. Με τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά να στενάζουν ήδη υπό το βάρος των αυξημένων τιμολογίων και τις επιχειρήσεις να απευθύνουν εκκλήσεις στις κυβερνήσεις για στήριξη από το κράτος, οι τιμές του φυσικού αερίου πήραν και πάλι την ανούσια εδώ και ημέρες.

Υποχώρησαν πάντως επανειλημμένως σε κάθε ένδειξη αποκλιμάκωσης, με τελευταία την υποχώρησή τους όταν συντασσόταν το παρόν και ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών, Σεργκέι Λαβρόφ, σχεδίαζε πλέον τη συνάντησή του με τον Αμερικανό ομόλογό του, Αντονι Μπλίνκεν.

ΡΟΥΜΠΙΝΑ ΣΠΑΘΗ

Κυπριακή αγορά ακινήτων & ανάπτυξης γης

Ανασκόπηση για το 2021

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Βελτιώνονται οι προοπτικές της γερμανικής οικονομίας

Του SALOMON FIEDLER*

Οι **προοπτικές** για τη γερμανική οικονομία βελτιώθηκαν περαιτέρω στις αρχές του τρέχοντος μηνός, ανεξαρτήτως του γεγονότος πως υπάρχουν γεωπολιτικά και οικονομικά προβλήματα. Μετά την αναδιπλώση που σημειώθηκε στα τέλη του 2021 και οφειλόταν στις οξείες ελλείψεις της εφοδιαστικής αλυσίδας, στους περιορισμούς της πανδημίας και στην απροθυμία των καταναλωτών να δαπανήσουν, τα στελέχη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων βελτίωσαν τις προσδοκίες τους για τη Γερμανία.

Στην έρευνα του έγκριτου ινστιτούτου ZEW για τον Φεβρουάριο ο δείκτης για τις προσδοκίες του προσεχούς εξαμήνου ενισχύθηκε στις 54,3 μονάδες από τις 51,7 μονάδες του Ιανουαρίου και τις μόλις 29,9 μονάδες του Δεκεμβρίου. Κατά μέσον όρο οι αναλυτές του Ρόιτερς είχαν προβλέψει ελαφρώς μεγαλύτερη άνοδο, στις 55 μονάδες. Η

χειρήσεις πρόκειται να επενδύσουν περισσότερα κεφάλαια, ούτως ώστε να αυξήσουν την παραγωγική τους ικανότητα και να διαχειριστούν τη διόγκωση των βιβλίων παραγγελιών τους.

Η γερμανική οικονομία δεν αποκλείεται να ξεπεράσει τα προ πανδημίας επίπεδα της κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2022. Φυσικά, εάν υπάρξει εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, τότε προσωρινά η ανάκαμψη θα καθυστερήσει, ενώ αναμένονται επιπλέον άνοδος στις τιμές της ενέργειας και κλονισμός της εμπιστοσύνης.

Ο δείκτης τώρα για τις τρέχουσες συνθήκες της γερμανικής οικονομίας του ZEW, ο οποίος υποχωρούσε επί τέσσερις συναπτούς μήνες, είχε μια καλύτερη ελαφρώς στις -8,1 μονάδες τον Φεβρουάριο από τις -10,2 μονάδες του Ιανουαρίου και παραμένοντας κάτω από τα επίπεδα του Ρόιτερς κατά μέσον όρο στις -6,0 μονάδες. Οι ελλείψεις στην προμηθευτική αλυσίδα και η συμφόρηση στο δικτυο μεταφορών εξακολουθούν να επηρεάζουν την οικονομία της Γερμανίας, η οποία βασίζεται στη βιομηχανία και στις εξαγωγές. Ο ρυθμός βελτίωσης είναι ακόμη αργός. Η συνεπαγόμενη περιστολή της προφοράς σε συσχετισμό με τη ζήτηση τροφοδοτεί την άνοδο του πληθωρισμού.

Εντούτοις, μέχρι στιγμής ο δείκτης του πληθωρισμού τόσο στη Γερμανία όσο και στην Ευρώπη εν συνόλω συναρτάται κυρίως με την ακριβή ενέργεια και ορισμένους μεταβατικούς παράγοντες. Συν τα χρόνια, μέσα στο 2022 οι βασικές επιπτώσεις των τιμών του «μαύρου χρυσού» μπορεί να αποκλιμακώσουν τον πληθωρισμό σε ετήσια βάση.

Πέραν τούτου, οι τιμές του φυσικού αερίου θα εξασθενήσουν επίσης, αν και αυτό εξαρτάται από το πώς θα εξελιχθεί η γεωπολιτική ένταση με τη Ρωσία. Εν κατακλείδι, αναφέρεται πως οι συμμετέχοντες στην έρευνα του ZEW αναμένουν ο δείκτης του επόμενου εξαμήνου να μειωθεί, ενώ οι προσδοκίες γι' αυτόν διατηρήθηκαν ισχυρά αρνητικές στις -37,5 μονάδες τον τρέχοντα μήνα, ακόμη και αν ανήλθαν 5,2 μονάδες σε σύγκριση με τα επίπεδα του Ιανουαρίου.

* Οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Δεν αποκλείεται να ξεπεράσει τα προ πανδημίας επίπεδα κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2022.

μετάλλαξη της «Ομικρον» κτύπησε τη Γερμανία πιο αργά από άλλες χώρες στη Γηραιά Ήπειρο. Σε συνδυασμό με το κύμα της μετάλλαξης «Δέλτα» το θνητόπωρο και στις αρχές του χειμώνα, οι σχετικά σκληροί περιορισμοί διήρκεσαν περισσότερο από ό,τι σε άλλα κράτη, αλλά σήμερα η Γερμανία πλέον άρχισε να αίρει τα μέτρα και να σχεδιάζει τη σταδιακή κατάργησή τους έως τις 20 Μαρτίου. Ενόσω οι ημέρες μεγαλώνουν και το κύμα της «Ομικρον» εξακολουθεί να εξασθενεί, οι καταναλωτές θα φανούν περισσότερο διατεθειμένοι να ξοδέψουν και να βγουν έξω. Η ιδιωτική κατανάλωση, ως εκ τούτου, θα υποβρεθεί να ενισχυθεί σημαντικά από την άνοιξη και μετά.

Αρ' ns στιγμής η πανδημία το επιτρέπει, τα νοικοκυριά έχουν τους πόρους για να κάνουν δαπάνες. Αποδύθηκαν σε υπερβολική αποταμίευση, διαρκούσης της κρίσης, ενώ παράλληλα και η αγορά εργασίας είναι δυναμική. Επιπλέον, από τη δική τους πλευρά οι επι-

Το ξένο κεφάλαιο εγκαταλείπει τώρα τις αναδυόμενες αγορές

Οι εκροές από τις αναδυόμενες αγορές εκτός Κίνας έφτασαν τον Ιανουάριο στα 7,7 δισ. δολάρια

Από τη δεκαετία του 1980 και μέχρι προ ολίγων μηνών οι εισροές κεφαλαίων στις αναδυόμενες αγορές συνέδραμαν καθοριστικά στη μείωση της φτώχειας και τη σταθερή αύξηση της μεσαίας τάξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρά τις αυξήσεις των επιτοκίων στις οποίες έχουν προβεί πολλές από αυτές στη διάρκεια του 2021, όπως για παράδειγμα η Ρωσία και η Βραζιλία, το ξένο κεφάλαιο τις εγκαταλείπει τελευταία. Σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF), οι εκροές από τις αναδυόμενες αγορές εκτός Κίνας έφτασαν τον Ιανουάριο στα 7,7 δισ. δολάρια.

Όπως επισημαίνει σχετικά ρεπορτάζ των Financial Times, είναι ίσως η χειρότερη εποχή για να επενδύσει κανείς στις αναδυόμενες αγορές, καθώς αυτή την εποχή δεν είναι πλέον πολύ υψηλότεροι οι ρυθμοί ανάπτυξης των αναδυόμενων αγορών σε σύγκριση με τους ρυθμούς ανάπτυξης της Δύσης. Η πανδημία έχει πλήξει τον τουρισμό από τον οποίο εξαρτώνται οι οικονομίες τους, ενώ τις εξώθησε να αυξήσουν το χρέος τους. Δεδομένου, όμως, ότι αναμένεται αύξηση των επιτοκίων στις ΗΠΑ με συνεπακόλουθο την ενίσχυση του δολαρίου, θα καθισταται δυσχερέστερη η εξυπηρέτηση του διογκωμένου χρέους τους. Οι επενδυτές εκφράζουν, έτσι, ανησυχία για το ενδεχόμενο στάσης πληρωμών από πολλές αναδυόμενες, με προεξάρχουσα όλων, βέβαια, την Ουκρανία σε περίπτωση εισβολής της Ρωσίας.

Ατίες, η διόγκωση του χρέους και το πλήγμα που έχουν δεχθεί στον τουρισμό λόγω πανδημίας.

Και μολονότι ορισμένες από τις μεγαλύτερες αναδυόμενες έχουν ενισχύσει τα συναλλαγματικά τους διαθέσιμα και έχουν θωρακιστεί, ο οικος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch Ratings προειδοποιεί για τους κινδύνους που διατρέχουν «οι αδύναμες και εύθραυστες αναδυόμενες αγορές». Μιλώντας στους FT, επικεφαλής ερευνών της Fitch Ratings τονίζει πως «δεδομένης της πανδημίας, πολλές από αυτές τις οικονομίες δεν θα μπορούν να αντιμετωπίσουν τα σοκ που μπορεί να τις πλήξουν εντός του έτους».

Ο εν λόγω οικος έχει, άλλωστε, από το 2020 προειδοποιήσει για το ενδεχόμενο να υποβαθμίσει 27 από τις 80 οικονομίες που εντάσσονται συνολικά στις αναδυόμενες αγορές. Την περασμένη εβδομάδα υποβάθμισε, άλλωστε, την Τουρκία ενώ ενδέχεται

Η Fitch Ratings την περασμένη εβδομάδα υποβάθμισε την Τουρκία, ενώ ενδέχεται να προβεί σύντομα σε ανάλογη κίνηση για τη Νότιο Αφρική και το Μεξικό.

να προβεί σύντομα σε ανάλογη κίνηση για τη Νότιο Αφρική και το Μεξικό. Στη διάρκεια της πανδημίας έχουν, άλλωστε, προχωρήσει σε στάση πληρωμών έξι χώρες, ανάμεσα στις οποίες η Αργεντινή, με το μεγάλο ιστορικό πτωχεύσεων, αλλά και ο Λίβανος και ο Ισημερινός. Όπως τονίζουν οι FT, πολλές αναδυόμενες αγορές είναι σήμερα σε πολύ καλύτερη κατάσταση σε σύγκριση με τα παρελθόν, καθώς –σε αντίθεση με τα ελλείμματα που παρουσίαζαν άλλοτε– σήμερα εμφανίζουν πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Αρκετές αναδυόμενες, άλλωστε, ανάμεσα στις οποίες Ρωσία, Βραζιλία, Νότιος Αφρική και Ινδία, έχουν συγκεντρώσει σημαντικά συναλλαγματικά διαθέσιμα ενώ διαθέτουν αναπτγγμένες κεφαλαιαγορές που τους προσφέρουν προστασία έναντι μεγάλων διακυμάνσεων στις

συναλλαγματικές ισοτιμίες και εκροών του ξένου κεφαλαίου.

Σύμφωνα με τους Financial Times, το ιστορικό υψηλό πληθωρισμού που έχει πλήξει πολλές από τις οικονομίες αυτών των χωρών τις ανάγκασε να σπεύσουν άμεσα και να αυξήσουν το κόστος του δανεισμού πολύ προτού το αποφασίσει η Federal Reserve.

Η Βραζιλία, για παράδειγμα, προχώρησε σε αλλεπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων και από το 2% στο οποίο ανερχόταν το κόστος δανεισμού τον Μάρτιο του περασμένου έτους, σήμερα ανέρχεται στο 10,75%, ενώ οι προβλέψεις μιλούν για περαιτέρω αύξηση στο 12%. Σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό στη χώρα της Λατινικής Αμερικής, βρίσκεται μεν στο 10% αλλά εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει στο 5,5% μέχρι το τέλος του έτους.

Ο συνδυασμός υψηλών επιτοκίων και συγκριτικά χαμηλού πληθωρισμού ενδέχεται, έτσι, να λειτουργήσει ως μαγνήτης και να επαναφέρει το ξένο κεφάλαιο στη Βραζιλία. Παρόμοια περίπτωση, αν και ίσως λιγότερο ελκυστική για τους αυτόνδπους λόγους γεωπολιτικής φύσης, είναι η Ρωσία που αύξησε τα επιτόκια επιτά φορές στη διάρκεια του περασμένου έτους και μία ακόμη φορά την Παρασκευή.

Ετσι το κόστος δανεισμού από το ιστορικό χαμηλό 4,25% στο οποίο βρισκόταν το 2021 πριν από την πρώτη αύξηση, βρίσκεται πλέον στο 9,5%. Δεν έχει, ωστόσο, κατορθώσει ακόμη να τιθασεύσει τον πληθωρισμό που βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων έξι ετών και συγκεκριμένα στο 8,8%, όταν ο στόχος της Τράπεζας της Ρωσίας είναι το 4%.

Το τριετές πλάνο μείωσης του προσωπικού κατά το ένα πέμπτο θα υλοποιηθεί κυρίως μέσω εθελουσίας εξόδου.

Εως και 8.000 θέσεις εργασίας θα περικόψει η Telecom Italia

Τη **δραστική** μείωση του προσωπικού του σχεδόν κατά το ένα πέμπτο εξετάζει ο τηλεπικοινωνιακός –πρώην μονοπωλιακός– όμιλος της Ιταλίας, Telecom Italia, όπως αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές στο Bloomberg. Η απόφαση έχει να κάνει με το ότι κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης υπήρξε μείωση κερδών, ενώ και ο ανταγωνισμός εντός τηςγχώριας αγοράς οξύνθηκε. Ειδικότερα, ο Πιέτρο Λαμπριόλα, ο οποίος και ανέλαβε προσφάτως τα νηία του κολοσσού των τηλεπικοινωνιών της γειτονικής χώρας, επεξεργάζεται ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης σε ορίζοντα τριετίας. Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να προβλεφθούν έως και 8.000 περικοπές θέσεων εργασίας. Η όλη διαδικασία θα διεκπεραιωθεί κυρίως μέσω εθελουσίας εξόδου, όπως τόνισαν οι προαναφερθείσες πηγές, ενώ, σημειωτέον, αυτήν τη στιγμή η Telecom Italia απασχολεί περίπου 40.000 ανθρώπους στην Ιταλία. Πάντως, οι γνωρίζοντες υπογράφουν ότι ακόμη δεν έχει ληφθεί κάποια απόφαση για πιθανές περικοπές θέσεων εργασίας, ενώ οι αριθμοί που

εξετάζονται, ενδέχεται να αλλάξουν. Ούτως ή άλλως, ο καιρός που απομένει για να γίνει γνωστό το πλάνο της αναδιάρθρωσης δεν αργεί, διότι στις 2 Μαρτίου θα παρουσιαστεί στην προγραμματισμένη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της Telecom Italia. Πέραν των ανωτέρω, ο σχεδιασμός προβλέπει την αυτονόμηση του δικτύου σταθερής τηλεφωνίας σε μια νέα μονάδα εστιασμένη στις υπηρεσίες χονδρικής, ώστε να διασφαλιστεί σταθερή ροή εσόδων από ρυθμιζόμενα τιμολόγια, όπως αναφέρουν οι πηγές. Επιπλέον, μπορεί να προβλέπεται και η υπαγωγή όλων των επιχειρηκών υπηρεσιών της Telecom Italia σε μια ξεχωριστή μονάδα. Τέλος, επισημαίνεται πως οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι έχουν σθεναρά αντιταχθεί στα εν λόγω σχέδια, ενώ σε επιστολή τους προς τον Ιταλό πρωθυπουργό Μάριο Ντράγκι υπογραμμίζουν ότι είναι σφάλμα η διάσπαση του δικτύου «και όλοι οι μεγάλοι όμιλοι τηλεπικοινωνιών της Ευρώπης συνεχίζουν να κατέχουν το πιο πολύτιμο κομμάτι των υποδομών, δηλαδή το δίκτυο τους».

Σε αυξήσεις τιμών σε διεθνή κλίμακα προχωρεί ο οίκος μόδας Louis Vuitton

Υπό το κράτος των αυξήσεων στο κόστος παραγωγής και μεταφοράς, αλλά και της ανόδου του πληθωρισμού, τελεί το σύνολο του λιανεμπορίου και όχι μόνον όσες επιχειρήσεις παράγουν αγαθά και προσφέρουν υπηρεσίες στο ευρύ καταναλωτικό κοινό του πλανήτη και πρόσφατα ανακοίνωσαν αυξήσεις τιμών. Ο όμιλος υψηλής ραπτικής, αρωμάτων και ειδών πολυτελείας LVMH ανακοίνωσε ότι ο κορυφαίος οίκος μόδας, που του ανήκει, αυτός του Louis Vuitton, πρόκειται σε διεθνή κλίμακα να προχωρήσει σε αύξηση των τιμών του. Και ο λόγος είναι ότι οι δαπάνες για την παραγωγή και τη μεταποίηση αυτή καθαυτή και τη μεταφορά ενισχύονται, όπως δήλωσε σχετικά στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς εκπρόσωπος του LVMH στην Κίνα. Ουσιαστικά, ο οίκος Louis Vuitton είναι από τους πρώτους στο συγκεκριμένο πεδίο που προβαίνει σε αυξήσεις τιμών σε ένα ευρύ φάσμα τον φετινό χρόνο, ώστε να μπορέσει να θωρακίσει τα περιθώρια κέρδους του. Αλλωστε, πέρυσι ο επίσης διά-

Αιτία, οι πληθωριστικές πιέσεις και η άνοδος του κόστους στην παραγωγή και στις μεταφορές.

σημος οίκος Chanel προέβη σε αυξήσεις τρεις φορές για τις τσάντες του.

Αντίκτυπος

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αυξήσεις αυτές θα αφορούν όλα τα φερόνυμα καταστήματα του οίκου ραπτικής και θα καλύπτουν τα δερμάτινα είδη, τα αξεσουάρ μόδας και τα αρώματα. Η εκπρόσωπός του, που μίλησε στο Ρόιτερς, δεν έδωσε περισσότερες πληροφορίες για το μέγεθος των αυξήσεων, πέραν του ότι θα διαφοροποιούνται αναλόγως του εκάστοτε προϊόντος. Η προσαρμογή της τιμής, όπως δι-

Τον Ιανουάριο ο δισκατομμιριούχος Μπερνάρ Αρνό, ιδρυτής και επικεφαλής του LVMH, ανακοίνωσε πως τα κέρδη και οι πωλήσεις του ομίλου το 2021 έφθασαν σε επίπεδα-ρεκόρ, ιδίως για τις δραστηριότητες στη μόδα και στα δερμάτινα είδη και αξεσουάρ, όπου τον πρώτο λόγο έχουν τα εμπορικά σήματα Vuitton και Dior.

ευκρίνισε σε ανακοίνωσή του ο Louis Vuitton, συνεκτιμά τις αλλαγές στη δαπάνη παραγωγής, στο κόστος των πρώτων υλών, των ναύλων και του πληθωρισμού επίσης. Ορισμένοι που διατηρούν ιστολόγια στα κινεζικά κοινωνικά δίκτυα επισήμαναν ότι η τιμή σε ορισμένες τσάντες, όπως οι Capucines και Neverfull, σήμερα κοστολογούνται σε 46.500 γουάν, ήτοι 7.323 δολάρια, και σε 12.000 γουάν, ήτοι 1.890 δολάρια αντιστοίχως.

Με τις προσαρμογές θα είναι κατά 20% αυξημένες και πλέον στην αγορά της Κίνας, αν και δεν αναφέρθηκαν στις πηγές

της πληροφορίας. Μία ιστοσελίδα, η οποία παρακολουθεί την αγορά ειδών πολυτελείας και ονομάζεται PurseBop, αναφέρθηκε σε σχετικές φήμες, οι οποίες θέλουν τις αυξήσεις στα είδη του Louis Vuitton να κυμαίνονται ανάμεσα στο 4% το ελάχιστο έως 15%-18% το μέγιστο κατά μέσον όρο.

Αξίζει να αναφερθεί πως τον Ιανουάριο ο δισκατομμιριούχος Μπερνάρ Αρνό, ιδρυτής και επικεφαλής του LVMH, ανακοίνωσε πως τα κέρδη και οι πωλήσεις του ομίλου του το παρελθόν έτος έφθασαν σε επίπεδα ρεκόρ ιδίως για τις δραστη-

ριότητες στη μόδα και στα δερμάτινα είδη και αξεσουάρ, όπου τον πρώτο λόγο έχουν τα εμπορικά σήματα Vuitton και Dior. Επιπλέον, υπογράμμισε πως ο όμιλός του έχει αρκετά περιθώρια κινήσεων ώστε να είναι σε θέση να αυξήσει τις τιμές υπό συνθήκες πληθωριστικών πιέσεων. Πάντως, τόνισε πως θα πρέπει να είναι λογικές. Τέλος, σημειώνεται πως διαρκούσης της πανδημίας, οι εταιρείες στον κλάδο ειδών πολυτελείας εκμεταλλεύθηκαν την ογκομενην ζήτηση για υψηλή ραπτική και ανάλογα αξεσουάρ.

REUTERS

Κίνδυνος εκτόξευσης των τιμών στα σιτηρά

Θα φτάσουν σε δυσθεώρητα επίπεδα σε μια κλιμάκωση της ουκρανικής κρίσης

Σε μια στιγμή που ο πληθωρισμός πλήττει τις περισσότερες οικονομίες ανά τον κόσμο, με το βαρύτερο τμήμα να πληρώνουν τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, η κρίση γύρω από την Ουκρανία εγχοιμνει κινδύνους εκτόξευσης των τιμών των τροφίμων σε απαγορευτικά επίπεδα. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, στη διάρκεια του περασμένου έτους οι τιμές των τροφίμων σημείωσαν άνοδο κατά 28% σε παγκόσμιο επίπεδο και αναμένεται να συνεχίσουν την ανοδική τους πορεία και φέτος, καθώς παρατηρείται το έμφραγμα στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα. Μια κλιμάκωση της κρίσης ανάμεσα στη Ρωσία και την Ουκρανία εγχοιμνει τον κίνδυνο εκτόξευσης τους σε δυσθεώρητα επίπεδα, καθώς η Ρωσία είναι η πρώτη δύναμη στον κόσμο σε εξαγωγές σιτηρών ενώ η Ουκρανία είναι τέταρτη σε εξαγωγές τόσο σιτηρών όσο και καλαμποκιού. Και καθώς οι επενδύσεις παρακολουθούν τις εξελίξεις, οι τιμές παρουσιάζουν ήδη ανησυχητικές διακυμάνσεις. Μιλώντας στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNN, ο Πίτερ Μάιγερ, επικεφαλής της μονάδας αναλύσεων στην αγορά σιτηρών της S&P Global Platts, τόνισε πως «υπάρχει σαφώς μεγάλη αστάθεια εξαιτίας των όσων συμβαίνουν». Όπως επισήμανε, οποιαδήποτε

Η Ρωσία είναι η πρώτη δύναμη στον κόσμο σε εξαγωγές σιτηρών, ενώ η Ουκρανία είναι τέταρτη τόσο σε σιτηρά όσο και σε καλαμπόκι.

παρέμβαση στις εξαγωγές σιτηρών ή καλαμποκιού από τη Ρωσία και την Ουκρανία θα εκτοξεύσει στα ύψη τον πληθωρισμό των τιμών των τροφίμων και ιδιαίτερος στις περιοχές του πλανήτη που εξαρτώνται από αυτές τις δύο χώρες για τις προμήθειές τους σε βασικά είδη διατροφής. Ομοίως η Ουκρανία, Ρωσία αναλύτρια διεθνούς κινδύνου στη συμβουλευτική Verisk Maplecroft, επισημαίνει πως η Ουκρανία είναι ανάμεσα στις σημαντικότερες χώρες σε εξαγωγές σιτηρών και καλαμποκιού και οποιαδήποτε διακοπή των εξαγωγών της θα εκτοξεύσει τις τιμές σε παγκόσμιο επίπεδο. Προβλέπει μάλιστα πως «ο συνδυασμός ακριβών τροφίμων και υψηλών τιμών ενέργειας θα οξύνει περαιτέρω την κρίση του κόστους διαβίωσης που βρίσκεται σε εξέλιξη και θα αυξήσει τον κίνδυνο κοινωνικών ταραχών σε πολλές χώρες και ιδιαίτερος σε χώρες της Αφρικής

Η Ρωσία και η Ουκρανία δεν έχουν ακόμη φορτώσει αναμενόμενες εξαγωγές περίπου 15 εκατ. μετρικών τόνων σιτηρών από την τελευταία σοδειά τους. Αν επιβληθούν κυρώσεις στο εμπόριο σιτηρών της Ρωσίας ή παρουσιαστεί άλλου είδους εμπόδιο ικανό να διακόψει τις εξαγωγές, τότε οι τιμές ενδέχεται να εκτοξευθούν στα υψηλότερα επίπεδα από το 2008.

και της Μέσης Ανατολής». Όπως επισημαίνει το CNN, κυριότερη ανησυχία μεταξύ επενδυτών και αναλυτών της αγοράς είναι πως η Ρωσία θα μπορούσε ενδεχομένως να αποκλείσει τη λιμάνια της Ουκρανίας στη Μαύρη Θάλασσα για να εντείνει τις πιέσεις στη χώρα σε περίπτωση έντονης σύρραξης. Ο Πίτερ Μάιγερ, άλλωστε, εκφράζει φόβους για το ενδεχόμενο να μην μπορούν οι αγρότες της Ουκρανίας να έχουν πρόσβαση στις εισαγωγές απαιτούμενων για την καλλιέργειά τους προϊόντων, όπως για παράδειγμα των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων, ενώ επικείται η κατάρρευση σεζόν.

Σύμφωνα δε με τον Τράσνι Άλεν, στρατηγικό αναλυτή της JPMorgan για θέματα αγροτικών προϊόντων, η Ρωσία και η Ου-

κρανία δεν έχουν ακόμη φορτώσει αναμενόμενες εξαγωγές περίπου 15 εκατ. μετρικών τόνων σιτηρών από την τελευταία σοδειά τους. Όπως τονίζει ο ίδιος, αν επιβληθούν κυρώσεις στο εμπόριο σιτηρών της Ρωσίας ή παρουσιαστεί άλλου είδους εμπόδιο ικανό να διακόψει τις εξαγωγές ρωσικών σιτηρών, τότε οι τιμές ενδέχεται να εκτοξευθούν στα υψηλότερα επίπεδα από το 2008 φτάνοντας στα 11 δολάρια ανά μπουσέλ, τη μονάδα μέτρησης σιτηρών. Αυτή τη στιγμή η τιμή τους ανέρχεται περίπου στα 7,93 δολάρια ανά μπουσέλ, ενώ η τιμή του καλαμποκιού μπορεί να αγγίξει τα ιστορικά υψηλά επίπεδά της, φτάνοντας τα 8 δολάρια το μπουσέλ. Αυτή τη στιγμή η τιμή του ανέρχεται σε 6,47 δολάρια το μπουσέλ. Σχολιάζοντας σχετικά

ο Μάικλ Μάγκντοβιτς, αναλυτής εμπορευμάτων στην Rabobank, τονίζει πως «όταν βλέπουμε τη Ρωσία να κινεί το ναυτικό της ανησυχούμε για το τι θα γίνει στη ροή των αγαθών». Το χειρότερο για τις αγορές σιτηρών θα ήταν, όμως, κατά γενική ομολογία να αποφασίσει η Δύση να επιβάλει εμπάργκο στις εξαγωγές ρωσικών σιτηρών. Η Ρωσία αντιπροσωπεύει περίπου το 20% του παγκόσμιου εμπορίου σιτηρών, σύμφωνα με αναλύτες της ING και σημαντικότεροι πελάτες της είναι η Τουρκία και η Αίγυπτος. Ο Μάικλ Μάγκντοβιτς δεν θεωρεί, πάντως, πιθανή μια τέτοια αντίδραση της Δύσης δεδομένου ότι θα έπληττε τους φτωχότερους ανά τον κόσμο. Όπως τονίζει, «η αγορά σιτηρών δεν βλέπει να επιβάλλονται τακτικές τύπου

εμπάργκο ανάλογες με εκείνες που ενδέχεται να επιβληθούν σε άλλους τομείς της ρωσικής οικονομίας». Άλλοι παράγοντες της αγοράς παραμένουν, πάντως, ανήσυχτοι καθώς εκτιμούν πως το εμπόριο σιτηρών της Ρωσίας μπορεί να υποστεί τις παρενέργειες από κυρώσεις σε άλλους τομείς της ρωσικής οικονομίας όπως, για παράδειγμα, στις τράπεζες της χώρας.

Αναλυτές της ING έχουν από τον περασμένο μήνα προειδοποιήσει πως τυχόν κυρώσεις και εμπάργκο στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ρωσίας, με ακραία περίπτωση τον αποκλεισμό του ρωσικού χρηματοπιστωτικού συστήματος από το σύστημα διεθνών πληρωμών SWIFT, μπορεί να καταστήσουν εξαιρετικά δύσκολες τις εμπορικές συναλλαγές της χώρας.

Κόβουν Ιντερνέτ και τηλεόραση για να εξοικονομήσουν χρήματα οι Βρετανοί

Εκτός από την ακρίβεια που αντιμετωπίζουν τα βρετανικά νοικοκυριά, από τον Απρίλιο θα έχουν επιπλέον επιβάρυνση από τις αυξημένες εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία.

Το πλήγμα του πληθωρισμού στο βιοτικό επίπεδο των Βρετανών γίνεται όλο και σκληρότερο και αναγκάζει μια διευρυνόμενη μερίδα του πληθυσμού να επιλέγει ανάμεσα στις ανάγκες της. Έτσι, από το περασμένο έτος πάνω από το 20% των νοικοκυριών της χώρας δυσκολεύεται πλέον να πληρώσει τους λογαριασμούς της τηλεόρασης, του Ιντερνέτ αλλά και του τηλεφώνου. Ρεπορτάζ της βρετανικής εφημερίδας The Guardian επικαλείται σχετική έρευνα της ρυθμιστικής και εποπτικής αρχής τηλεπικοινωνιών της Βρετανίας, Ofcom, σύμφωνα με την οποία πολλά βρετανικά νοικοκυριά αναγκάζονται να διακόψουν την παροχή Ιντερνέτ και τηλεόρασης.

Εναλλακτικές αναγκάζονται να μειώσουν τις δαπάνες τους για βασικά είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα και είδη ρουχισμού, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στο κόστος των τηλεπικοινωνιών και των ΜΜΕ. Μιλώ-

ντας στην Guardian, η Λίντσεϊ Φιούσελ, διευθυντικό στέλεχος της Ofcom, τόνισε πως «πολλοί άνθρωποι εξαρτώνται από την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών για να διατηρήσουν την επαφή με τον έξω κόσμο, για να κρατήσουν την εργασία τους ή ακόμη και για την τηλεκατάρτιση από το σπίτι». Η ίδια προσθέτει με έμφαση ότι «για όσους δυσκολεύονται πραγματικά, έχει σημασία και η τελευταία δεκάρα». Η Ofcom επισημαίνει πως οι αυξήσεις των τιμών στις τηλεπικοινωνίες υπερβαίνουν ακόμη και τον πληθωρισμό και προειδοποιεί πως περισσότερα από 4 εκατ. νοικοκυριά αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο περαιτέρω μείωσης του πραγματικού τους εισοδήματος. Ειδικότερα, περίπου το 5% των νοικοκυριών στη Βρετανία, κάπου 1,1 εκατ. νοικοκυριά, δυσκολεύεται να καβάλε το κόστος των ευρυζωνικών υπηρεσιών και ένα αντίστοιχο ποσοστό δυσκολεύεται να πληρώσει τον λογα-

Πάνω από το 20% των νοικοκυριών της χώρας δυσκολεύεται πλέον να πληρώσει τους λογαριασμούς, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του 2021.

ριασμό του κινητού που χρησιμοποιεί. Υπογραμμίζει, μάλιστα, ότι «αυτό σημαίνει πως θα αυξηθεί ο αριθμός των νοικοκυριών που δεν θα μπορούν να αντεπεξέλθουν στο κόστος των υπηρεσιών Ιντερνέτ, ενώ θα βρεθούν σε ακόμη δυσχερέστερη θέση όσοι αντιμετωπίζουν ήδη τέτοιο πρόβλημα». Και βέβαια, πρόκειται να οξυνθεί περαιτέρω το ευρύτερο πρόβλημα που αποτελεί η εκτόξευση του κόστους διαβίωσης και των ουσιαστικών υπηρεσιών σε ένα ευρύ φάσμα, συμπερι-

λαμβανομένων των αυξανόμενων τιμών της ενέργειας.

Έτσι η Ofcom ζητάει να ληφθεί ειδική μέριμνα προκειμένου να προσφερθούν ειδικές εκπτώσεις και καλεί τις εταιρείες του κλάδου «να επισπεύσουν όσα μέτρα στήριξης και όσες προσφορές μπορούν προς τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος», ενώ υποσχεται να παρακολουθήσει και να εισηγηθεί την ανταπόκριση των εταιρειών.

Όπως αποκαλύπτει, πολλές εταιρείες προσφέρουν όντως ειδικά κοινωνικά τιμολόγια, αλλά δεν τα προωθούν ενεργά στους πελάτες για τους οποίους έχουν δημιουργηθεί όπως θα έπρεπε, και με τις κατάλληλες διαφημίσεις και με συγκρίσεις τιμών στις σχετικές ιστοσελίδες.

Υπογραμμίζει, άλλωστε, πως σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της, περίπου 4,2 εκατ. νοικοκυριά της χώρας δικαιούνται να πληρώνουν με κοινωνικά

τιμολόγια τα οποία προσφέρουν έξι εταιρείες παροχής ευρυζωνικών υπηρεσιών, οι BT, Virgin Media O2, Community Fibre, G.Network, Hyperoptic και KCOM.

Η ένταξη τους σε αυτά τα κοινωνικά τιμολόγια θα μπορούσε να περιορίσει το κόστος τους κατά το ήμισυ. Σημειώτουν ότι εκτός από την ακρίβεια που αντιμετωπίζουν τα βρετανικά νοικοκυριά, από τον Απρίλιο θα αντιμετωπίσουν αυξημένη επιβάρυνση υπό τη μορφή των αυξημένων εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία, ενώ η αύξηση των επιτοκίων από την Τράπεζα της Αγγλίας συνεπάγεται υψηλότερες δόσεις στα στεγαστικά δάνεια. Όπως σχολιάζει σχετικά ρεπορτάζ των Financial Times, όλα αυτά συνεπάγονται οικονομική δυσπραγία για τον προϋπολογισμό των βρετανικών νοικοκυριών και οικονομική μιζέρια για εκατομμύρια πολίτες της Γηραιάς Αλβιών.

Εισαγόμενο το 90% του φυσικού αερίου στις βιομηχανίες

Μια μείωση της προσφοράς ενέργειας κατά 10% στον βιομηχανικό τομέα της Ευρώζωνς θα περιορίσει την προστιθέμενη αξία της κατά περίπου 0,7%. Στην εκτίμηση αυτή καταλήγει σχετικά έκθεση της ΕΚΤ που εν μέσω εντεινόμενης ενεργειακής κρίσης αποτιμά την εξάρτηση της Ευρώζωνς από το φυσικό αέριο και τις επιπτώσεις αυτής της εξάρτησης.

Όπως επισημαίνει, το φυσικό αέριο αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή ενέργειας για τον μεταποιητικό τομέα της Ευρώζωνς, που εισάγει πάνω από το 90% του φυσικού αερίου το οποίο καταναλώνει.

Η Ευρώζωνς εξαρτάται γενικότερα σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές φυσικού αερίου και παραγώγων του πετρελαίου σε αντίθεση με τις ανεξάρτητες πηγές ενέργειας, τις οποίες παράγει κυρίως στην εγχώρια αγορά των χωρών-μελών της. Όπως επισημαίνει σε σχετική έκθεσή της η ΕΚΤ, οι σημαντικές αυξήσεις στις τιμές του φυσικού αερίου μπορούν να κάμψουν την οικονομική δραστηριότητα είτε πλήττοντας ευθέως την κατανάλωση είτε μέσω των ενδιάμεσων αγαθών. Ειδικότερα, το ακριβό φυσικό αέριο και οι υψηλές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας μειώνουν το δια-

θέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και την αγοραστική τους δύναμη με αποτέλεσμα να πλήττει η ιδιωτική κατανάλωση. Η Τράπεζα της Ευρώζωνς τονίζει επίσης πως το φυσικό αέριο αποτελεί βασικό στοιχείο της παραγωγικής διαδικασίας πολλών εταιρειών.

Επισημαίνει, ειδικότερα, πως πέσαν του ενεργειακού τομέα, που κατά κύριο λόγο μετατρέπει το φυσικό αέριο σε άλλες μορφές ενέργειας, το χρησιμοποιούν σε μεγάλη κλίμακα διάφορες βιομηχανίες που παράγουν χημικά, μέταλλα και πρώτες ύλες για τη βιομηχανία, βιομηχανικά υλικά

εκτός των μετάλλων όπως το γυαλί, το τσιμέντο και τα κεραμικά, αλλά ακόμη και τρόφιμα και ποτά.

Τονίζει επίσης πως οι δεσμοί που ενώνουν τις βιομηχανίες στο πλαίσιο της εφοδιαστικής αλυσίδας διευρύνουν περαιτέρω τον αντίκτυπο που προκαλούν οι αυξήσεις των τιμών του φυσικού αερίου στους παραγωγούς προϊόντων και στους παρόχους υπηρεσιών. Όπως επισημαίνει η ΕΚΤ, περισσότερο από τα 2/3 της κατανάλωσης ενέργειας αφορά την έμμεση χρήση της που γίνεται στα πρώτα στάδια της παραγωγής.

Πολλοί τομείς της βιομηχανίας

κάνουν σημαντική άμεση χρήση, ιδιαίτερος ο τομέας των ορυκτών, των μετάλλων και των βιομηχανικών υλικών. Άλλοι, τονίζει η ΕΚΤ, χρησιμοποιούν κυρίως έμμεσα την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, κυρίως βιομηχανικοί τομείς σχετικοί με τα επεξεργασμένα μέταλλα, τη τροφοδοσία, την κλιματιστική, τον ηλεκτρικό και τον μηχανολογικό εξοπλισμό και τα αυτοκίνητα. Εμμεσα τη χρησιμοποιούν άλλωστε τομείς των υπηρεσιών, όπως όσοι έχουν σχέση με τις μεταφορές, την παροχή νερού αλλά και τον τομέα της φιλοξενίας και των τροφίμων.

Οι σημαντικές αυξήσεις στις τιμές του φυσικού αερίου μπορούν να κάμψουν την οικονομική δραστηριότητα είτε πλήττοντας ευθέως την κατανάλωση είτε μέσω των ενδιάμεσων αγαθών, σημειώνεται στην έκθεση της ΕΚΤ.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Κυρώσεις της Δύσης, απειλές της Ρωσίας

«Παγώνει» ο Nord Stream 2, καθώς Ευρωπαίοι και Αμερικανοί τιμωρούν τη Μόσχα

Μία ημέρα μετά την αναγνώριση των αποσπαστικών οντοτήτων που έχουν δημιουργήσει οι ρωσόφωνοι σύμμαχοί του στο Ντονέτσκ και στο Λουγκάνσκ της ανατολικής Ουκρανίας, ο Βλαντιμίρ Πούτιν βρέθηκε αντιμέτωπος με τις επιπτώσεις της ρησικώνδυνης επιλογής του, καθώς Ευρωπαϊκή Ένωση, Βρετανία και Ηνωμένες Πολιτείες ανακοίνωσαν νέα σειρά κυρώσεων εις βάρος της χώρας του.

Η πιο θεαματική εξέλιξη ήταν η απόφαση του Γερμανού καγκελαρίου Ολαφ Σολτς να αναστείλει, μέχρι νεωτέρας, την έγκριση λειτουργίας του πολύκροτου αγωγού μεταφοράς ρωσικού φυσικού αερίου στη χώρα του, Nord Stream 2. Χαιρετίζοντας την κίνηση αυτή του Βερολίνου, ο Ουκρανός υπουργός Εξωτερικών Ντιμίτρι Κούλεμα δήλωσε ότι «πρόκειται για ένα ηθικά, πολιτικά και πρακτικά ορθό βήμα» και προσέθεσε: «Πραγματική ηγεσία σημαίνει σκληρές αποφάσεις σε δύσκολους καιρούς. Η Γερμανία το επιβεβαίωσε». Διαμετρικά αντίθετη ήταν η θέση του Ντιμίτρι Μετβέντεφ, πρώην προέδρου της Ρωσίας και νυν αντιπροέδρου του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας: «Καλωσῆλθε στον καινούργιο κόσμο, όπου οι Ευρωπαίοι σύντομα θα πληρώνουν 2.000 ευρώ για χίλια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου», σχολίασε μέσω Twitter.

Σκληρή βρετανική στάση

Η βρετανική κυβέρνηση παράλληλα επέβαλε κυρώσεις σε πέντε ρωσικές τράπεζες και τρεις διοικητικοί μηχανισμούς που διατηρούν στενούς δεσμούς με τον Πούτιν. Μεταξύ αυτών, ξεχωρίζει ο Γκενάντι Τιμοσένκο, μεγαλομέτοχος της Bank Rossiya και του δημοσιογραφικού συγκροτήματος National Media Group, το οποίο υποστηρίζει ενεργά την εξωτερική πολιτική του Ρώσου προέδρου, ιδιαίτερα στο Ουκρανικό. Ο Μπόρις Τζόνσον δήλωσε ότι ο Ρώσος πρό-

εδρος τοποθετεί τον εαυτό του σε καθεστώς παρία της διεθνούς κοινότητας και ζήτησε από την UEFA να αναθεωρήσει τον προγραμματισμό της, που προέβλεπε να διεξαχθεί στην Αγία Πετρούπολη, τον Μάιο, ο τελικός του Champions League, στο ποδόσφαιρο.

Από την πλευρά της Ουάσιγκτον, οι πρώτες αντιδράσεις ήταν μάλλον ήπιες, καθώς οι κυρώσεις που υπέγραψε ο πρόεδρος Μπάιντεν εξαντλούνταν σε εμπόργο εναντίον των δύο αποσχισθεισών «Δημοκρατιών» του Ντονιπιάς (Ντονέτσκ και Λουγκάνσκ). Αξιοματώχος της αμερικανικής κυβέρνησης που μίλησε στο πρακτορείο Reuters εξηγούσε ότι η κυβέρνηση Μπάιντεν κρατάει ως εφεδρεία

Εξουσιοδότηση για χρήση στρατιωτικής ισχύος εκτός συνόρων ζήτησε ο Πούτιν από το Κοινοβούλιο.

τις πιο οδυνηρές κυρώσεις για την περίπτωση ανοικτής στρατιωτικής εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία.

Στο πεδίο αυτό, η κατάσταση παρέμεινε μέχρι χθες το βράδυ συγκεχυμένη. Διεθνή μέσα ενημέρωσης ανέφεραν ότι τεωρακισμένα και άλλα στρατιωτικά οχήματα χωρίς διακριτικά θεάθηκαν στο Ντονέτσκ λίγο μετά τα μεσάνυχτα της Δευτέρας προς Τρίτη και ο υπεύθυνος Εξωτερικής Πολιτικής της Ε.Ε. Τζοζέπ Μπορέλ σημείωσε ότι «ρωσικά στρατεύματα μπήκαν στο Ντονιπιάς», αν και διευκρίνισε ότι «δεν πρόκειται για μαζική εισβολή». Ωστόσο ο εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου, Ντιμίτρι Πεσκοφ, δεν επιβεβαίωσε την πληροφορία.

Ρωσικά στρατεύματα στην ανατολική Ουκρανία

Ο πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν διέταξε τα ρωσικά στρατεύματα να εισέλθουν στις δύο αυτοανακηρυχθείσες δημοκρατίες στην ανατολική Ουκρανία μετά την αναγνώρισή τους ως ανεξάρτητα κράτη από τη Μόσχα. Οι ΗΠΑ κατηγορούν τη Ρωσία ότι δημιουργεί αφορμή για πόλεμο.

ΠΗΓΕΣ: Center for Strategic and International Studies, NATO, Reuters, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε άλλες δηλώσεις του, όμως, ο Ρώσος αξιωματώχος προκάλεσε νέες ανησυχίες, καθώς διευκρίνισε ότι η αναγνώριση των δύο αυτόκλητων «Δημοκρατιών» από τον Πούτιν έγινε μέσα στα σύνορα που προβλέπει το σύνταγμά τους. Αυτό σημαίνει ότι αναγνωρίζονται ως εδάφη τους και οι περιοχές του Ντονιπιάς που ελέγχονται σήμερα από τον ουκρανικό στρατό, συμπεριλαμβανομένου του σημαντικού λι-

μένα της Μαριούπολης, μιας πόλης με αξιόλογη ελληνική ομογένεια. Μια άλλη ανησυχητική εξέλιξη ήρθε χθες το απόγευμα, όταν ο πρόεδρος Πούτιν ζήτησε και πήρε από την άνω Βουλή εξουσιοδότηση για χρήση στρατιωτικής βίας στο εξωτερικό, κάτι που ανοίγει τον δρόμο για την εγκατάσταση ρωσικών στρατευμάτων στο Ντονιπιάς. Ενδεικτική της ατμόσφαιρας που περιβάλλει τις ρωσικές ελίτ ήταν

η χθεσινή δήλωση του υπουργού Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ, κατά την οποία το κατά πόσο δικαιούται εθνική κυριαρχία η Ουκρανία είναι αμφισβητήσιμο, αφού «ουδείς μπορεί να ισχυριστεί ότι το ουκρανικό καθεστώς, από το πραξικόπημα του 2014 και μετά, αντιπροσωπεύει όλους τους ανθρώπους που ζουν στο εν λόγω κράτος».

Από την πλευρά του, ο Βλαντιμίρ Πούτιν

τόνισε ότι οι ειρηνευτικές συμφωνίες του Μινσκ ήταν από καιρό νεκρές, ρίχνοντας την ευθύνη στο Κίεβο, κάλεσε την ουκρανική κυβέρνηση να αποσύρει το αίτημα ένταξης στο ΝΑΤΟ και να ακολουθήσει πολιτική ουδετερότητας, ενώ ζήτησε από τη διεθνή κοινότητα να αναγνωρίσει την ένταξη της Κριμαίας στη Ρωσική Ομοσπονδία.

REUTERS, A.P.

Το πρώτο πακέτο ενεργοποίησε η Ευρωπαϊκή Ένωση

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Την επιβολή κυρώσεων στα 351 μέλη της ρωσικής Δούμας που στήριξαν το ψήφισμα για την ανεξαρτητοποίηση των περιοχών του Ντονέτσκ και του Λουγκάνσκ αποφάσισε χθες η Ε.Ε. Οι «27» αποφάσισαν επίσης τον δραστητικό περιορισμό της πρόσβασης της Ρωσίας στις ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές, αλλά και την επιβολή κυρώσεων σε 27 αξιωματούχους και οντότητες (συμπεριλαμβανομένων τριών τραπεζών που χρηματοδοτούν την αμυντική βιομηχανία της Ρωσίας) που εμπλέκονται

Τι περιλαμβάνουν οι κυρώσεις που αποφάσισαν οι «27» έναντι της Ρωσίας.

στην απόσχιση των δύο περιοχών και στην υπονόμευση της εδαφικής κυριαρχίας της Ουκρανίας γενικότερα. Τέλος, η Ε.Ε. θα διακόψει κάθε εμπορική σχέση με τις δύο αποσχισθείσες περιοχές.

«Δεν έχει τελειώσει»

Ανακοινώνοντας τα μέτρα, ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε. για την Εξωτερική Πολιτική Ζοσέπ Μπορέλ είπε ότι «φοβόμαστε ότι η ιστορία αυτή δεν έχει τελει-

Σύσκεψη για την Ουκρανία με παρόντες τους Ζοζέπ Μπορέλ, Ζαν Ιβ Λε Ντριά, Αναλένα Μπέρμπεκ και Λουίτζι ντι Μαίιο.

ώσει». Όπως και ο Γάλλος ΥΠΕΞ Ιβ Λε Ντριά, που βρισκόταν στο πλευρό του, ο κ. Μπορέλ τόνισε ότι υπάρχει στο τραπέζι ένα ακόμα βαρύτερο πακέτο κυρώσεων, που θα ενεργοποιηθεί αν η Ρωσία διευρύνει τις στρατιωτικές επιχειρήσεις της εντός της Ουκρανίας. Πρόσθεσε επίσης ότι θα θέσει ενώπιον του Συμβουλίου πιθανή διεύρυνση των κριτηρίων για κυρώσεις κατά της Λευκορωσίας, ώστε να συμπεριληφθούν άτομα και ο-

ντότητες που συνδράμουν τη Μόσχα στα σχέδιά της κατά του Κιέβου.

Το αρχικό πακέτο συζητήθηκε χθες το πρωί από τους μόνιμους αντιπροσώπους των κρατών-μελών (επιτροπή Coreper) και ξανά το απόγευμα, μετά την παρουσίαση των νομικών εγγράφων από την Κομισιόν, τόσο από το Coreper όσο και από τους ΥΠΕΞ στο Παρίσι, στο άτυπο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων που ανακοινώθηκε χθες το πρωί.

Η μόνη χώρα που εμφανιζόταν διστακτική κατά την πρώτη συζήτηση στο Coreper ήταν η Ουγγαρία, αλλά τελικά δεν μπλόκαρε την απόφαση.

Ο κ. Μπορέλ πάντως, σε δηλώσεις του χθες το πρωί αλλά και μετά το άτυπο ΣΕΥ, απέφυγε να χαρακτηρίσει ευθέως «εισβολή» την αποστολή ρωσικών στρατευμάτων στο Ντονιπιάς. «Δεν θα έλεγα ότι είναι μια πλήρως ανεπτυγμένη εισβολή, αλλά ρωσικά στρατεύματα βρίσκονται στο έδαφος της Ουκρανίας», είπε.

«Σχεδιάζει επίθεση»

Μιλώντας χθες το απόγευμα μετά την έκτακτη συνεδρίαση της Επιτροπής ΝΑΤΟ - Ουκρανίας, ο γ.γ. του ΝΑΤΟ Γενς Στόλτενμπεργκ ανέφερε ότι «όλες οι ενδείξεις υποδεικνύουν ότι η Ρωσία συνεχίζει να σχεδιάζει μια μεγάλης κλίμακας επίθεση κατά της Ουκρανίας». Η Ρωσία, τόνισε, έχει συγκεντρώσει «σημαντικά περισσότερους από 150.000 στρατιώτες» κοντά στο ουκρανικό σύνορα. Πρόκειται για μια «ισχυρή, καλά εξοπλισμένη δύναμη» και «ολόένα και περισσότερα στρατεύματα έχουν φύγει από τα σημεία στρατοπέδωσης τους και μπορούν να επιτεθούν ανά πάσα στιγμή». Ο κ. Στόλτενμπεργκ επανέλαβε ότι το ΝΑΤΟ παρέχει «απόλυτες εγγυήσεις ασφαλείας» σε όλους τους συμμάχους και δήλωσε ότι «είμαστε έτοιμοι να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο την παρουσία μας» στην ανατολική πτέρυγα της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας.

Κομμάτι κομμάτι χτίζεται η λογική της εισβολής

Του ANTON TROIANOVSKI
THE NEW YORK TIMES

Βυθισμένος στην καρέκλα με την κόκκινη γραβάτα του να στραβώνει και τον τονισμό στη φωνή του να δίνει έμφαση σε κάθε διαμαρτυρία, ο Πούτιν έκανε τη Δευτέρα μια ομιλία που ηκούσε σαν κάλεσμα πολέμου. Ήταν επίσης η κορύφωση της προπαγάνδας που ενορκηστρώσαν τα ρωσικά ΜΜΕ τις τελευταίες ημέρες, σε μια επίδειξη πώς μπορεί να χρησιμοποιήσει το Κρεμλίνο την κυριαρχία του στον τηλεοπτικό αέρα για να νομιμοποιήσει μια πολιτική απόφαση, που είναι πιθανό να προκαλέσει ευρύτατη οδύνη. Την Τρίτη το απόγευμα, το ρωσικό χρηματιστήριο έπεσε ξανά, καθώς οι επιχειρήσεις ετοιμάζονταν για νέες καταστροφικές κυρώσεις από τη Δύση. Παράλληλα, φαινόταν ανυπολόγιστο το μακράν πιο τραγικό κόστος από μια ενδεχόμενη εισβολή στην Ουκρανία. Ωστόσο, για εκατομμύρια Ρώσους που παρακολουθούν τηλεόραση το αφήγημα των τελευταίων ημερών είναι πολύ διαφορετικό. Κρότοι και σπίνες από πυρά πυροβολικού. Θολές εικόνες ανθρώπων σ' ορών. Γυναίκες και παιδιά που κλαίει και διαφεύγουν. Η έκκληση ενός αυτονομιστή στον πρόεδρο. Η επείγουσα σύγκληση του ΣΑ από τον Πούτιν. Ένα δραματικό διάγγελμα προς το έθνος. Η συνέχεια αποτελεί μυστήριο. Επί μήνες η Ουάσιγκτον προει-

δοποιούσε για ρωσική εισβολή και ο πανίσχυρος μηχανισμός προπαγάνδας της Μόσχας ειρωνευόταν κάθε αναφορά σε πόλεμο. Το τελευταίο Σαββατοκύριακο όλα άλλαξαν. Από τα κατεχόμενα εδάφη της Ουκρανίας μέχρι τις αίσουσες του Κρεμλίνου η λογική για μια πιθανή εισβολή αναπτύχθηκε κομμάτι κομμάτι και παρουσιάστηκε στη ρωσική κοινή γνώμη από την κρατική τηλεόραση. Εως την Τρίτη το πρωί το κρατικό πρώτο κανάλι ανακοίνωσε «την ιστορική στιγμή».

Θεατρικές συναντήσεις και αμφιλεγόμενα ρεπορτάζ διαμόρφωσαν το αφήγημα του Κρεμλίνου.

«Τελειώνουν οκτώ χρόνια φόβου», ανήγειρε ο τηλεπαρουσιαστής σε μια αναφορά στους κατοίκους των κατεχόμενων εδαφών της ανατολικής Ουκρανίας, οι οποίοι με βάση τους ανυπόστατους ισχυρισμούς του Κρεμλίνου είναι θύματα «γενοκτονίας». Στη Ρωσία δεν σημειώθηκαν μαζικοί πανηγυρισμοί, σαν αυτούς με την προσάρτηση της Κριμαίας. «Εκατοντάδες και σύντομα δεκάδες χιλιάδες Ουκρανοί και Ρώσοι πολίτες μπορεί να πεθάνουν εξαιτίας του Πούτιν», έγραψε ο Αλεξέι Ναβάλνι στα σόσιαλ μίντια.

Δημιουργούμε χώρο για τις δικές σας ιδέες

Καλωσορίσατε στο ολοκαίνουργιο Τραπεζικό Κέντρο Λευκωσίας!

800 00 722

www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Μιστική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Εδρα: Αρμόδιος 2, 305 Λεωφόρος, Κύπρος.

Υψηλότερες δόσεις δανείων φέρνει η άνοδος των επιτοκίων

Ποια είδη δανείων και από πότε θα επιβαρυνθούν με μεγαλύτερο κόστος

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Αντιμέτωποι με την προοπτική ανόδου των επιτοκίων, που θα αυξήσει το κόστος εξυπηρέτησης των οφειλών τους στις τράπεζες, είναι οι Έλληνες δανειολήπτες, που, μαζί με το υψηλό κόστος ενέργειας και διαβίωσης, καλούνται να συνεκτιμήσουν και το ενδεχόμενο αύξησης της δόσης του δανείου τους.

Η προοπτική ανόδου των επιτοκίων στην Ευρώζων έχει προεξοφληθεί και ανεξάρτητα από το αν θα γίνει μέσα στο καλοκαίρι, το φθινόπωρο ή στα τέλη του χρόνου, θα αποτελέσει μια νέα πραγματικότητα, με την οποία θα πρέπει να συμ-

Η αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης του τραπεζικού δανεισμού εγκυμονεί κινδύνους για νέο γύρο κόκκινων δανείων, προειδοποιεί ο SSM.

βιβαστούν οι δανειολήπτες, που έβλεπαν τα τελευταία χρόνια τη δόση του δανείου να μειώνεται λόγω των χαμηλών επιτοκίων και της υποχώρησης του euribor σε αρνητικό έδαφος.

Κυμαινόμενα επιτόκια

Το euribor τριμίνου με το οποίο είναι συνδεδεμένο το 90%-95% του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών, άνω των 100 δισ. ευρώ, αλλά και η πλειοψηφία των δανείων που έχει περάσει στα χέρια των funds, βρίσκεται εδώ και περίπου 7 χρόνια και συγκεκριμένα από τον Απρίλιο του 2015 σε αρνητικό έδαφος. Σήμερα διαμορφώνεται στο -0,57%, ακολουθώντας πτωτική πορεία από το επίπεδο του 1% που ήταν το Φεβρουάριο του 2012. Έτσι, τα κυμαινόμενα επιτόκια, αποτέλεσαν σύμμαχο των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στην εξυπηρέτηση του χρέους τους, περιορίζοντας την πίεση που δέχτηκαν την προηγούμενη δεκαετία της βαθιάς κρίσης.

Η συζήτηση για την προοπτική ανόδου των επιτοκίων δεν εξαντλείται στην τρέχουσα συγκυρία. Αφορά κυρίως τη μεσοπρόθεσμη τάση τους υπό το πρίσμα του υψηλού πληθωρισμού που άγγιξε το υψηλότερο επίπεδο της 20ετίας και το ενδεχόμενο να πάρει μονιμότερα χαρακτηριστικά. Την προοπτική να περάσουμε σε θετικά επιτόκια προεξόφλησε την περασμένη εβδομάδα και ο επικεφαλής του SSM Αντρέα Ενρία, σημειώνοντας ότι κάτι

Η επιβάρυνση δανειοληπτών με στεγαστικό αναμένεται περιορισμένη, καθώς μεγάλο μέρος των δανείων αυτών που έχει συναφθεί στο παρελθόν έχει καλύψει την τοκοφόρο περίοδο και βρίσκεται πλέον στην κατάσταση αποπληρωμής του κεφαλαίου.

τέτοιο αποτελεί καλό νέο για τις τράπεζες, αλλά όχι για τον ιδιωτικό τομέα, που μπορεί να αντιμετωπίσει «δυσκολίες στην αποπληρωμή των δανείων του», συμπληρώνοντας ότι «θα πρέπει να αποτελέσει σημείο προσοχής για τις τράπεζες». Όπως εξηγούν στην «Κ» τραπεζικά στελέχη, μεγάλο μέρος των δανείων του ιδιωτικού τομέα έχει επωφεληθεί από το αρνητικό επιτόκιο, καθώς η βάση υπολογισμού τους ξεκινάει από αρνητικό επίπεδο του -0,50%, πάνω στο οποίο υπολογίστηκε το spread, δηλαδή το περιθώριο που εφαρμόζει η τράπεζα. Για τα στεγαστικά δάνεια η άνοδος κατά 25 ή 50 μονάδες θα συμπαρασύρει και την ανατιμολόγηση αυτών των δανείων ισόποσα και ανάλογα με το spread, που μπορεί να είναι από 2,30%

έως 2,80%, η μηνιαία επιβάρυνση θα ξεκινάει από 12 ευρώ για ένα δάνειο π.χ. 100.000 ευρώ διάρκειας 20 ετών, αλλά μπορεί να φτάσει και τα 50 ευρώ τον μήνα για το ίδιο δάνειο, εάν το spread είναι 2,80%.

Σε αντίθεση με αυτήν την ξεκάθαρη σχετικά πολιτική, ένας σημαντικός όγκος δανείων δεν τιμολογείται σήμερα με βάση το αρνητικό euribor, αλλά με μνηνικό επιτόκιο, πάνω στο οποίο προστίθεται το περιθώριο της τράπεζας. Στην «τραπεζική γλώσσα» πρόκειται για τα δάνεια zero floor, δηλαδή μνηνικού επιτοκίου, στα οποία δεν αποτυπώνεται το αρνητικό euribor και τιμολογούνται σαν το euribor να είναι στο 0. Η κατηγορία αυτή θα επηρεαστεί από τη στιγμή που η άνοδος

του euribor ξεπεράσει τη μισή μονάδα, από το -0,5 που βρίσκεται σήμερα.

Μικρή αύξηση

Τραπεζικά στελέχη εξηγούν ότι η αναμενόμενη μικρή άνοδος των επιτοκίων σε αυτή τη φάση δεν θα πρέπει να αποτελεί ιδιαίτερο λόγο ανησυχίας για ένα σημαντικό αριθμό δανειοληπτών που έχουν στεγαστικό δάνειο, ακόμη και αν το δάνειο δεν είναι zero floor και συνδέεται απευθείας με το euribor. Αυτό γιατί μεγάλο μέρος των στεγαστικών δανείων που έχουν συναφθεί στο παρελθόν έχει καλύψει την τοκοφόρο περίοδο και είναι πλέον στην κατάσταση αποπληρωμής του κεφαλαίου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλα τα στεγαστικά δάνεια με 20ετή διάρκεια, η πρώτη δεκαετία είναι περιόδος που ο δανειολήπτης πληρώνει κυρίως τόκους και η αποπληρωμή του κεφαλαίου είναι κυρίως τη δεύτερη δεκαετία, με εμφαση μάλιστα στην τελευταία πενταετία, όπου οι τόκοι αντιπροσωπεύουν το 10%-15% της οφειλής. Με δεδομένο ότι η πλειοψηφία των στεγαστικών δανείων στη χώρα μας είναι συμβάσεις του 2000 έως και το 2010, ο μηχανισμός αυτός αποτελεί πρόσθετη κλίκα ασφαλείας, τουλάχιστον για τα δάνεια αυτής της κατηγορίας και εφόσον οι δανειολήπτες δεν έχουν επανυδιαπραγματευθεί τις συμβάσεις τους, επιμηνύοντας τη διάρκεια του δανείου για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους, π.χ. τα 30-35 χρόνια.

Τα επιχειρηματικά

Δεν ισχύει το ίδιο για τα επιχειρηματικά δάνεια, η πλειοψηφία των οποίων είναι ευθέως συνδεδεμένη με το euribor, αλλά και τις ανακυκλούμενες επιχειρηματικές πιστώσεις που δεν ακολουθούν αυτόν τον κανόνα του εκτοκισμού. Πρόκειται για τα δάνεια που θα επηρεαστούν άμεσα ακόμη και από τη μικρή άνοδο των επιτοκίων, που θα περάσει αυτόματα και θα αυξήσει, ανάλογα και με το ύψος της πίστωσης και του spread, τη μηνιαία δόση ενός δανείου. Ως αντίδοτο, οι τράπεζες προωθούν το τελευταίο διάστημα μαζικά δάνεια σταθερού επιτοκίου όχι μόνο για αγορά ή επισκευή κατοικίας, αλλά και για επιχειρηματικούς σκοπούς. Τα επιχειρηματικά δάνεια με σταθερό επιτόκιο είναι αυξημένα έως και 100 μονάδες βάσης από τα τρέχοντα κυμαινόμενα, που διαμορφώνονται κοντά στο 6%. Τα σταθερά επιτόκια και στην επιχειρηματική πίστη αποσκοπούν στο να αμβλύνουν την αβεβαιότητα που υπάρχει δίχτυπη από την άνοδο του πληθωρισμού και η οποία μπορεί να οδηγήσει σε έναν ανοδικό κύκλο τα επιτόκια, πέραν δηλαδή μιας «διόρθωσης» από το σημερινό αρνητικό επίπεδο.

Σε αυξημένα έσοδα από δύο πηγές προσβλέπουν οι τράπεζες

Στην άνοδο των επιτοκίων προσβλέπουν οι τράπεζες για να βελτιώσουν το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NII), που πλήττεται τα τελευταία χρόνια από τις πωλήσεις κόκκινων δανείων που στερεί στις τράπεζες την πιο βασική πηγή εσόδων, δηλαδή τα έσοδα από τους τόκους δανείων.

Η βελτίωση δεν θα προέλθει μόνο από την ανατιμολόγηση του δανειακού τους χαρτοφυλακίου, αλλά και από το χαρτοφυλάκιο των καταθέσεων, που σήμερα τιμολογούνται κάτω από το 0,10%, και η αναμενόμενη άνοδος των επιτοκίων κατά 0,25 ή 0,50 στο μεγαλύτερο μέρος της δεν θα περάσει στους καταθέτες. Αυτό αφήνουν να εννοηθεί αρμόδια τραπεζικά στελέχη, εξηγώντας ότι ναι μεν τα επιτόκια των καταθέσεων είναι μνηνικά, αλλά οι ελληνικές τράπεζες δεν έχουν χρεώσει, όπως συμβαίνει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, τους καταθέτες τους με αρνητικά επιτόκια. Στον βαθμό, μάλιστα, που στο σύστημα υπάρχει υπερβάλλουσα ρευστότητα, οι τράπεζες δεν προτιμούνται να μπει σε ένα κυνήγι καταθέσεων όπως στο παρελθόν πριμοδοτώντας τα επιτόκια και οι οποίες κινήσεις θα περιοριστούν σε μια «συμβολική» αύξηση των επιτοκίων στις καταθέσεις κατά 10 μονάδες βάσης περίπου. Έτσι, όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στο ότι η εξίσωση θα έχει θετικό πρόσημο για τις τράπεζες, καθώς θα τους επιτρέψει να διευρύνουν το spread μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων, ενισχύοντας το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο, που σήμερα διαμορφώνεται μεταξύ 350-400 μονάδων βάσης στο σύνολο του χαρτοφυλακίου και είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη.

Εμμεσο όφελος, αλλά βραχυπρόθεσμο θα υπάρξει επίσης από την άνοδο του βασικού επιτοκίου, που θα συμπαρασύρει και το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων από την ΕΚΤ, δηλαδή το επιτόκιο που πληρώνουν οι τράπεζες όταν επιστρέφουν την πλεονάζουσα ρευστότητα στο ευρωσύστημα και το οποίο είναι σήμερα επίσης στο -0,50%. Πρόκειται για τα κεφάλαια που αντλούν από την ΕΚΤ μέσω του προγράμματος TLTRO και τα οποία στον βαθμό που δεν γίνονται δάνεια, επιστρέφονται με αρνητικό επιτόκιο στο ευρωσύστημα. Η επιβάρυνση υπολογίζεται στα 70-100 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο ανά τράπεζα και εάν υπάρξει άνοδος των επιτοκίων, οι τράπεζες θα εξοικονομήσουν ένα μέρος αυτού του κόστους, αλλά βραχυπρόθεσμα, στον βαθμό που το πρόγραμμα λήξει τον προσεχή Ιούνιο – και σταδιακά η πλεονάζουσα ρευστότητα θα εκλείψει από την αγορά.

Στον αντίποδα, η προοπτική ανόδου των επιτοκίων συνεπάγεται κόστος για τις τράπεζες στο σκέλος της χρη-

Δεδομένου ότι σε βάθος πενταετίας οι εκδόσεις ομολόγων που προγραμματίζουν οι ελληνικές τράπεζες για την κάλυψη των κεφαλαιακών υποχρεώσεων στο πλαίσιο του MREL υπολογίζονται μεταξύ 14-15 δισ. ευρώ, τα υψηλότερα επιτόκια θα επιφέρουν σημαντικό κόστος.

Το spread χορηγήσεων - καταθέσεων θα διευρυνθεί σημαντικά, ενώ θα μειωθεί αισθητά το κόστος των κεφαλαίων που καταθέτουν στην ΕΚΤ.

ματοδότησης των κεφαλαιακών τους αναγκών για την κάλυψη των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις ελάχιστες απαιτήσεις για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (Minimum Requirements for Own Funds and Eligible Liabilities - MREL). Ειδικά για φέτος οι τέσσερις συστημικές τράπεζες εκτιμούν ότι πρέπει να βγουν στις αγορές με εκδόσεις ομολόγων συνολικού ύψους 4 δισ. ευρώ και η άνοδος των επιτοκίων εκτιμάται ότι θα αυξήσει το κόστος για την άντληση κεφαλαίων.

Οι πρώτες αναταράξεις στην αγορά ομολόγων εκδηλώθηκαν στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, για να εξισορροπηθούν στη συνέχεια μετά τις καθυσταστικές δηλώσεις της Κριστίν Λαγκάρντ που συνέδεσε τις κινήσεις της ΕΚΤ με τις προοπτικές ανάπτυξης στην Ευρώζων. Με δεδομένο ότι σε βάθος πενταετίας οι εκδόσεις ομολόγων που προγραμματίζονται για την κάλυψη των κεφαλαιακών υποχρεώσεων στο πλαίσιο του MREL υπολογίζονται μεταξύ 14-15 δισ. ευρώ, ανάλογα και την πιστωτική επέκταση που θα υπάρξει τα επόμενα χρόνια με βάση την οποία καθορίζονται και οι κεφαλαιακές ανάγκες, η άνοδος των επιτοκίων αποτελεί μια βασική παράμετρο που θα καθορίσει και το κόστος πρόσβασης στις αγορές για τις ελληνικές τράπεζες.

Αλλάζει ο χάρτης στην αγορά ενέργειας

Αντίστροφη μέτρηση για τους παρόχους με υψηλά χρέη, είτε θα εξαγοραστούν είτε θα υπάρξουν «κανόνια»

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Η ενεργειακή κρίση δεν έχει πλήξει μόνο τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς και τους ισολογισμούς των επιχειρήσεων, αλλά οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια και σε μια βίαιη αναδιάρθρωση του επιχειρηματικού χάρτη της ενεργειακής αγοράς.

Τα σημεία των καιρών είναι σαφή: κάποιοι πάροχοι εμφανίζουν μεγάλες ζημιές και οξύτατα προβλήματα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να μην αποδίδουν τα χρήματα που εισπράττουν από τους καταναλωτές στους δήμους και τους διαχειριστές του δικτύου.

Οι ισχυρότεροι παίκτες ζητούν από την κυβέρνηση και τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) να μπει τέλος στην ανοχή και να εφαρμοστεί ο κώδικας λειτουργίας της αγοράς, πριν το πρόβλημα καταστεί συστημικός κίνδυνος. Παράλληλα «μετρούν» αν συμφέρει να εξαγοράσουν τους πιο αδύναμους ή να διεκδικήσουν τους πελάτες τους, όταν καταβέσουν ρολά.

Οι πιο αδύναμοι από την πλευρά τους

ΡΑΕ και υπουργείο Ενέργειας έστειλαν σαφές μήνυμα σε τρεις εταιρείες: «Πληρώνετε ή βγαίνετε από την αγορά».

καταγγέλλουν τους ισχυρότερους ανταγωνιστές τους για χειραγώγηση της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να τους πετάξουν εκτός. Συνεχίζουν, ωστόσο, να διαπραγματεύονται μαζί τους μια συμφέρουσα έξοδο διά εξαγοράς. Και η κυβέρνηση «μετράει»

Κάποιοι ενεργειακοί πάροχοι εμφανίζουν μεγάλες ζημιές και οξύτατα προβλήματα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να μην αποδίδουν τα χρήματα που εισπράττουν από τους καταναλωτές στους δήμους και στους διαχειριστές του δικτύου.

τον δυνητικό οικονομικό και πολιτικό αντίκτυπο που θα έχουν τα λουκέτα παρόχων σε μια δύσκολη συγκυρία για όλους.

Το μάτι της αγοράς είναι στραμμένο τις τελευταίες ημέρες στη ΡΑΕ, η οποία δείχνει με την παραινέση και του υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κώστα Σκρέκα, να έχει κινητοποιηθεί για να προλάβει τα χειρότερα. «Δεν θα επιτρέψουμε φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού και κακόβουλον εμπορικών πρακτικών που τελικά ζημιώνουν τους καταναλωτές και διακυβεύουν την ομαλή λειτουργία

του κλάδου», δηλώνει στην «Κ» ο αρμόδιος υπουργός Κώστας Σκρέκας, επισημαίνοντας ότι «Βασικός στόχος της κυβέρνησης είναι η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με όρους ισονομίας και υγιούς ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών».

Η μεγάλη απειλή αυτή τη στιγμή που απασχολεί άπαντες είναι η μαύρη τρύπη των άνω των 500 εκατ. ευρώ από ανεξοφλητες οφειλές που ξεκινούν από τους αδύναμους κρικούς της αγοράς. Τα χρέη προς τους διαχειριστές, σύμφωνα με τον υπουργό, μειώθηκαν κατά 75% σε σχέση με το 2019, από τα 800 εκατ. ευρώ σε λιγότερα από 200 εκατ. ευρώ σήμερα.

Ο κόμπος, πάντως, δείχνει να έχει φτάσει στο χτένι, με τις προσπάθειες σε επίπεδο αρμόδιων αρχών να κατευθύνονται πλέον σε ένα ξεκαρτάρισμα της αγοράς, χωρίς αναταράξεις. Για τρεις εταιρείες του κλάδου, ΡΑΕ και υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έστειλαν σαφές μήνυμα την περασμένη εβδομάδα: «Πληρώνετε ή βγαίνετε από την αγορά».

Το εάν τελικά το ξεκαρτάρισμα θα επέλθει μέσω εξαγορών ή «κανονιών» θα εξαρτηθεί από τους δυνητικούς αγοραστές, τις τρεις δηλαδή καθετοποιημένες εταιρείες του κλάδου, Protergia, Elpedison και NRG ή και τη Zenith με μέτοχο τον ιταλικό κολοσσό της ENI, των οποίων έχουν ήδη χτυπήσει την πόρτα οι μικροί της αγοράς και οι οποίες συγκροτούν εκείνο το μέτωπο που μέζει να μπει τέλος στην ανοχή που έχουν επιδείξει οι αρμόδιες Αρχές απέναντι σε εταιρείες που δεν πληρώνουν.

«Υπάρχει μια ανοχή που έως ένα σημείο είναι είναι κατανοητή, αλλά από ένα σημείο και μετά δεν είναι υγιής. Δεν μπορεί να παραμείνει σε λειτουργία βάζοντας το χέρι στην τσέπη του άλλου, γιατί κάποια στιγμή θα καταρρεύσει όλο το σύστημα», τονίζουν από τα ΕΛΠΕ, άποψη που διατυπώνεται και από την πλευρά της Motor Oil, της Mytilineos και της ΤΕΡΝΑ. «Τα συσσωρευμένα χρέη θα χτυπήσουν κάποια στιγμή όλο το σύστημα», τονίζει στέλεχος της Motor Oil. «Να λειτουργούμε όλοι με τους ίδιους κανόνες.

Να κάνουν η ΡΑΕ και το ΥΠΙΕΝ τη δουλειά τους, να λειτουργήσουν ο κώδικας και από εκεί και πέρα η αγορά θα εξυγιανθεί από μόνη της», σημειώνουν κύκλοι της Mytilineos.

«Αντιλαμβανόμαστε τις διευκολύνσεις, όμως από την άλλη δεν μπορεί να υπάρχει ανοχή σε φαινόμενα που ενδέχεται να γυρίσουν μπουμερανκ σε εταιρείες που το παλεύουν και ο μέτοχος κοιτάει να σώσει ό,τι μπορεί», τονίζουν από την ΤΕΡΝΑ.

Κύκλοι των τεσσάρων εταιρειών επιβεβαιώνουν στην «Κ» ότι βρίσκονται σε συζητήσεις, αλλά και τους ενδοιασμούς τους για να προχωρήσουν σε συμφωνίες. Για κάποιους η εξαγορά εταιρειών «δεν έχει νόημα, αφού αν φύγουν από την αγορά το πελατολόγιο θα είναι διαθέσιμο να το πάρει».

Για άλλους «έχει νόημα να αγοράσεις πελάτες και να αυξήσεις το πελατολόγιό σου κατά μερικές δεκάδες χιλιάδες σήμερα, αντί να περιμένεις τρία χρόνια πόρτα πόρτα». Θα πρέπει να δεις όμως και με τι άλλο συνοδεύονται αυτοί οι πελάτες. Αν παίρνεις μαζί σου και υποχρεώσεις, ο λογαριασμός αλλάζει...

Υπάρχει και η τρίτη άποψη που λέει ότι «υπάρχει μια τιμή για τα πάντα. Ενα πελατολόγιο έχει μια αξία. Εκεί σημασία με τι έρχεται μαζί. Αν έρχεται με χρέη μπορεί και να πρέπει να σε πληρώσουν για το πάρεις...».

Οι απόψεις συγκλίνουν περισσότερο σε ένα βίαιο μάζεμα της αγοράς, που όμως δεν θα προκαλέσει σοβάρεις αναταράξεις λόγω του μικρού μεγέθους των εταιρειών που βρίσκονται σε δυσμενή θέση. Σκεδόν το 85% της προμήθειας βρίσκεται υπό τον έλεγχο ισχυρών ομίλων και αυτό καθιστά διαχειρίσιμη την κρίση στο 15% της αγοράς, εκτιμούν αρμόδιοι παράγοντες.

Η πανδημία εκτίναξε τις πωλήσεις των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ

Μέσα σε δύο χρόνια αυξήθηκαν κατά 467%, φτάνοντας τα 255 εκατ. ευρώ

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σκεδόν έξι φορές αυξήθηκε ο κύκλος εργασιών των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ τα δύο χρόνια της ζωής μας με την πανδημία σε σύγκριση με το 2019, αφενός διότι ολόένα και περισσότεροι παραγγέλνουν από το κανάλι αυτό αφετέρου διότι ολόένα και περισσότερες επιχειρήσεις εισέρχονται στην κατηγορία, είτε πρόκειται για παραδοσιακούς «παίκτες» του οργανωμένου λιανεμπορίου τροφίμων είτε πρόκειται για τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες παραγγελιοληψίας και διανομής. Προκειμένου δε να αποσπάσουν ακόμη μεγαλύτερα μερίδια αγοράς, οι επιχειρήσεις αφιερώνουν μεγάλο μέρος των επενδύσεών τους ακριβώς στη βελτίωση των υποδομών που σχετίζονται με τη λειτουργία των ηλεκτρονικών τους καταστημάτων. Πλέον, το μερίδιο αγοράς των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ υπολογίζεται σε 2,5%, ενώ προ πανδημίας ήταν λιγότερο από 1%, ενώ εάν εξαιρεθούν οι πωλήσεις μεταξύ επιχειρήσεων (B2B) τότε το μερίδιο αγοράς διαμορφώ-νεται σε 3,1%.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Convert Group, ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε το 2021 σε 255 εκατ. ευρώ έναντι 163,3 εκατ. ευρώ το 2020 καταγράφοντας αύξηση 56%.

Αξίζει, μάλιστα, να σημειωθεί ότι στον παραπάνω τζίρο περιλαμβάνονται μεν οι πωλήσεις που πραγματοποιούν τα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ μέσω της συνεργασίας τους με τις πλατφόρμες (π.χ. οι πωλήσεις της Σκλαβενίτης για τις παραγγελίες που γίνονται μέσω efood), όχι όμως οι πωλήσεις που πραγματοποιούν οι πλατφόρμες που δραστηριοποιούνται στο λεγόμενο quick commerce (στο γρήγορο, εντός μίας ώρας το πολύ, λιανεμπόριο), όπως είναι Wolt Market, efood Market, Instashop, pop market κ.ά. Το 2019, προ πανδημίας δηλαδή, ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ ήταν μόλις 45,2 εκατ. ευρώ, κάτι που σημαίνει ότι μέσα σε δύο χρόνια οι πωλήσεις αυτού του καναλιού αυξήθηκαν κατά 467%.

Υπενθυμίζεται ότι πλέον στην κατηγορία των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ δραστηριοποιούνται εννέα μεγάλες επιχειρήσεις, οκτώ εκ των οποίων είναι γνωστές από τα φυσικά σημεία πώλησης (Σκλαβενίτης, AB Βασιλόπουλος, My Market, Bazaar, Κρητικός, Μασούτης, Market In, Θανάπουλος και e-fresh.gr, με το τελευταίο να είναι αμιγώς ηλεκτρο-

Η αξία του μέσου «καλαθιού» διαμορφώθηκε το 2021 σε 78,20 ευρώ.

νικό σούπερ μάρκετ) οκτώ τοπικές εμβέλειας, τέσσερις «παίκτες» έχουν συνεργασία με τις πλατφόρμες (Σκλαβενίτης με efood, AB με Delivery.gr, Μασούτης και Κρητικός με την Box), ενώ υπάρχουν και οκτώ πλατφόρμες στην κατηγορία του quick commerce. Σημειώνεται ότι πρόσφατα ξεκίνησε πιλοτικά συνεργασία με τη Wolt και η αλυσίδα My Market.

Η αξία του μέσου «καλαθιού» από το ηλεκτρονικό σούπερ μάρκετ διαμορφώθηκε το 2021 σε 78,20 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, ενώ περιείχε κατά μέσο όρο 36,9 προϊόντα. Περίπου

τα 14 από αυτά ανήκουν στην κατηγορία των φρέσκων τροφίμων, στοιχείο που δείχνει την αυξανόμενη εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ.

Από τα φρέσκα τρόφιμα, εξάλλου, προήλθε το 34% των πωλήσεων της κατηγορίας. Το 2020 η μέση αξία του ηλεκτρονικού «καλαθιού» ήταν 82,1 ευρώ και το «καλάθι» περιείχε 39,4 προϊόντα. Το 2021, ωστόσο, οι παραγγελίες που έγιναν στα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ ήταν 77% περισσότερες σε σύγκριση με το 2020.

Τούτο σημαίνει ότι πλέον ολόένα και περισσότεροι και συχνότερα χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό σούπερ μάρκετ για τις αγορές τους. Επιπλέον, όπως επισημαίνει η Convert Group, δείχνει την τάση των καταναλωτών για διεκπεραίωση μικρότερων αλλά και συχνότερων παρα-

γελιών από το ηλεκτρονικό κανάλι. Μάλιστα, οι ηλεκτρονικές παραγγελίες συχνά φαίνεται να αποτελούν και συμπληρωματικές της επίσκεψης σε φυσικό κατάστημα.

Επενδύσεις

Η αυξανόμενη επισκεψιμότητα των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ καθιστά αναγκαίες περισσότερες επενδύσεις σε αυτά. Για παράδειγμα, η «Σκλαβενίτης» σχεδιάζει εντός του 2022 τη λειτουργία δύο darkstores στην Αττική για την καλύτερη διαχείριση των ηλεκτρονικών παραγγελιών, καθώς και επέκταση του ηλεκτρονικού του καταστήματος και σε άλλες πόλεις. Τη δημιουργία darkstore σε ακίνητο έκτασης 1.700 τ.μ. στη Μεταμόρφωση Αττικής για την εξυπηρέτηση των ηλεκτρονικών της παραγγελιών σχεδιάζει η «Μασούτης».

Εξαγωγές-ρεκόρ, με την αξία τους να φτάνει τα 40 δισ. ευρώ το 2021

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Τα 40 δισ. ευρώ πλυσίασαν το 2021 οι ελληνικές εξαγωγές προϊόντων, καταγράφοντας ιστορικό υψηλό, εξέλιξη βεβαίως που σχετίζεται με τις σημαντικές προσπάθειες που γίνονται τα τελευταία χρόνια, ήδη από την εποχή της κρίσης, για την ενίσχυση της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων. Τούτο άλλωστε φάνηκε και το 2020, πρώτη χρονιά της πανδημίας, κατά την οποία οι ελληνικές εξαγωγές διατηρήθηκαν σε αναπτυξιακή τροχιά παρά το γεγονός ότι υπήρχε παγκοσμίως αναστολή πολλών οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Το ρεκόρ σε αξία εξαγωγών του 2021 σχετίζεται, ωστόσο, και με την υψηλή τιμή των εξαγόμενων προϊόντων, καθώς οι ανατιμήσεις αποτελούν παγκόσμιο φαινόμενο. Αυτές, άλλωστε, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία, παρά την άνοδο των εξαγωγών, παραμένει σημαντικά εξαρτημένη από τις εισαγωγές πετρελαιοειδών, πρώτων υλών αλλά και τελικών προϊόντων, είχαν ως συνέπεια τη σημαντική διευρύνση του εμπορικού ελλείμματος κατά 33,8% σε σύγκριση με το 2020. Τον Δεκέμβριο, μήνα κατά τον οποίο καταγράφηκαν πολύ μεγάλες ανατιμήσεις, το εμπορικό έλλειμμα σημείωσε επίσης αύξηση ρεκόρ, κατά 79% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020.

Σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), η αξία των ελληνικών εξαγωγών διαμορφώθηκε το 2021 σε 39,89 δισ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, καταγράφοντας αύξηση 29,5% σε σύγκριση με το 2020. Εξαγόμενων των πετρελαιοειδών και των πλοίων, οι ελληνικές εξαγωγές διαμορφώθηκαν σε 28,74 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 19,9% σε σύγκριση με το 2020.

Πολύ μεγαλύτερη αύξηση σημείωσαν το 2021 οι εισαγωγές –εξέλιξη βεβαίως εν πολλοίς αναμενόμενη λόγω της επανεκκίνησης της οικονομίας, ειδικά από τα μέσα της περασμένης άνοιξης– και διαμορφώθηκαν σε 64,19 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 31,1% σε σύγκριση με το 2020. Εξαγόμενων των πετρελαιοειδών και των πλοίων, οι εισαγωγές κατέγραψαν αύξηση 20,5% σε σύγκριση με το 2020.

Αποτέλεσμα των παραπάνω ήταν να διευρυνθεί σημαντικά το εμπορικό

Εξαγόμενων των πετρελαιοειδών και των πλοίων, οι ελληνικές εξαγωγές διαμορφώθηκαν σε 28,74 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 19,9% σε σύγκριση με το 2020.

έλλειμμα και να διαμορφωθεί το 2021 σε 24,29 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 33,8% σε σύγκριση με το 2020. Εξαγόμενων των πετρελαιοειδών το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε το 2021 σε 18,72 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 20,9% σε σύγκριση με το 2020. Ειδικά τον Δεκέμβριο του 2021 το εμπορικό έλλειμμα εκτοξεύθηκε στα 2,68 δισ. ευρώ, από 1,5 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2020, σημειώνοντας αύξηση 79%. Αύξηση της αξίας των εξαγωγών και μάλιστα σε διψήφιο ποσοστό καταγράφηκε το 2021 σχεδόν σε όλες τις μεγάλες κατηγορίες προϊόντων, με τη μεγαλύτερη, 67,6%, να σημειώνεται στα πετρελαιοειδή - καύσιμα. Κατά 49,3% αυξήθηκαν, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων (ΠΣΕ), οι εξαγωγές πρώτων υλών, κατά 28% οι εξαγωγές ελαιολάδου, κατά 27,7% οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων, κατά 18,6% οι εξαγωγές μηχανημάτων, κατά 16,9% οι εξαγωγές τροφίμων.

«Το νέο ιστορικό ρεκόρ που κατέγραψε η αξία των ελληνικών εξαγωγών αποτελεί αδιαμφισβήτητο επιτεύγμα, καθώς επιτυγχάνεται κάτω από αντίξοες συνθήκες σε ένα αβέβαιο περιβάλλον που συνθέτουν οι πληθωριστικές πιέσεις, η ενεργειακή κρίση και οι γεωπολιτικές ανησυχίες που πηγάζουν από την κατάσταση στην Ουκρανία. Στον αντίποδα, πηγή μόνιμου προβληματισμού αποτελεί το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο, το οποίο διαρκώς διογκώνεται, καθιστώντας αναγκαία την περαιτέρω στήριξη της εγχώριας παραγωγής, η οποία θα εστιάξει στη μείωση του λειτουργικού κόστους και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της», σχολίασε η πρόεδρος του ΠΣΕ Χριστίνα Σακελλαρίδου.

Αυξημένος σε σχέση με το 2019 ο τζίρος των επιχειρήσεων το 2021

Στα 332,4 δισ. έναντι 316,9 δισ. την τελευταία χρονιά πριν από την πανδημία

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σε επίπεδο προ πανδημίας διαμορφώθηκε ο τζίρος των ελληνικών επιχειρήσεων το 2021, με ορισμένους κλάδους, όπως για παράδειγμα αυτός της μεταποίησης, να σημειώνουν εξαιρετικά υψηλές επιδόσεις, αξιοποιώντας την επανεκκίνηση της οικονομίας την περασμένη χρονιά εντός κι εκτός Ελλάδας.

Σημαντικό έδαφος ανέκτησαν το 2021 και κλάδοι που επλήυνσαν περισσότερο, καθώς είχαν τεθεί σε αναστολή λειτουργίας, όπως το λιανεμπόριο, η εστίαση και τα τουριστικά καταλύματα, με τον κύκλο εργασιών πάντως να υπολείπεται ακόμη αυτού του 2019.

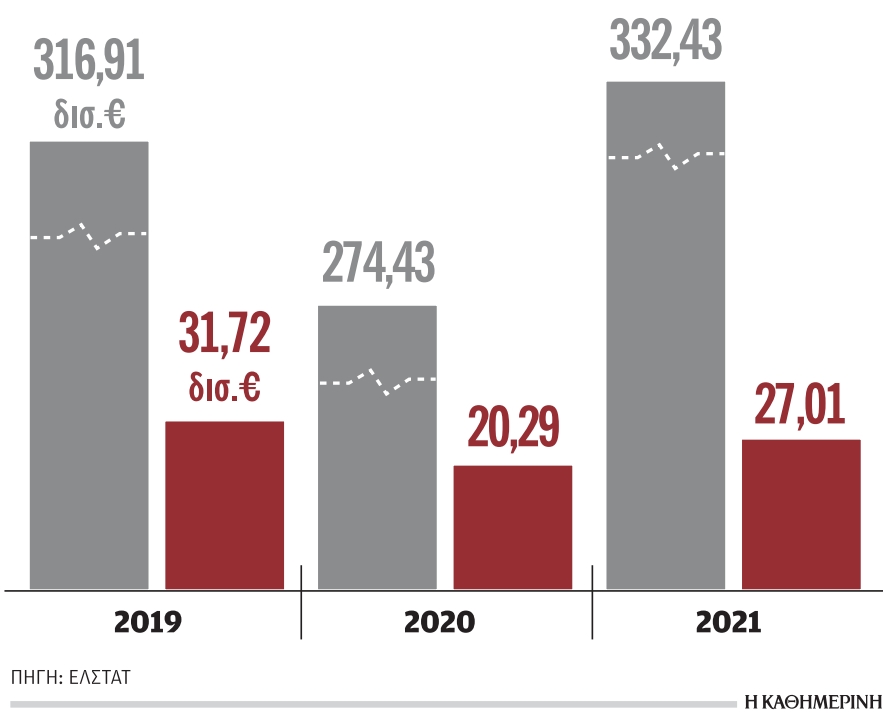
Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), ο τζίρος των επιχειρήσεων στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας διαμορφώθηκε το 2021 σε 332,43 δισ. ευρώ, υψηλότερος όχι μόνο αυτού του 2020, κάτι άλλωστε που ήταν αναμενόμενο, αλλά και του τζιρού του

Υψηλές επιδόσεις για τη μεταποίηση, κάλυψαν μεγάλο μέρος των απωλειών του 2020 λιανεμπορίου, εστίαση, τουρισμός.

2019. Συγκεκριμένα, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας ήταν 316,91 δισ. το 2019 και 274,43 δισ. ευρώ το 2020. Με άλλα λόγια, ο τζίρος των επιχειρήσεων στην Ελλάδα τη δεύτερη χρονιά της ζωής μας με την πανδημία ήταν μεγαλύτερος κατά 15,52 δισ. ευρώ ή κατά 4,9% σε σύγκριση με την τελευταία χρονιά πριν από

Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων

■ Κύκλος εργασιών συνόλου επιχειρήσεων
■ Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων που είχαν τεθεί σε αναστολή λειτουργίας

την εμφάνιση της COVID-19. «Πρόκειται για ακόμη μια θετική εξέλιξη, που αποτυπώνει όχι μόνο την ανθεκτικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων εν μέσω πανδημίας, αλλά και τη δυναμική που αυτές έχουν αποκτήσει χάρη στην προσαρμοστικότητα τους και τη γενναία κρατική στήριξη που τους έχει παρασχεθεί καθ' όλη αυτή τη δύσκολη περίοδο», scho-

λίασε ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας. Σε ό,τι αφορά τη στήριξη των επιχειρήσεων, αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι μόνο σε ό,τι αφορά την επιστρεπτέα προκαταβολή, που δόθηκε όχι μόνο σε επιχειρήσεις των οποίων η λειτουργία αναστάλη, αλλά σε σειρά άλλων δραστηριοτήτων που επλήυνσαν στη διάρκεια της πανδημίας από τη μείωση της ζήτη-

σης, από το συνολικό ποσό των 8,3 δισ. ευρώ, εισπρακτέα θα είναι μόνο τα 2,3 δισ. ευρώ.

Ενας από τους κλάδους στον οποίο καταγράφηκε σημαντική αύξηση του τζιρού το 2021 σε σύγκριση με το 2019 είναι αυτός της μεταποίησης. Το 2021 ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση διαμορφώθηκε σε 71,66 δισ. ευρώ, έναντι 63,07 δισ. ευρώ το 2019, αυξημένος κατά 8,5 δισ. ευρώ ή κατά 13,5%. Το 2020 ο τζίρος της μεταποίησης ήταν 56,51 δισ. ευρώ. Σημαντικό έδαφος ανέκτησε το 2021 το λιανεμπόριο. Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων που λιανεμπορίου που βρίσκονταν σε αναστολή λειτουργίας διαμορφώθηκε το 2021 σε 11,66 δισ. ευρώ έναντι 9,35 δισ. ευρώ το 2020. Ωστόσο, ο τζίρος το 2021 διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με το 2019, όταν είχε φτάσει τα 11,93 δισ. ευρώ. Σωρευτικά δηλαδή οι απώλειες του κλάδου τα δύο χρόνια της πανδημίας είναι περί τα 2,85 δισ. ευρώ.

Στην εστίαση οι απώλειες ήταν μεγαλύτερες. Πρόκειται, πάντως, για κλάδο που έλαβε στήριξη και από το ειδικό πρόγραμμα «Επανεκκίνηση εστίασης» για την επιδότηση αγοράς πρώτων υλών, όπως άλλωστε και αυτός του τουρισμού. Ο τζίρος της εστίασης διαμορφώθηκε το 2021 σε 4,87 δισ. ευρώ, αρκετά μακριά από τα 6,06 δισ. ευρώ του 2019. Το 2020 ο εν λόγω κλάδος είχε τζίρο 3,88 δισ. ευρώ. Οι συνολικές του απώλειες δηλαδή είναι 3,37 δισ. ευρώ. Μέσα σε δύο χρόνια δηλαδή έχασε πάνω από τον μισό τζίρο του 2019.

Ακόμη μεγαλύτερες ήταν οι απώλειες στον κλάδο των τουριστικών καταλυμάτων, της τάξης των 5,83 δισ. ευρώ στη διετία 2020-2021. Ο τζίρος διαμορφώθηκε σε 5,02 δισ. ευρώ το 2021, έναντι 2,28 δισ. ευρώ το 2020 και 6,92 δισ. ευρώ το 2019.

Ταμείο χρηματοδότησης καινοτόμων εταιρειών

Επενδυτικά δάνεια έως και 400.000 ευρώ σε καινοτόμες επιχειρήσεις θα χορηγούνται από τις τράπεζες μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (Hellenic Development Bank - HDB) και του Ταμείου Εγγυοδοσίας Καινοτομίας, που θα পারে εγγύηση του δανείου σε ποσοστό έως και 80%. Την απόφαση για τη σύσταση του νέου ταμείου υπέγραψε ο υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Γιάννης Τσακίρης, και όπως ανακοίνωσε στόχος είναι η στήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) για την υλοποίηση επενδυτικών νέων επενδύσεων και καινοτομίας.

Πρόκειται για το πρώτο χρηματοδοτικό εργαλείο που αφορά αποκλειστικά καινοτόμες επιχειρήσεις και έρχεται να καλύψει το κενό χρηματοδότησης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων ενόψει και της έναρξης του νέου ΕΣΠΑ, μέσω του οποίου τα υβριδικά χρηματοοικονομικά εργαλεία θα εισαχθούν ως

βασική μορφή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Δικαιούχοι θα είναι μόνο επιχειρήσεις που θα αναλάβουν να ολοκληρώσουν ένα καινοτόμο επενδυτικό πλάνο, με συγκεκριμένα κριτήρια καινοτομίας, αλλά και κριτήρια περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG), σημαντικά για την περαιτέρω βιώσιμη ανάπτυξη τους, ενώ επιλέξιμοι είναι όλοι οι κλάδοι δραστηριοτήτων.

Οι επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση μέρους του δανείου και ως κεφαλαίου κίνησης το οποίο σχετίζεται με την υλοποίηση του επενδυτικού πλάνου τους. Για τη σύσταση του ταμείου προβλέπεται χρηματοδοτική συνεισφορά από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων προς την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ύψους 64,5 εκατ. ευρώ για την κάλυψη του κεφαλαίου εγγυοδοσίας και των επιχορηγήσεων που θα παρέχει το ταμείο. Τα συνολικά κεφάλαια που αναμένεται να μοιχευθούν θα είναι άνω των 120 εκατ. ευρώ.

Οι επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση μέρους του δανείου και ως κεφαλαίου κίνησης το οποίο σχετίζεται με την υλοποίηση του επενδυτικού πλάνου τους.

Αλλαγές στα πρωτόκολλα του τουρισμού ζητάει ο ΣΕΤΕ

Κατάργηση PLF και κοινή διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών εντός και εκτός Ελλάδας

Κατάργηση των PLF (Passenger Locator Form) που δημιουργούν γραφειοκρατική επιβάρυνση στους δυνητικούς επισκέπτες της χώρας μας, αλλά και ομογενοποίηση της ισχύος των πιστοποιητικών ώστε να μη δημιουργούνται οξύμωρες καταστάσεις με τουρίστες που μπορούν να μπουν στη χώρα αλλά χρειάζονται συνεχή τεστ για να διειπνήσουν, ζητάει ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) από την κυβέρνηση. Σε επιστολή προς τον υπουργό Τουρισμού που κοινοποιείται και στους υπουργούς Επικρατείας, Υγείας και Πολιτικής Προστασίας, ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ Γιάννης Ρέτσος ζητάει σειρά επικαιροποιήσεων και τροποποιήσεων στα υφιστάμενα υγειονομικά πρωτόκολλα λειτουργίας του τουριστικού κλάδου προκειμένου να γίνει ακόμα πιο ανταγωνιστικός προορισμός η Ελλάδα, χωρίς συμβιβασμούς στην υγειονομική ασφάλεια.

Με τη διετή εμπειρία από την πανδημία δεδομένη και την πρόοδο στους εμβολιασμούς, ο ΣΕΤΕ υπογραμμίζει πως για τους ταξιδιώτες που διαθέτουν πιστοποιητικό εμβολιασμού σε ισχύ, η υποχρέωση συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής φόρμας PLF (φόρμες εντοπισμού επιβατών) θα πρέπει άμεσα να καταργηθεί. Για τις υπόλοιπες κατηγορίες ταξιδιωτών η σχετική υποχρέωση θα πρέπει ομοίως να καταργηθεί από την 1η Απριλίου 2022. «Η μορφή που έχει λάβει σήμερα η πανδημία και οι συνθήκες που επικρατούν έχουν ακυρώσει τον σκοπό για τον οποίο θεσπίστηκε το συγκεκριμένο μέτρο – με βάση τους ισχύοντες κανόνες δεν υπάρχει πλέον λόγος εντοπισμού των ταξιδιωτών», αναφέρει χαρακτηριστικά στην επιστολή.

Επίσης, αναφορικά με τις προϋποθέσεις εισόδου στη χώρα

Τα όπια κρούσματα εντοπίζονται στη βραχυχρόνια μίσθωση θα πρέπει να παραμένουν στην κατοικία - διαμέρισμα που μίσθωναν, σημειώνει ο ΣΕΤΕ.

Δημιουργούνται οξύμωρες καταστάσεις με τουρίστες που μπορούν να μπουν στη χώρα, αλλά χρειάζονται συνεχή τεστ για να διειπνήσουν.

σημειώνει πως «αν και η παροχή πλέον της δυνατότητας σε όλους τους ταξιδιώτες, ανεξαρτήτως υπηκοότητας και τρόπου εισόδου, να έρχονται στη χώρα μας κρίνεται ιδιαίτερα θετική, αυτό που δημιουργεί ζητήματα στη

λειτουργία των επιχειρήσεων και άνευ λόγου талаπωρία στους επισκέπτες είναι η διαφοροποίηση που υπάρχει στη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού εμβολιασμού ως προς τη διαδικασία εισόδου στη χώρα (έως 9 μήνες μετά την ολοκλήρωση του βασικού εμβολιασμού) σε σχέση με τη χρήση του εντός αυτής (έως 7 μήνες)».

Πράγματι, ένας επισκέπτης που έχει ολοκληρώσει τον βασικό εμβολιασμό του προ 8 μηνών, νομίμως εισέρχεται στη χώρα μας, αλλά δεν μπορεί να διαμείνει σε κάποιο τουριστικό κατάλυμα, να γευματίσει σε ένα εστιατόριο κ.λπ., αν δεν πραγματοποιήσει rapid ή PCR test. Η διάρκεια ι-

σχύος, λοιπόν, του πιστοποιητικού εμβολιασμού θα πρέπει να είναι κοινή για όλες τις χρήσεις, εξηγεί ο ΣΕΤΕ. Παρόμοια διαφοροποίηση διαπιστώνεται και στο όριο ηλικίας που αφορά την υποχρέωση των παιδιών να επδεκνύνουν πιστοποιητικό εμβολιασμού/νόσηψης/αρνητικό αποτέλεσμα διαγνωστικού ελέγχου. Για μεν την εισοδο στη χώρα το όριο τίθεται στα πέντε έτη, ενώ εντός αυτής στα τέσσερα έτη. Οσον αφορά τα ξενοδοχεία καραντίνας κατά τη φετινή θερινή τουριστική περίοδο προτείνεται να λειτουργήσουν κατά τα πρότυπα του 2021, με ειδική πρόβλεψη για περιπτώσεις κρουσμάτων που εντοπίζονται στη βραχυχρόνια μίσθωση. Σημειώνεται ότι η λειτουργία των ξε-

νοδοχείων καραντίνας προβλέφθηκε για την εξυπηρέτηση των τουριστών που επισκέπτονται τη χώρα μας και διαμείνουν σε νόμιμα αδειοδοτημένα τουριστικά καταλύματα, γεγονός που εύκολα αποδεικνύεται. Τα όπια κρούσματα εντοπίζονται στη βραχυχρόνια μίσθωση θα πρέπει να παραμένουν στην κατοικία - διαμέρισμα που διέμεναν. Ο ΣΕΤΕ σημειώνει πως θα πρέπει να εξακολουθήσει να παρέχεται εναλλακτικά η δυνατότητα, με συμφωνία ξενοδόχου - πελάτη, ο πελάτης να παραμείνει στο δωμάτιο του μέχρι το τέλος της καραντίνας, επιβαρυνόμενος ο ίδιος (ο πελάτης) με το κόστος διαμονής.

ΗΛΙΑΣ ΜΠΕΛΛΟΣ

Αυξήθηκε 35,3% η σύσταση επιχειρήσεων το 2021

Αύξηση 35,3% σημείωσαν οι εγγραφές νέων επιχειρήσεων το 2021 σε σύγκριση με το 2020 και έφτασαν τις 109.961 από 81.290. Από την άλλη, οι πτωχεύσεις επιχειρήσεων υποχώρησαν σε 15 το 2021 από 19 το 2020.

Διευκρινίζεται ότι σε εν λόγω στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) περιλαμβάνονται όλες οι μορφές επιχειρήσεων, ακόμη και οι αγροτές ιδικού καθεστώτος και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, κάτι που

δεν ισχύει με τις εγγραφές στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ). Από την άλλη, στα στατιστικά στοιχεία του ΓΕΜΗ σε ό,τι αφορά ειδικά τις διαγραφές συγκαταλέγονται, όχι μόνο οι πτωχεύσεις, αλλά και οι εταιρείες των οποίων η λειτουργία διεκόπη ή είναι σε διαδικασία εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης κ.ά. Οι εγγραφές νέων επιχειρήσεων (ενάρξεις λειτουργίας επιχειρήσεων) για το σύνολο των τομέων της οικονομίας το δ' τρίμηνο 2021 ανήλθαν σε

34.508, παρουσιάζοντας αύξηση 56,1% σε σχέση με το δ' τρίμηνο 2020, που είχαν ανέλθει σε 22.113 και αύξηση 52,4% σε σχέση με το γ' τρίμηνο 2021, που είχαν ανέλθει σε 22.642. Οι πτωχεύσεις κατά το δ' τρίμηνο του 2021 ήταν τρεις, όσες και το δ' τρίμηνο του 2020. Το μεγαλύτερο πλήθος εγγραφών, ακριβώς λόγω της συμπερίληψης των αγροτών και των ελευθέρων επαγγελματιών, παρατηρείται το 2021 στον τομέα Γεωργία, δασοκομία και αλιεία

(30.423) και στις Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (14.488).

Η μεγαλύτερη αύξηση στο πλήθος των εγγραφών νέων επιχειρήσεων το 2021 σε σχέση με το 2020 καταγράφηκε στον τομέα Ενημέρωση και επικοινωνία (40,4%) και στον τομέα Μεταφορά και αποθήκευση» (40,3%), ενώ μείωση καταγράφηκε στον τομέα Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού (5,1%).

Μειωμένος τζίρος κατά 1,3 δισ. το 2021 έναντι του 2019 στην εστίαση

Απώλειες 1,36 δισ. ευρώ είχε ο κλάδος της εστίασης το 2021, καθώς το lockdown μέχρι τις αρχές Μαΐου και στη συνέχεια τα περιοριστικά μέτρα για τους ανεμβολίαστους, ειδικά όσα ίσχυσαν τον Νοέμβριο, αλλά και κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, ανέκοψαν την αυξητική πορεία των εσόδων που καταγράφηκε το καλοκαίρι. Το πόσο, μάλιστα, επηρέασαν τα μέτρα που ελήφθησαν από τον Νοέμβριο και έπειτα και αφορούσαν ακόμη και τους εξωτερικούς χώρους της εστίασης, αποτυπώνεται στα μηνιαία στοιχεία για την εξέλιξη του τζίρου. Τώρα οι επιχειρήσεις του κλάδου έχουν να αντιμετωπίσουν ένα ακόμη πρόβλημα, αυτό της σημαντικής αύξησης του ενεργειακού κόστους και του κόστους των πρώτων υλών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η ΕΛΣΤΑΤ, ο κλάδος της εστίασης είχε το 2021 κύκλο εργασιών 5,136 δισ. ευρώ, αυξημένος μεν σε σχέση με το 2020 κατά 25,8%, αλλά σημαντικά χαμηλότερος από τα επίπεδα του 2019, όταν είχε διαμορφωθεί σε πάνω από 6,5 δισ. ευρώ. Συνολικά ο κλάδος τη διετία της πανδημίας έχει χάσει περί τα 3,77 δισ. ευρώ και δεν αποκλείεται οι απώλειες να συνεχισθούν λόγω μείωσης της επισκεψιμότητας, ως αποτέλεσμα των πληθωριστικών πιέσεων.

Το πιο καλό τρίμηνο για τον κλάδο, λόγω κυρίως της μεγάλης αύξησης των τουριστών που καταγράφηκε, ήταν το τρίτο με τις επιδόσεις να απέχουν λίγο από αυτές του αντίστοιχου τριμήνου του 2019.

Συγκεκριμένα, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021 ο τζίρος στον κλάδο εστίασης διαμορφώθηκε σε 2,313 δισ. ευρώ έναντι 2,44 δισ. ευρώ το 2019. Το τέταρτο τρίμηνο του 2021 ο κλάδος της εστίασης είχε κύκλο εργασιών 1,32 δισ. ευρώ

έναντι 1,44 δισ. ευρώ το 2019. Εκεί που γίνεται πιο φανερά η επίπτωση των μέτρων είναι στα στοιχεία για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο, στοιχεία, ωστόσο, που αφορούν μόνο τις επιχειρήσεις που έχουν υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων. Τον Δεκέμβριο του 2021 ο τζίρος ήταν χαμηλότερος κατά 20 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με αυτόν του 2019.

Υπενθυμίζεται ότι εν μέσω εορταστικής περιόδου ανακοινώθηκαν μέτρα περιορισμού του ωραρίου λειτουργίας του κλάδου. Τα μέτρα ίσχυσαν από τις 30 Δεκεμβρίου και φυσικά στις 31 Δεκεμβρίου (παραμονή Πρωτοχρονιάς) οδηγώντας πρακτικά πολλές επιχειρήσεις στην απόφαση να μην ανοίξουν καθόλου. Τις προηγούμενες ημέρες εξάλλου, η με-

Διαμορφώθηκε στα 5,13 δισ., σαφώς επηρεασμένος από τα lockdowns και τα περιοριστικά μέτρα.

γάλη διασπορά του κορωνοϊού είχε οδηγήσει επίσης σε μείωση της επισκεψιμότητας στα καταστήματα εστίασης.

Τον Νοέμβριο του 2021 ο τζίρος ήταν χαμηλότερος σε σύγκριση με αυτόν του Νοεμβρίου του 2020 κατά 15 εκατ. ευρώ. Στις αρχές Νοεμβρίου ελήφθη το μέτρο που προέβλεπε ότι ακόμη και για τους εξωτερικούς χώρους οι μη εμβολιασμένοι θα έπρεπε να προσκομίσουν rapid test.

Στο διάστημα Αυγούστου - Οκτωβρίου η απόκλιση ανά μήνα σε σύγκριση με τα στοιχεία του 2019 ήταν κάτω από 10 εκατ. ευρώ.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Συνολικά τη διετία της πανδημίας ο κλάδος της εστίασης έχει χάσει τζίρο περί τα 3,77 δισ. ευρώ.

Στο σφυρί βγαίνει η ιδιωτική νησίδα «Μάκρη» στο Ιόνιο

Εκποιείται στις 20 Ιουλίου με τιμή πρώτης εκκίνησης τα 3,8 εκατ. – Γιατί δεν αγοράζονται ιδιωτικά νησιά στην Ελλάδα

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Τον προσεχή Ιούλιο θα φανεί εάν η ιδιωτική νησίδα «Μάκρη» στο σύμπλεγμα των Εξινάδων του Ιονίου θα καταφέρει να ανατρέψει το προδιαγεγραμμένο άγονο τέλος αντίστοιχων εγχειρημάτων και να πωληθεί, αυτή τη φορά μέσω πλειστηριασμού. Η «Μάκρη», που έχει συνολική έκταση ενός τετραγωνικού χιλιόμετρου, αλλά η αξιοποίησή της επιφανείας της δεν είναι μεγαλύτερη από 881,2 χιλ. τ.μ., έχει προγραμματιστεί να εκπονηθεί ηλεκτρο-

Λιόβαρο. Ωστόσο, παρότι το ιδιωτικό νησί είναι το πέμπτο μεγαλύτερο του συμπλέγματος των Εξινάδων μετά τον Πεταλά, την Οξεία, τη Δρακονέρα και το Προβάτι, είναι αμφίβολο εάν το προσεχές καλοκαίρι θα καταφέρει να αλλάξει χέρια. Το άδοξο τέλος, άλλωστε, που είχε το εγχείρημα του πρώην εμίρη του Κατάρ, Χαμάντ μπιν Αλ Χαλίφα Αλ Θάνι, για τη μετατροπή της Οξείας (είχε περιέλθει στον ίδιο έναντι 5 εκατ. ευρώ το 2012) σε art island έχει καταστήσει τους υποψήφιους ιδιοκτήτες ελληνικών νησιών περισσότερο σκεπτικοί.

Η «Μάκρη» Εξινάδων, αν και επιχειρείται να βγει στο σφυρί για πρώτη φορά, μετράει αρκετές και λιμναζούσες απόπειρες πώλησής της. Τουλάχιστον την τελευταία εξαετία, ελληνικά μεσσιτικά γραφεία και ξένες εταιρείες που ειδικούνται στην πώληση ιδιωτικών νησιών, όπως η Private Islands Inc., επιδιώκουν να πουλήσουν το νησί που φιλοξενεί τα ερειπωμένα απομεινάρια ενός ξεκληρισμένου, μίας στέρνας και ενός μικρού σπιτιού. Σύμφωνα με παλαιότερες δημοσιευμένες αγγελίες πώλησης, το ζητούμενο τίμημα του νησιού με την ακτογραμμή των 7,3 χιλιομέτρων τοποθετούνταν σε 10 εκατ. ευρώ, με τη «Μάκρη» να εμφανίζεται ότι διαθέτει το πλέον ώριμο αδειοδοτικό καθεστώς που επιτρέπει την κατασκευή ξενοδοχείου και κατοικιών.

Πάντως, το νησί ως μέρος του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου «Διμονοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού» είναι ενταγμένο στο Δίκτυο «Natura 2000» και αποτελεί

Η «Μάκρη» έχει συνολική έκταση ενός τετραγωνικού χιλιόμετρου και είναι από τα πιο εμβληματικά ακίνητα του χαρτοφυλακίου με μη εξυπηρετούμενα εταιρικά δάνεια Αποεθα της Πειραιώς. Προτού κατασχεθεί, ανήκε στην υπό εκκαθάριση τουριστική εταιρεία Argo, με έδρα τη Χίο και διευθύνοντα σύμβουλο τον Στέφανο Λιόβαρο.

δασική έκταση. Διέπεται δηλαδή από αυστηρούς περιορισμούς, οι οποίοι προβλέπουν μόνο τη δημιουργία ήπιων χρήσεων και περιορισμένου όγκου κατασκευών. Ως εκ τούτου, ένας υποψήφιος αγοραστής, όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς, θα χρειαζόταν να προσβλέπει στην πιθανή τροποποίηση των όρων και περιορισμών δόμησης ευρύτερα για το σύμπλεγμα των Εξινάδων Νήσων, προκειμένου να είναι δυνατή η τουριστική αξιοποίηση του νησιού.

Πριν από μερικά χρόνια είχε επιχειρηθεί να εκπονηθεί τμήμα του συμπλέγματος των νησιών Πεταλίοι, απέναντι από το Μαριμάρι της Εύβοιας, στον Δήμο Καρύστου, με το εγχείρημα να μη στέφεται με επιτυχία εξαιτίας βέβαια και λόγω που δεν σχετίζονται αμιγώς με τις προοπτικές αξιοποίησής της έκτασης. Σε κάθε περίπτωση, την τελευταία δεκαετία λιγότερες είναι οι καταγεγραμμένες συναλλαγές αγοραπωλησίας ελληνικών ιδιωτικών νησιών.

Σε αυτές ανήκουν κυρίως ο Σκορπιός του Αριστοτέλη Ανάση που αγόρασε το 2012 ο Ρώσος Ντμίτρι Ριμπολόβλεφ για περισσότερα από 100 εκατ. ευρώ, και η Οξεία και οι Πεταλίοι που περιήλθαν στην οικογένεια Δαυίδ το 2016 προς περίπου 20 εκατ. ευρώ.

Ωστόσο, μόνο στον Σκορπιό έχει προχωρήσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης, του οποίου η συνολική αξία τοποθετείται σε 400 εκατ. ευρώ. Κι αυτό το εγχείρημα αξιοποίησής των ιδιωτικών νησιών είναι ιδιαίτερα δύσκολο

και σύνθετο, απαιτώντας στην πλειονότητα των περιπτώσεων την εξασφάλιση πολλών και σύνθετων εγκρίσεων. Για παράδειγμα, σήμερα το νησί «Μάκρη» δεν αποτελεί παρά μια νησιωτική εκτός σχεδίου αγροτική γη και η αλλαγή χρήσης της απαιτεί την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την έγκριση ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης.

Τα τελευταία χρόνια, μέσω εξειδικευμένων ισοελεξιών, διατίθενται προς πώληση και παραμένουν... στα αζήτητα περίπου 15 ιδιωτικά νησιά, μεταξύ των οποίων ο «Πάτροκλος» του οποίου το εγχείρημα αξιοποίησής βρίσκεται, εδώ και χρόνια, αντιμέτωπο με πολυάριθμα γραφειοκρατικά εμπόδια.

Εκτός από τις δυσκολίες αδειοδότησης, η εξασφάλιση πόσιμου νερού, η διασύνδεση με το ηλεκτρικό ρεύμα και η κατασκευή λιμένα εκτοξεύουν το κόστος ενός επενδυτικού σχεδίου για την αξιοποίηση ενός νησιού. Ενδεικτικά είναι και όσα έχει αναφέρει σε συνέντευξή του το 2018 ο Farhad Vladi, ένας από τους μεγαλύτερους, διεθνώς, μεσίτες νησιών. «Έχουμε πωλήσει περισσότερα από 2.600 ιδιωτικά νησιά σε όλο τον κόσμο, αλλά η συγκεκριμένη αγορά στην Ελλάδα είναι σε ύπνωση, λόγω του μεγάλου αριθμού απαιτούμενων αδειών».

Κάποτε ένας πελάτης μας ήθελε να αγοράσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης, του οποίου η συνολική αξία τοποθετείται σε 400 εκατ. ευρώ. Κι αυτό το εγχείρημα αξιοποίησής των ιδιωτικών νησιών είναι ιδιαίτερα δύσκολο

Ο μέσος γενικός δείκτης του κύκλου εργασιών στη διάρκεια του 2021 αυξήθηκε κατά 25,6%.

Ενισχυμένες κατά 22,9% οι πωλήσεις των βιομηχανιών τον Δεκέμβριο

Σημαντικά αυξημένος ήταν και τον Δεκέμβριο του 2021 ο κύκλος εργασιών στη βιομηχανία, εν μέρει βεβαίως και από τις αυξημένες τιμές εκρών του κλάδου. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), ο γενικός δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (σύνολο εγχώριας και εξωτερικής αγοράς) του μηνός Δεκεμβρίου 2021, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του Δεκεμβρίου 2020, παρουσίασε αύξηση 22,9%, έναντι μείωσης 3,3% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη σύγκριση του έτους 2020 με το 2019.

Ο μέσος γενικός δείκτης του δωδεκαμήνου Ιανουαρίου 2021 - Δεκεμβρίου 2021, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του δωδεκαμήνου Ιανουαρίου 2020 - Δεκεμβρίου 2020, παρουσίασε αύξηση 25,6%, έναντι μείωσης 11,9% που σημειώθηκε κατά τη σύγκριση των αντίστοιχων προηγούμενων δωδεκαμήνων.

Οι μεγαλύτερες αυξήσεις κύκλου εργασιών σημειώθηκαν στους ακόλουθους κλάδους:

- Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων 132,2%.
- Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών 109,5%.
- Κατασκευή ειδών ένδυσης 82%.
- Παραγωγή βασικών μετάλλων 48,6%.
- Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες 46,3%.
- Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων 41,4%.
- Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών 38%.
- Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό 37,6%.
- Κατασκευή επίπλων 31,7%.
- Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων 21%.

Σημαντική ήταν και η αύξηση, 17,7%, του κύκλου εργασιών της βιομηχανίας τροφίμων, της ποτοποιίας κατά 17,5% και της παραγωγής προϊόντων καπνού κατά 17%.

Υψηλά οι ασφαλιστικές εισφορές

Το 33,2% προέρχεται από τις εισφορές, όταν ο μέσος όρος στον ΟΟΣΑ είναι 26,4% - Στα ύψη οι φόροι κατανάλωσης

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Από τις υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ πληρώνουν οι Έλληνες πολίτες, ενώ την ίδια στιγμή στα ύψη είναι οι φόροι κατανάλωσης αλλά και περιουσίας. Αντίθετα, σημαντικά χαμηλότερα είναι τα έσοδα από τη φορολόγηση των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων, σε σχέση τόσο με τις χώρες του ΟΟΣΑ όσο και με τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης.

Συγκεκριμένα, τα έσοδα από τα φυσικά πρόσωπα ανέρχονται στο 15,8% των συνολικών κρατικών εσόδων, ενώ ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ είναι στο 24%, όταν για παράδειγμα στην Πορτογαλία ανέρχεται στο 19,9%, στην Ιταλία στο 26,9% και στην Ισπανία στο 23,8%. Βέβαια το χαμηλό ποσοστό των φορολογικών εσόδων είναι ενδεχομένως αποτέλεσμα αφενός της φοροδιαφυγής που καταγράφεται κυρίως στους ελεύθερους επαγγελματίες και αφετέρου της χαμηλής εισπραξιμότητας (οι εμπρόθεσμες πληρωμές του φόρου εισοδήματος κυμαίνονται

Φορολογικά έσοδα

ως ποσοστό επί των συνολικών εισπράξεων

	ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	ΦΟΡΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΦΟΡΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
Αυστρία	22,0	4,9	37,0	1,4	27,2
Βέλγιο	27,7	7,7	31,8	8,0	24,8
Τσεχία	13,5	8,4	46,1	0,6	31,5
Δανία	54,2	5,6	0,1	4,2	30,7
Εσθονία	17,8	4,9	37,3	0,6	39,3
Φινλανδία	30,0	5,0	27,5	3,6	33,9
Γαλλία	21,0	5,1	32,7	8,8	27,0
Γερμανία	27,0	4,3	39,7	3,3	25,7
ΕΛΛΑΔΑ	15,8	5,4	33,2	7,9	38,5
Ιταλία	26,9	4,9	31,5	5,7	26,9
Ολλανδία	22,8	7,8	34,3	4,2	30,3
Πορτογαλία	19,9	7,9	29,5	4,2	37,5
Ν. Κορέα	18,8	12,1	28,0	14,2	24,4
Σλοβακία	10,9	7,2	44,6	1,4	35,1
Ισπανία	23,8	5,4	37,5	6,7	26,7
Σουηδία	29,1	6,6	21,5	2,2	28,6
Μ.Ο. ΟΟΣΑ	24,0	9,2	26,4	5,6	32,1

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ειδικό φόρος κατανάλωσης και λοιποί έμμεσοι φόροι «φέρνουν» το 38,5% των εσόδων, σχεδόν 6,5 μονάδες πάνω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

περίπου στο 70%-72%). Επίσης, παρά τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 3,9 ποσοστιαίες μονάδες, η χώρα μας εξακολουθεί να εισπράττει στο 33,2% των συνολικών εσόδων έναντι 5,6% του μέσου όρου του ΟΟΣΑ. Στους φόρους κατανάλωσης η χώρα μας αδιαμφισβήτητα κρατάει τα σκάπητρα και προφανώς η σύσταση (από το Tax Foundation) για στρόφι στην έμμεση φορολογία ως λιγότερο στρεβλωτική προς την οικονομική δραστηριότητα δεν έχει ουσία. Συγκεκριμένα, ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης

χώρες, η Ελλάδα έχει σημαντικά υψηλότερη φορολογία και κατ' επέκταση αυξημένες εισπράξεις από τους φόρους στην περιουσία, η οποία ανέρχεται στο 7,9% των συνολικών εσόδων έναντι 5,6% του μέσου όρου του ΟΟΣΑ. Στους φόρους κατανάλωσης η χώρα μας αδιαμφισβήτητα κρατάει τα σκάπητρα και προφανώς η σύσταση (από το Tax Foundation) για στρόφι στην έμμεση φορολογία ως λιγότερο στρεβλωτική προς την οικονομική δραστηριότητα δεν έχει ουσία. Συγκεκριμένα, ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης

και λοιποί έμμεσοι φόροι «φέρνουν» το 38,5% του συνόλου των εσόδων, δηλαδή σχεδόν 6,5 μονάδες πάνω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ. Στην Ευρώπη, μόνο η Εσθονία, η Ουγγαρία και η Λετονία έχουν υψηλότερο ποσοστό εξάρτησης από τους φόρους κατανάλωσης.

Όπως προκύπτει από μελέτη που εκπόνησε το Tax Foundation, ο ΟΟΣΑ τάσσεται υπέρ της αλλαγής του μείγματος των φορολογικών εσόδων και συγκεκριμένα στη μεταφορά των φορολογικών εισπράξεων από το εισό-

δημα (ατομικό και επιχειρήσεων) στην κατανάλωση και την περιουσία. Βέβαια, για την Ελλάδα η σύσταση αυτή δεν έχει ουσία καθώς, όπως προαναφέρθηκε, το μεγαλύτερο τμήμα των εσόδων προέρχεται από τους έμμεσους φόρους αλλά και την περιουσία. Μάλιστα και στις δύο πηγές εσόδων η Ελλάδα κάνει... πρωταθλητισμό διατηρώντας τους υψηλότερους συντελεστές τόσο σε επίπεδο ΟΟΣΑ όσο και στην Ευρώπη. Όπως προκύπτει από τη συγκριτική έρευνα του Tax Foundation (με βάση τα στοιχεία του ΟΟΣΑ),

οι φόροι στο εισόδημα μπορεί να προκαλέσουν μεγαλύτερη ζημιά απ' ό,τι οι φόροι στην περιουσία και την κατανάλωση, ωστόσο το μείγμα είναι καθοριστικής σημασίας.

Όπως τονίζεται στη μελέτη, οι κυβερνήσεις πέρα από την αναθέρμανση των οικονομικών βλέπουν και αναθέρμανση των φορολογικών εσόδων και το ζητούμενο είναι ποια συνταγή θα εφαρμόσουν εφεξής, έτσι ώστε και τα έσοδα να συνεχίσουν να αυξάνονται, και να μην ανακοπεί η ανάκαμψη, και να μην επιβαρυνθούν νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, μια χώρα θα μπορούσε να μειώσει τη φορολογία των νομικών προσώπων προκειμένου να προσελκύσει επενδύσεις, ρίχνοντας το βάρος σε άλλους φόρους, όπως οι φόροι στην κατανάλωση ή στις εισφορές. Από την άλλη μεριά, μια χώρα θα μπορούσε να αποφασίσει να αυξήσει τα έσοδά της με διεύρυνση της φορολογικής βάσης και ενιαίο συντελεστή, καθώς, όπως σημειώνει η έρευνα, συχνά αυτές οι πηγές εσόδων είναι λιγότερο επιζήμιες επενδυτικά.

Τα συγκριτικά στοιχεία δείχνουν ότι στην 30ετία που μεσολάβησε από το 1990 τα κράτη στηρίχθηκαν περισσότερο στη φορολογία των επιχειρήσεων, παρά τη μείωση των φορολογικών συντελεστών, όπως επίσης στις ασφαλιστικές εισφορές, αν και σε αυτή την περίπτωση η διευρυμένη βάση και οι χαμηλοί συντελεστές προκαλούν μικρότερες στρεβλώσεις από τους υψηλότερους συντελεστές στη φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων. Σύμφωνα με παλαιότερη μελέτη του ΟΟΣΑ, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να αποφεύγουν συνεχείς αυξήσεις των φορολογικών συντελεστών και αντίθετα να διευρύνουν τη φορολογική βάση, μειώνοντας τις απαλλαγές από τον ΦΠΑ που «κοστίζουν» περίπου 0,5% ΑΕΠ. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του ΟΟΣΑ, ο περιορισμός των απαλλαγών ΦΠΑ και η αύξηση της συλλογής των εσόδων από τον ΦΠΑ (ώστε να φθάσει στο 90% του μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ) θα συνεισφέρουν από 0,69% το 2025 έως 1,25% το 2030.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
6:00-10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΠΟΥ ΑΚΟΥΕΙ
όλη η Κύπρος

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

11.1%

LOVE FM 100.7

10.1%

ΑΡΕΤΗ

9.2%

ΜΚ

8.9%

ΣΦΕΡΑ

8.4%

ΣΥΛΛΕΓΗ

ΧΡΗΣΙΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
cyta mobile | vodafone

ΣΥΝΑΦΟΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟΝ
ΕΠΕΤΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ
ΠΟΥ ΓΡΑΦΟΚΑΤΕΓΡΑΦΗΚΕ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΟΥΝΑΜΕ ΤΗΝ ΜΑΡΚΕΤ
ΡΕΣΕΑΡΧΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021

Athena Recipes
ATHENARECIPES.COM

3000+
συνταγές
X3
δοκιμασμένες

video ▶
βήμα - βήμα

Η κουζίνα της Αθηνάς
στο κινητό σου!

Για το καλοκαίρι της ανάκαμψης προετοιμάζεται η Fraport

Υψηλή ζήτηση για slots στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια ενόψει θερινής περιόδου

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Οι επιδόσεις στις ελληνικές αερομεταφορές εκτιμάται ότι θα είναι πολύ καλύτερες κατά τη φετινή τουριστική περίοδο, όπως εκτιμούν στελέχη του κλάδου που εξακολουθεί να πλήττεται σημαντικά από την πανδημική κρίση. Ασφαλέστερα συμπεράσματα αναμένεται ότι θα υπάρξουν στα τέλη του τρέχοντος μηνός, οπότε αναμένεται ότι οι αεροπορικές εταιρείες θα έχουν προχωρήσει στη δέσμευση των χρονοθυρίδων (slots) στα ελληνικά αεροδρόμια, με κυριότερα το «Ελευθέριος Βενιζέλος» και τα 14 μεγαλύτερα περιφερειακά που διαχειρίζεται η Fraport Greece. Το –διαχρονικά εποχικά αδύναμο– δίκτυο, πάντως, Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου η επιβατική κίνηση παραμένει χαμηλότερη κατά 40% έναντι του 2019, μέγεθος που παρότι φανερώνει βελτίωση των επιδόσεων σε σχέση με πέρυσι αποκαλύπτει ότι θα χρειαστεί ακόμη να παρέλθει ένα μακρύ χρονικό διάστημα ωστόσο κλείσει η «μαύρη τρύπα» των εταιρειών του κλάδου.

«Τα μηνύματα που λαμβάνουμε από τις αεροπορικές εταιρείες καταδεικνύουν ισχυρή ζήτηση για φέτος το καλοκαίρι. Αυτό προκύπτει τόσο από την υψηλή ζήτηση των αεροπορικών εταιρειών για slots στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια μας όσο και από την πορεία των ξενοδοχειακών κρατήσεων. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι οι πτήσεις λόγω της πανδημίας –της οποίας η πορεία εξακολουθεί να αποτελεί αστάθμητο παράγοντα– για τις εταιρείες διαχείρισης αεροδρομίων έχουν επιουλωθεί, δεδομένου ότι με βάση τα στοιχεία των πρώτων δύο μηνών της χρονιάς η επιβατική κίνηση είναι μειωμένη κατά 40%», ε-

Η προσδοκώμενη βελτίωση των επιδόσεων στις αερομεταφορές αναμένεται να συνοδευθεί από έντονο ανταγωνισμό των χωρών της Μεσογείου και της ευρύτερης περιοχής, εκτιμών για το φετινό καλοκαίρι στελέχη της Fraport.

Το πρώτο δίμηνο η επιβατική κίνηση είναι μειωμένη κατά 40% σε σύγκριση με τα μεγέθη του 2019.

ξηγεί στην «Κ» ο γενικός διευθυντής εμπορικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης της Fraport Greece, Γιόργος Βήλος. Όπως τονίζει, κατά το φετινό καλοκαίρι η προσδοκώμενη βελτίωση των επιδόσεων στις αερομεταφορές αναμένεται να συνοδευθεί από έντονο ανταγωνισμό των χωρών της Μεσογείου

και της ευρύτερης περιοχής, αλλά και από τις πληθωριστικές πιέσεις που συρρικνώνουν το διαθέσιμο εισόδημα των ταξιδιωτών.

Σε παράλληλο χρόνο, η Fraport Greece πραγματοποιεί στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια τις απαιτούμενες εργασίες αναδιοργάνωσης με στόχο τη φιλοξενία νέων εμπορικών καταστημάτων. Μία από τις νέες «αφίξεις» αλυσίδων λιανικής περιλαμβάνει τη Hudson, που αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους ομίλους λιανικής με ειδικευση στον τομέα του ταξιδιού στη Βόρεια Αμερική. Το καλοκαίρι αναμένεται να ξεκινήσουν να λειτουργούν σε μεγάλο αριθ-

μό των 14 περιφερειακών αεροδρομίων καταστήματα της Hudson, που ελέγχεται από τον ελβετικό όμιλο Dufry.

Σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα διακρίνει και ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου KLM, Pieter Elbers. Ο επικεφαλής του αερομεταφορέα με αφορμή τη δημοσιοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων τέταρτου τριμήνου ανέφερε ότι τα σημάδια ανάκαμψης που εμφανίστηκαν, ύστερα από δύο χρόνια κρίσης, το τρίτο τρίμηνο συνεχίζονται. Όπως σημείωσε, στόχος, πλέον, είναι η πλήρης ανάκαμψη.

Με αυτά τα δεδομένα μένει να φανεί κατά πόσον η προσ-

δοκώμενη αύξηση των αφίξεων, κατά τους επόμενους μήνες, θα βελτιώσει την εικόνα της επιβατικής κίνησης της Fraport Greece σε σχέση με τον Ιανουάριο.

Τον προηγούμενο μήνα είχαν διακινηθεί από τα 14 περιφερειακά αεροδρόμια 371.000 επιβάτες ή κατά 240,7% περισσότεροι συγκριτικά με τον αντίστοιχο μήνα του 2021. Παρά, όμως, τη μεγάλη αυτή ποσοστιαία άνοδο, η επιβατική κίνηση παραμένει χαμηλότερη κατά 40% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019, οπότε από τους 14 μεγαλύτερους περιφερειακούς αερολιμένες είχαν διακινηθεί περίπου 618.000 άτομα.

Ανω των 10 δισ. ευρώ τα τουριστικά έσοδα για το σύνολο του 2021

Στα 10,653 δισ. ευρώ διαμορφώθηκαν οι τουριστικές εισπράξεις από το εξωτερικό κατά το σύνολο της χρήσης του 2021. Ποσό σημαντικά υψηλότερο από αυτό που είχαν προβλέψει στο πρώτο μισό του 2021 τόσο το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης όσο και μεγάλοι ξένοι οίκοι. Σύμφωνα με την ΤτΕ, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών το 2021 αυξήθηκαν κατά 99,4% και οι σχετικές εισπράξεις κατά 146,7% σε σχέση με το 2020, αντιπροσωπεύοντας το 46,9% και το 58,6% των αντίστοιχων επιπέδων του 2019.

Το ποσό αυτό των 10,65 δισ. είναι υπερδιπλάσιο των 4,318 δισ. του 2020, αλλά απέχει σημαντικά των 18,178 δισ. εισπράξεων από τον τουρισμό του 2019. Τα στοιχεία αυτά δημοσιοποίησε η Τράπεζα της Ελλάδος και είναι προκαταρκτικά. Ενδέχεται δηλαδή να αναθεωρηθούν. Η διαμόρφωσή τους σε αυτά τα επίπεδα επιβεβαιώνει τις εκτιμήσεις της αγοράς αλλά και του υπουργείου Τουρισμού που μίλησαν μετά τον Ιούλιο για έσοδα άνω των 10 δισ. το 2021, μια χρονιά εντυπωσιακής πράγματι ανάκαμψης που υπολείπεται ακόμα όμως των προηγούμενων επιδόσεων της δραστηριότητας.

Περνώντας στη φετινή σεζόν, αξίζει να υπενθυμιστεί ότι ο μεγαλύτερος ευρωπαϊκός τουριστικός οργανισμός TUI Group διαπιστώνει ισχυρή ζήτηση για διακοπές στην Ελλάδα και μάλιστα από νωρίς φέτος το καλοκαίρι. Η TUI εκτιμά πως η δραστηριότητά της στη χώρα μας θα προσεγγίσει ή και θα ξεπεράσει φέτος τα προ πανδημίας επίπεδα. Μάλιστα, οι

ελληνικοί προορισμοί πρωταγωνιστούν στις προτιμήσεις των πελατών της, και σε ορισμένες αγορές, όπως για παράδειγμα η Γαλλία, η Ελλάδα αποτελεί τη νούμερο ένα επιλογή για τις φετινές καλοκαιρινές διακοπές. Να σημειωθεί ότι σε πρόσφατη συνέντευξη του στην «Καθημερινή» ο διευθύνων σύμβουλος της TUI Group, Φρίντριχ Γιούσεν, προέβλεψε πως φέτος θα μπορέσει να φέρει στην Ελλάδα 3 εκατομμύρια ταξιδιώτες έναντι περίπου 2,8 εκατομμυρίων το 2019. Υπενθυμίζεται

Το ποσό είναι υπερδιπλάσιο των 4,318 δισ. του 2020, αλλά απέχει σημαντικά των 18,178 δισ. εισπράξεων από τον τουρισμό του 2019.

πως το 2021 έφερε 1,5 εκατομμύριο.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον ελληνικό τουρισμό του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) που υποβλήθηκε στην κυβέρνηση νωρίτερα φέτος, έχει ως στόχο του για το 2030 τα τουριστικά έσοδα να τριπλασιασθούν σε σχέση με το 2021, στα 27 δισ. ευρώ, και να πραγματοποιηθούν 50 εκατ. επισκέψεις ξένων τουριστών με 307 εκατ. διανυκτερεύσεις.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Η TUI εκτιμά πως η τουριστική δραστηριότητά της στη χώρα μας θα προσεγγίσει ή και θα ξεπεράσει φέτος τα προ πανδημίας επίπεδα.

Ταχύτερη μείωση χρέους βλέπει ο Γ. Στουρνάρας

Την εκτίμηση ότι το δημόσιο χρέος μπορεί να μειώνεται κατά 3,5% του ΑΕΠ ετησίως στο άμεσο μέλλον, χωρίς να συνυπολογίζονται η προγραμματισμένη επιστροφή στα πρωτογενή πλεονάσματα και τα έσοδα από τις ιδιωτικοποιήσεις, διατυπώνει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας σε συνέντευξη του στη Frankfurter Allgemeine Zeitung. Η μείωση αυτή, όπως προκύπτει από τα λεγόμενα του κεντρικού τραπεζίτη, θα είναι βασικά αποτέλεσμα του snowball effect, δηλαδή της διαφοράς ονομαστικού ρυθμού α-

νάπτυξης με επιτόκιο δανεισμού. Αν σε αυτό προστεθούν τα πρωτογενή πλεονάσματα, η μείωση θα κυμανθεί στο 5,5% του ΑΕΠ ετησίως, εκτιμών στην Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με πληροφορίες.

«Καμιά χώρα της Ευρωζώνης δεν θα μειώνει το χρέος της σε μεγαλύτερο βαθμό από την Ελλάδα», είπε ο κ. Στουρνάρας στη συνέντευξή του. Όπως αναφέρει το δημοσίευμα της FAZ, οι αναλυτές της Fitch αναμένουν ότι το χρέος θα μειωθεί στο 155% του ΑΕΠ έως το 2031. Το δημοσίευμα επισημαίνει ότι

η Ελλάδα εκπέμπει μηνύματα ανάκαμψης σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική πολιτική και παρά το γεγονός ότι παραμένει η πιο υπερχρεωμένη χώρα, έχει τη δυνατότητα να παραμείνει χαλαρή, λόγω των ευνοϊκών όρων δόσεων.

Ο κ. Στουρνάρας λέει ότι το μέσο επιτόκιο είναι μόλις 1,4%, σημαντικά χαμηλότερο απ' ό,τι σε πολλές άλλες χώρες, και η μέση διάρκεια αποπληρωμής των δανείων είναι 20,5 χρόνια. «Τα επιτόκια έχουν αυξηθεί λόγω της κρίσης στην Ουκρανία και της πιθανής αστα-

τικής πολιτικής. Αλλά αυτό δεν είναι πολύ σημαντικό για την Ελλάδα», υποστηρίζει ο κ. Στουρνάρας. Επίσης, το δημοσίευμα σημειώνει την επιτάχυνση της ανάπτυξης να παραμείνει χαλαρή, λόγω των ευνοϊκών όρων δόσεων. Ο κ. Στουρνάρας αναφέρει μεταξύ άλλων ότι «οι τράπεζες δανείζουν σε μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις, αλλά όχι ακόμα στις μικρές. Αυτό είναι ένα πρόβλημα, γιατί αποτελεί ένα μεγάλο κομμάτι της οικονομίας μας».

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ξεπέρασε το 1 δισ. ευρώ ο ηλεκτρονικός τζίρος των προϊόντων μόδας το 2021

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Φορέματα, γυναικεία και ανδρικά sneakers, σανδάλια αλλά και μαγιό μπικίνι ήταν μερικές από τις πιο δημοφιλείς κατηγορίες ηλεκτρονικών αγορών που πραγματοποιήσαν οι Έλληνες το 2021, χρονιά ρεκόρ για τη ηλεκτρονική εμπόριο μόδας. Την ίδια στιγμή, ο εντονότερος ανταγωνισμός, η ανάγκη εξατομίκευσης των websites αλλά και ο πληθωρισμός αποτελούν για τις επιχειρήσεις του κλάδου μόνες τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τη φετινή χρονιά. Σύμφωνα με την ετήσια ανασκόπηση Fashion e-commerce, Year in review, για το 2021 της

μηχανής αναζήτησης προϊόντων μόδας Glami, το 2021 ήταν μια χρονιά που ο κλάδος της μόδας (ένδυση, υπόδηση, αξεσουάρ) ανέκαμψε, με το ηλεκτρονικό εμπόριο να υπερβαίνει σε αξία το 1 δισ. ευρώ. Το 2021 οι πωλήσεις σε φυσικά καταστήματα ανήλθαν στα 3,77 δισ. ευρώ έναντι 3,48 δισ. ευρώ το 2020, ενώ οι πωλήσεις στα ηλεκτρονικά καταστήματα ξεπέρασαν ελαφρώς το φράγμα του 1 δισ. ευρώ (1,010 δισ.), από 874 εκατ. ευρώ τη χρονιά που προηγήθηκε. Βάσει και των στοιχείων της έρευνας, οι πωλήσεις στα φυσικά καταστήματα αυξήθηκαν μεν σημαντικά μετά την επανενκίνηση της αγοράς τον Μάιο του 2021, η αυ-

Για το 2022 ο online τζίρος της αγοράς μόδας αναμένεται να αυξηθεί κατά 10%, φθάνοντας το 1,1 δισ.

ξηση όμως αυτή δεν ήταν αρκετή για να επανέλθει η αξία των πωλήσεων στα επίπεδα πριν από την πανδημία. Οι δε ηλεκτρονικές πωλήσεις σημειώνουν σημαντική άνοδο, με αποτέλεσμα η αξία τους να φθάνει πλέον να αντιπροσωπεύει πάνω από το 20% του συνόλου των πωλήσεων του κλάδου μόδας.

Οι ηλεκτρονικές πωλήσεις αντιπροσωπεύουν πλέον πάνω από το 20% του συνόλου των πωλήσεων του κλάδου μόδας.

Το 2022 η αύξηση του online εμπορίου μόδας διαμορφώνεται κοντά στο 10%, με τον τζίρο να εκτιμάται πως θα σκαρφαλώσει φέτος στο 1,11 δισ. ευρώ, φθάνοντας το 1,2 δισ. ευρώ το 2023 και το 1,27 δισ. ευρώ το 2024. Ο αντίστοιχος τζίρος των φυσικών καταστημάτων στην ελληνική αγορά αναμένεται φέτος να αγγίξει τα 4,2 δισ. ευρώ, τα 4,44 δισ. ευρώ το 2023 και τα 4,58 δισ. ευρώ το 2024, επιβεβαιώνοντας τη δυναμική που θα συνεχίσουν να έχουν τα φυσικά καταστήματα. Η Glami, η οποία δημιουργήθηκε στην Τσεχία το 2013, είναι μια μηχανή αναζήτησης προϊόντων μόδας που συνεργάζεται στην Ελλάδα με περισσότερα

από 350 e-shops και μετρά πάνω από 4 εκατομμύρια επισκέψεις τον μήνα στη χώρα μας. Σύμφωνα με την ανασκόπηση, 3 στους 10 συνεργάτες της εταιρείας εκτιμούν πως οι πωλήσεις σε φυσικά και ηλεκτρονικά καταστήματα αυξήθηκαν λίγο (29%) κατά την περυσινή χρονιά, ενώ ο παραγόμενος τζίρος για τα συνεργαζόμενα με την Glami (GMV) e-shops σημείωσε μεγάλη άνοδο τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο, την περίοδο της Black Friday. Όσον αφορά τον πληθωρισμό, που αποτελεί βασική ανησυχία των εμπόρων, το 20% των e-shops σχεδιάζει αύξηση των τιμών για το 2022, με αυτήν να φθάνει το 3%-5%.

Στις πέντε χώρες με τις μεγαλύτερες επενδύσεις από την EBRD η Ελλάδα το 2021

Περισσότερες από τις μισές επενδύσεις που υλοποίησε η EBRD το 2021 ήταν σε πράσινα έργα.

Νέες επενδύσεις στην ελληνική οικονομία ύψους 838 εκατ. ευρώ, έναντι 797 εκατ. το 2020, πραγματοποιήσε το 2021 η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), τοποθετώντας την Ελλάδα στις πέντε κορυφαίες χώρες επενδύσεων για την περυσινή χρονιά. Η EBRD πραγματοποίησε επενδύσεις σε 20 έργα (περισσότερα έργα από κάθε άλλη χρονιά), έναντι 17 έργων το 2020, ξεπερνώντας επίσης το ορόσημο των 5 δισ. συνολικών επενδύσεων στη χώρα από το 2015.

Περισσότερες από τις μισές επενδύσεις το 2021 ήταν σε πράσινα έργα, που σημείωσαν αύξηση 20% σε σχέση με το 2020. Η EBRD επένδυσε σε εκδόσεις πράσινων ομολόγων, όπως αυτές του Μυτιληναίου

και της Noval Property, ενώ υποστήριξε τον μετασχηματισμό της ΔΕΗ με επένδυση 75 εκατ. στην αύξηση του μεταχικού κεφαλαίου της. Τα έσοδα της EBRD θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η EBRD επένδυσε επίσης 50 εκατ. στην έκδοση ομολόγων με ρήτρα βιωσιμότητας της ΔΕΗ, με την εταιρεία να δεσμεύεται να μειώσει τις εκπομπές CO2 κατά 40% μέχρι το τέλος του 2022. Αυτή ήταν μια επένδυση-ορόσημο για την τράπεζα, καθώς ήταν και το πρώτο ομόλογο με ρήτρα βιωσιμότητας και ο πιο φιλόδοξος εταιρικός στόχος απαλλαγής από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα που έχει υποστηρίξει ποτέ η EBRD στις περιοχές

όπου επενδύει. Η EBRD συνέχισε να επενδύει σε ομόλογα που συνδέονται με τη βιωσιμότητα κατά τη διάρκεια του έτους, συμπεριλαμβανομένων της έκδοσης της ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ στα τέλη του 2021. Η τράπεζα παρείχε επίσης 25 εκατ. στη Viva Wallet μαζί με άλλους επενδυτές, όπως η Tencent και η Breyer Capital. Η εταιρεία θα αξιοποιήσει τη νέα χρηματοδότηση για να επιταχύνει την ανάπτυξη της νέας λειτουργίας «Tap-on-Phone» για πληρωμές σε καταστήματα. Η Viva Wallet είναι η πρώτη εταιρεία που λανσάρει αυτή την καινοτομία σε τέτοια κλίμακα σε ολόκληρη την Ευρώπη, για να υποστηρίξει τους εμπόρους. Επιπλέον, η EBRD επένδυσε 50 εκατ. στην πρώτη έκδοση ευρωομολόγου της PeopleCert Group, για να υποστηρίξει

την εξαγορά της Axelos Ltd, παρόχου ε-ξετάσεων με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και κύριου επιχειρηματικού εταίρου της PeopleCert.

Σε μια προσπάθεια να βοηθήσει την Ελλάδα να μειώσει το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η EBRD χορήγησε δάνειο 50 εκατ. στη Cepal Hellas για να στηρίξει την ανάπτυξη της εταιρείας. Η τράπεζα επένδυσε επίσης 11 εκατ. σε χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων ανομιμάτων που προέρχεται από την Τράπεζα Πειραιώς. Η EBRD συνεργάζεται με τις ελληνικές Αρχές για την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της χώρας με χρηματοδότηση που συνολικά αναμένεται να φτάσει το 1 δισ. ευρώ. Επίσης ο μηχανισμός προετοιμασίας

συμπράξεων δημόσιου -ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), που ιδρύθηκε από την ελληνική κυβέρνηση και την EBRD, παρέχει κεφάλαια τεχνικής συνεργασίας και συμβουλευτική υποστήριξη για την προετοιμασία επενδυτικών έργων υποδομής ΣΔΙΤ. Τα κυριότερα έργα για το 2021 είναι η υποστήριξη για τη νέα εθνική στρατηγική για την ηλεκτροκίνηση, τη μετεγκατάσταση εννέα υπουργείων στο νέο κυβερνητικό πάρκο, τη διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου για τη δημιουργία φοιτητικών εστιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και προετοιμασίες για τον εκσυγχρονισμό του αρθρευτικού δικτύου στο Μνηνιγώτικο φράγμα, στον τομέα διαχείρισης υδάτινων πόρων.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΟΡΤΖΗ

Η πράσινη στρατηγική της χημικής βιομηχανίας

Ο επικεφαλής του ευρωπαϊκού συμβουλίου του κλάδου και CEO της BASF μιλάει για τις προκλήσεις της κλιματικής μετάβασης

Του **ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Τόσο η μετάβαση σε μια οικονομία χωρίς άνθρακα όσο και οι άλλοι στόχοι βιωσιμότητας στην παραγωγή, του χημικού κλάδου αλλά και της οικονομίας εν γένει, της ελληνικής συμπεριλαμβανομένης, απαιτούν συνεκτική πολιτική και ένα προβλέψιμο πλαίσιο ανάπτυξης για τις οικονομικές επενδύσεις τις επόμενες δύο δεκαετίες. Και η μετάβαση αυτή θα έχει κόστος που θα επιμεριστεί σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας, αλλά και στον τελικό καταναλωτή. Κόστος που είναι όμως πολύ χαμηλότερο από το τίμημα της απραξίας. Αυτό είναι το ξεκάθαρο μήνυμα του Martin Brudermüller, CEO της BASF και προέδρου του Cefic, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Χημικής Βιομηχανίας, που εκπροσωπεί τις απόψεις των κατασκευαστών χημικών προϊόντων με έδρα την Ε.Ε. Μιλώντας στην «Κ» κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Αθήνα, κατά την οποία συναντήθηκε με τον πρωθυπουργό και μέλη της ελληνικής κυβέρνησης, εξηγεί πως η Ελλάδα ανακάμπτει πλέον δυναμικά, ενώ διαθέτει έναν ισχυρό κλάδο χημικών βιομηχανιών που μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω.

— **Δηλώνετε ότι η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη κοινωνία είναι ταυτόχρονα πρόκληση και ευκαιρία για τη χημική βιομηχανία. Θα μπορούσατε να το αναλύσετε περαιτέρω;**
— Είμαι υπερήφανος που εργάζομαι στον κλάδο, η συμβολή του οποίου θα είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων της ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και την υποστήριξη της ανοιχτής στρατηγικής αυτονομίας της Ε.Ε. Οι χημικές ουσίες είναι απαραίτητες για την παραγωγή σχεδόν όλων χρειαζόμαστε για να επιτύχουμε αυτούς τους στόχους – από καινοτόμα υλικά κατασκευών μέχρι μικροτσιπ. Ο κλάδος έχει τη φιλοδοξία να καταστεί κλιματικά ουδέτερος έως το 2050. Για να ανταποκριθούμε σε αυτή τη δέσμευση, αναζητούμε κάθε ευκαιρία ώστε να διαμορφώσουμε λύσεις που θα ανταποκρίνονται σε αυτό που αποκαλούμε «διπλή διδυμη μετάβαση»: τη μετάβαση προς την κλιματικά ουδετερότητα, την υλοποίηση της κυκλικής οικονομίας, την εφαρμογή της στρατηγικής για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων και την περαιτέρω ψηφιοποίηση της βιομηχανίας. Όλα αυτά μέχρι το 2050! Ένα εγχείρημα που απαιτεί όλη την εφευρετικότητα μας.

— **Και ποιο είναι το σχέδιο για τους τέσσερις αυτούς στόχους;**
— Σήμερα γνωρίζουμε το «τι», όμως δεν έχουμε όλες τις απαντήσεις ως προς το «πώς». Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο καιρετιζουμε την πρόσφατη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να καθάρει έναν δρόμο μετάβασης για τον χημικό κλάδο, ώστε να μας υποστηρίξει στη μετάβασή μας και στην επιτυχημένη εφαρμογή των στόχων της ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Για έναν κλάδο σαν τον δικό μας, που σκέφτεται με χρονικό ορίζοντα δεκαετιών, είναι πρωταρχικής σημασίας να έχουμε ένα μακρόπνοο όραμα και συνεκτικές πολιτικές, με στόχο επενδύσεις μεγάλης κλίμακας βασισμένες στην Πράσινη Συμφωνία έως το 2050.

— **Πώς βλέπετε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας; Έχει η Ελλάδα ευνοϊκό περιβάλλον που να δημιουργεί ευκαιρίες και κίνητρα για επενδύσεις;**
— Τα τελευταία μακροοικονομικά στοιχεία της Ε.Ε. δείχνουν ότι η οικονομία της Ελλάδας έχει ανακάμψει δυναμικά και ότι η επιχειρηματική εμπιστοσύνη έχει πλέον φτάσει στα προ πανδημίας επίπεδα. Αυτό είναι ένα ξεκάθαρο μήνυμα που ακούμε και εκτός Ελλάδας, είτε στο Βερολίνο είτε στη Φρανκφούρτη είτε στις Βρυξέλλες. Η χημική βιομηχανία στην Ελλάδα είναι πολύ δυναμική, αντιπροσωπεύει το 13% των εξαγωγών της χώρας, ενώ το 44% της συνολικής παραγωγής χημικών εξάγεται. Ο τομέας μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω με τρόπο βιώσιμο. Η Ελλάδα βρίσκεται σε ένα στρατηγικό σταυροδρόμι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ Ανατολής και Δύσης, κοντά στην Αφρική, με τεράστιες δυνατότητες σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και υδρογόνο και με ισχυρή βάση στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας. Αυτό που χρειαζόμαστε όλοι είναι συνεκτική πολιτική και ένα προβλέψιμο πλαίσιο ανάπτυξης για τις οικονομικές επενδύσεις τις επόμενες δύο δεκαετίες.

Η πράσινη μετάβαση θα έχει κόστος που θα επιμεριστεί σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας, αλλά και στον τελικό καταναλωτή, εξηγεί ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του κλάδου, Martin Brudermüller.

— Έχουν αντιληφθεί οι συμμετέχοντες στην αλυσίδα αξίας αλλά και οι καταναλωτές ότι η στροφή προς μία πράσινη οικονομία έχει κόστος;
— Ολοένα και περισσότεροι σταδιακά το αντιλαμβάνονται αυτό, ωστόσο όταν το κόστος αυτό επιμεριστεί σε όλα τα στάδια της παραγωγής είναι σαφώς πιο διαχειρίσιμο. Επιπλέον το κόστος αυτό είναι πολύ μικρότερο από αυτό που θα σημαίνει η αδράνεια και οι επιπτώσεις μιας καλπάζουσας κλιματικής αλλαγής.

Η Ελλάδα αναπτύσσεται δυναμικά και διαθέτει ισχυρό κλάδο χημικών, που μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Όπως σήμερα τα περισσότερα προϊόντα έχουν ειδική σήμανση στην οποία αναφέρονται τα συστατικά τους, έτσι σταδιακά θα αποκτήσουν όλα και σήμανση που θα δείχνει την ενέργεια ή την εξοικονόμηση που έχουν ενσωματώσει, ώστε οι πολίτες να μπορούν να επιλέγουν και με αυτό το κριτήριο, επιμοδοτώντας ουσιαστικά εκείνους που ενσωματώνουν πράσινες πολιτικές και μεθόδους παραγωγής.

— **Σε ποιες νέες τεχνολογίες επικεντρώνεστε ως κλάδος για το μέλλον;**

— Υπάρχουν τρεις εξελίξεις που πιστεύω ότι θα έχουν μεγάλο αντίκτυπο στη χημική βιομηχανία: η περαιτέρω ψηφιοποίηση, η κυκλικότητα και ο ηλεκτρισμός των χημικών διεργασιών. Όσον αφορά την ψηφιοποίηση, η εξόρυξη δεδομένων και η ανάλυση, η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών blockchain, σε συνδυασμό με την τεχνητή νοημοσύνη, υποσχονται καλύτερες, πιο γρήγορες αποφάσεις, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και περισσότερη διαφάνεια στον κλάδο μας. Ακόμα, η χημική βιομηχανία βρίσκεται σε μοναδική θέση ώστε να μπορεί να ανακυκλώνει και να χρησιμοποιεί τα ανακυκλωμένα υλικά. Αλλά όταν μιλάμε για κυκλικότητα μιλάμε και για τη χρήση βιομάζας, αποβλήτων και διοξειδίου του άνθρακα ως πρώτης ύλης για την παραγωγή χημικών. Τρίτο ζήτημα, αλλά ίσως ακόμη πιο συναρπαστικό, είναι ο ηλεκτρισμός. Εκεί θα βασιστεί η παραγωγή ενέργειας για τις παραγωγικές δραστηριότητές μας στο μέλλον. Για να μειώσουμε το αποτύπωμα άνθρακα της παραγωγής, πρέπει να εφαρμόσουν πολλές καινοτόμες τεχνολογίες. Χρειαζόμαστε επιπλέον πιο δραστητικές παρεμβάσεις για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διότι αυτό μπορεί να αλλάξει τα δεδομένα ως προς τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

— **Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει πλέον μια νέα στρατηγική για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων; Ποια είναι η θέση σας ως προς αυτή τη στρατηγική;**
— Στήριζουμε τους στόχους αυτούς και είμαστε έτοιμοι να συνεργαστούμε με την επιτροπή και τα κράτη-μέλη προκειμένου να τους επιτύχουμε, όπως ακριβώς εργαζόμαστε ήδη για την κλιματική μετάβαση. Αλλά επειδή το 28% του κύκλου εργασιών του κλάδου θα επηρεαστεί, ενώ υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής, απαιτείται ένα προβλέψιμο πλαίσιο ανάπτυξης για οικονομικές επενδύσεις τις επόμενες δύο δεκαετίες. Για να ανταποκριθούμε στις πολλές προκλήσεις της Πράσινης Συμφωνίας, χρειαζόμαστε έναν ξεκάθαρο δρόμο μετάβασης.

ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΙ 1990 – 2012 Ειδοποίηση δυνάμει του εδαφίου 3 του Άρθρου 90 (Τροποποιητικός Νόμος 4 του 39(Ι)/2015)

Δίδεται Ειδοποίηση, σύμφωνα με το εδάφιο 3 του Άρθρου 9, των περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμων 1990-2012, ότι οι, Στεφανίδου Δήμητρα με ΑΔΤ 142288 και Έλληνας Λουκάς με ΑΔΤ 742041, συνιδιοκτήτες του τεμαχίου με αριθμό εγγραφής 0/8029, φύλλο/σχέδιο -/2-295-377, τμήμα 15, τεμάχιο 439, στο Δήμο Παραλιμνίου της Επαρχίας Αμμοχώστου, προτίθενται να υποβάλουν αίτηση στην Πολεοδομική Αρχή Δήμου Αμμοχώστου για εξασφάλιση πολεοδομικής άδειας για την ανέγερση δύο κατοικιών επί του πιο πάνω ακινήτου.

Παραστάσεις κατά της αιτήσεως μπορούν να υποβληθούν από συνιδιοκτήτες οι οποίοι θεωρούν ότι επηρεάζονται τα νόμιμα ιδιοκτησιακά συμφέροντα τους, όπως η άνετη, νόμιμη και εύλογη κάρπωση της ιδιοκτησίας τους, προς την Πολεοδομική Αρχή μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από τη δημοσίευση της Ειδοποίησεως αυτής.

Καθαρισμός οικοπέδων και άλλων ανοικτών χώρων στην περιοχή του Δήμου Στροβόλου

Ο Δήμος Στροβόλου ειδοποιεί τους ιδιοκτήτες οικοπέδων και χωραφιών που βρίσκονται στην περιοχή Στροβόλου, όπως προβούν στον καθαρισμό τους, απομακρύνοντας τόσο τα χόρτα όσο και οποιαδήποτε άχρηστα υλικά, το αργότερο μέχρι τις **31 Μαρτίου 2022**.

- Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, συνεργεία του Δήμου θα προβούν στον καθαρισμό των οικοπέδων, χωραφιών και άλλων τεμαχίων γης, που δεν θα καθαριστούν από τους ιδιοκτήτες τους και ο Δήμος θα απαιτήσει από αυτούς να καταβάλουν τα έξοδα με τα οποία θα επιβαρυνθεί.
- Η παρούσα να θεωρηθεί και ως προσωπική ειδοποίηση προς όλους τους επηρεαζόμενους ιδιοκτήτες τεμαχίων γης, η οποία δίνεται δυνάμει των προνοιών του περί Δήμων Νόμου (άρθρα 91 και 92). Τονίζεται ότι προσωπικές επιστολές – ειδοποιήσεις δεν θα σταλούν ταχυδρομικώς ή με άλλο τρόπο.

Για περισσότερες πληροφορίες ή διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποτείνονται στην Υπηρεσία Καθαριότητας του Δήμου, τηλ. 22470307, 22470378 ή στην ιστοσελίδα του Δήμου www.strovolos.org.cy.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Πρόσκληση: Κοπή βασιλόπιτας 2022

Θα μιλήσουν:

Παύλος Μαρινάκης - Γραμματέας Πολιτικής Επιτροπής ΝΔ

Γιάννης Γεωργούλας - Πρόεδρος ΝΔ Κύπρου

Νίκος Θεοδωρόπουλος - Γραμματέας Ελλήνων Διασποράς ΝΔ

Χαιρετισμό θα απευθύνει ο Πρόεδρος του
Δημοκρατικού Συναγερμού
Αβέρωφ Νεοφύτου

Τρίτη, 1η Μαρτίου 2022
στο Residence by Occhio (Αλκαίου 23, Έγκωμη)
ΩΡΑ: 19:30

Επικοινωνία: cypus@nd.gr | [@neademocracy](https://www.neademocracy.org)

*Θα τηρηθούν όλα τα προβλεπόμενα μέτρα, από το νόμο, για την πανδημία.

Ψυχραιμη αντίδραση από το Χ.Α. στις γεωπολιτικές εντάσεις

Μικρές απώλειες, περιορισμένος τζίρος, «κράτηση» τις 940 μονάδες ο Γενικός Δείκτης

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Με μικρές απώλειες και με διατήρηση των 940 μονάδων αντέδρασε τελικά το Χρηματιστήριο Αθηνών στις γεωπολιτικές εξελίξεις και στην κλιμάκωση της κρίσης με την Ουκρανία—μία κίνηση η οποία κρίνεται ψυχραιμη από τους αναλυτές— και με τον τζίρο να είναι σχετικά περιορισμένος, σε μια συνεδρίαση η οποία χαρακτηρίστηκε από έντονες διακυμάνσεις.

Αν και μετά το αρχικό σοκ του -2,1% ο Γενικός Δείκτης έβγαλε άμυνες και επέδειξε σχετική ψυχραιμία περιορίζοντας τις απώλειες κάτω από το -0,4%, στη συνέχεια οι πιέσεις ενισχύθηκαν και πάλι, με την αγορά να μην μπορεί να α-

Τα αντανakλαστικά των αγοραστών κινητοποιήθηκαν στην περιοχή των 930 μονάδων, επιβεβαιώνοντας, επί του παρόντος, ότι συνιστά ισχυρή περιοχή στήριξης.

κολουθήσει τα βήματα των ευρωπαϊκών αγορών, οι οποίες κατάφεραν να ανακάμψουν σημαντικά από την αρχικά ισχυρή πτώση. Οι ήπιες κινήσεις ωστόσο στο άνοιγμα της Wall Street ήταν αυτές που έφεραν και πάλι την ηρεμία.

Οι προβλέψεις στην παρούσα φάση για το μέγεθος διόρθωσης τιμών είναι αρκετά επισηφαείς, όπως επισημαίνουν εγκώριοι αναλυτές. Σύμφωνα πάντως με τις ε-

Ο Γενικός Δείκτης κατά τη χθεσινή συνεδρίαση του Χρηματιστηρίου σημείωσε πτώση 0,54% στις 944,18 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 79,97 εκατ. ευρώ.

κτιμήσεις της Goldman Sachs στο χειρότερο σενάριο μιας σύρραξης, η πτώση για τις ευρωπαϊκές και ιαπωνικές μετοχές θα κινηθεί στο 9%, στον τεχνολογικό Nasdaq στο 10% και στον S&P 500 στο 6,2%. Αντίθετα, σε ένα σενάριο αποκλιμάκωσης, ο δείκτης S&P θα αυξηθεί 6%, οι ευρωπαϊκές μετοχές θα σημειώσουν ράλι 8,4%, οι ιαπωνικές μετοχές θα ενισχυθούν κατά 7,7% και ο Nasdaq κατά 8,6%, ενώ οι α-

ποδόσεις των ομολόγων θα εκτοξευθούν. Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης σημείωσε πτώση 0,54% στις 944,18 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 79,97 εκατ. ευρώ. «Παρά τη διάσπαση των 950 μονάδων, τα αντανakλαστικά των αγοραστών κινητοποιήθηκαν στην περιοχή των 930 μονάδων επιβεβαιώνοντας, επί του παρόντος, ότι συνιστά ισχυρή περιοχή στήριξης», σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας της

«Κύκλος Χρηματιστηριακή». Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης κατέγραψε απώλειες 0,45% στις 2.309,72 μονάδες, ενώ στο 1,02% διαμορφώθηκε η πτώση στον δείκτη μεσαίας κεφαλαιοποίησης, κλείνοντας στις 1.573,49 μονάδες. Από τα μη τραπεζικά blue chips, ΕΛΠΕ, ΟΤΕ και Jumbo ξεχώρισαν με κέρδη άνω του 1%, ενώ τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε η Coca-Cola στο -3,36% και ακολού-

θησαν με πτώση άνω του 2% οι Quest και Σαράντνς.

Ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά 0,54% στις 718,99 μονάδες, με την Alpha Bank να σημειώνει απώλειες 0,15%, την Πειραιώς να υποχωρεί κατά 0,19%, τη Eurobank κατά 0,52% και την Εθνική κατά 1,28%.

Οι επενδυτές έρχονται «ενώπιος ενωπίω» με την αποτίμηση της ειδοσηγογραφίας που αφορά τις ραχιαίες εξελίξεις στο «ουκρανικό ζήτημα», υπογραμμίζει ο Πέτρος Στεριώτης, πιστοποιημένος χρηματοοικονομικός αναλυτής. Οι παγκόσμιες κεφαλαιαγορές φαίνεται να στρέφονται σε παραδοσιακά χρηματιστηριακά «δόγματα» περί ασφαλών επενδυτικών καταφυγίων σε περιόδους (εν δυνάμει) «καταιγίδας», όπως η παρούσα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι τρέχουσες εισροές κεφαλαίων προς τα κρατικά ομόλογα των ΗΠΑ ήταν από τις μεγαλύτερες των τελευταίων μηνών, ενώ και οι τιμές τους έχουν κερδίσει έδαφος σε σχέση με τα ετήσια χαμηλά τους. Εν τω μεταξύ, η γεωπολιτική ανασφάλεια ίσως βάλει «στο ντουλάπι» τις προβλέψεις των επενδυτών αναφορικά με τη σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής στις μεγάλες οικονομίες. Με το διεθνές περιβάλλον να μη συνδράμει, το Χ.Α. συνεχίζει να αναζητεί κατεύθυνση, στοχεύοντας να συμπεριφερθεί ψυχραιμα στις ενδεχόμενες «εισαγόμενες» ρευστοποιητικές τάσεις. Ενόσω τα πρόσφατα και πολυετή υψηλά της τάξεως των 970 μονάδων λειτουργούν ως δαμόκλειος σπάθη για τον Γενικό Δείκτη, το μη χείρον βέλτιον αλλά και η διαγραμματική ανάλυση καθιστούν εξεχουσας σημασίας την πρόσδοση των 930 μονάδων.

Μεικτά πρόσημα και νευρικότητα στις αγορές

Στον ρυθμό της ουκρανικής κρίσης παρέμειναν, όπως ήταν αναμενόμενο, και χθες οι ευρωπαϊκές αγορές, που παρά την αρχική υποχώρησή τους περιορίσαν αργότερα τις απώλειες. Αντιθέτως η Wall Street βρισκόταν στο «κόκκινο» μέχρι αργά το βράδυ. Όπως επισημαίνει το Reuters, οι επενδυτές ήσαν προετοιμασμένοι χθες για μεγάλη αστάθεια στις αγορές εν αναμονή της επόμενης κίνησης του Ρώσου προέδρου.

Η απόφαση του Βλαντιμίρ Πούτιν να ζητήσει την έγκριση του ρωσικού κοινοβουλίου για την αποστολή στρατευμάτων στο εξωτερικό, προκάλεσε μεν κραδασμούς, που παρέμειναν πάντως περιορισμένοι. Οι επενδυτές στραφκαν αρχικά στα ασφαλή καταφύγια των κρατικών ομολόγων, του χρυσού και του δολαρίου. Αργότερα όταν το Κρεμλίνο ανακοίνωσε ότι παραμένει ανοικτό σε διπλωματική λύση, οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου σημείωσαν νέα άνοδο φτάνοντας το 1,951%, ενώ νωρίτερα είχαν υποχωρήσει στο 1,85%. Παράλληλα ο χρυσός, που προσήλκυσε για μια ακόμη φορά τους επενδυτές ως ασφαλές καταφύγιο, σημείωσε αρχικά άνοδο φτάνοντας τα 1.913,89 δολάρια η ουγκιά για να σημειώσει υποχώρηση 0,3% αργότερα και να κυμαίνεται το βράδυ στα 1.900,53 δολάρια η ουγκιά. Σε ό,τι αφορά το δολάριο, ο δείκτης του έναντι του καλαθοιού νομισμάτων σημείωσε υποχώρηση 0,12% και το ευρώ ενισχύθηκε κατά 0,3% στο 1,1346 δολ. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 σημείωσε αρχικά πτώση 2%, στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του περασμένου έτους, για να ανακάμψει αργότερα και να κλείσει σχεδόν αμετάβλητος.

Παράλληλα ο επίσης πανευρωπαϊκός αλλά μικρότερος Eurostoxx

Στο «κόκκινο» μέχρι αργά χθες το βράδυ βρισκόταν η Wall Street.

Παρά την αρχική υποχώρησή τους, περιορίσαν αργότερα τις απώλειες.

50 έκλεισε οριακά σε θετικό πρόσημο με ισχνά κέρδη 0,08%. Με μικρά κέρδη 0,29% έκλεισε, άλλωστε, ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου, σε αντίθεση με τη Φρανκφούρτη και το Παρίσι που κατέγραψαν μικρές απώλειες.

Ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με μικρή υποχώρηση 0,23% και ο CAC 40 του Παρισιού με μικρές απώλειες 0,74%. «Η κατακλείδα είναι ότι ο φόβος παραμένει σε υψηλά επίπεδα και μέχρις ότου η έχουμε σαφέστερη εικόνα του τι θα κάνει ή τι δεν θα κάνει ο Ρώσος πρόεδρος, η αγορά θα παραμένει σε κατάσταση σύγχυσης», τόνισε μιλώντας στο Reuters ο Πίτερ Καρντίγιο, επικεφαλής της ομάδας οικονομολόγων της Spartan Capital Securities στη Νέα Υόρκη.

REUTERS, BLOOMBERG

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				VIRIZON COMMS				RELX			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%	(Σε δολάρια)	WALT DISNEY CO	148.54	-1.8631		RIO TINTO	5691	-0.053	
3M COMPANY	146.82	-0.5419		WELLS FARGO &	55.11	-0.9347		ROYAL MAIL	402.2	-2.921	
ALCOA CORP	74.73	-4.4373		WALMART INC	136.27	-1.2465		ROLLS-ROYCE HL	118.02	2.877	
ALLEGHANY CRP	683.6	-0.6106		London/Λονδίνο				SAINSBURY (J)	270.5	-1.171	
ALTRIA GROUP	51.17	-1.1017		Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	(Σε πέννες)	SCHROEDERS	3210	-0.403	
AMAZON COM	2998.66	-1.7487		ANGLO AMERICAN	3576.5	0.07		SAGE GRP	684	0.707	
AMER EXPRESS C	192.67	-1.134		A.B.FOOD	1938.5	0.597		ST JAMES'S PLAC	1473	-2.353	
AMER INTL GROU	61.6	-0.2106		ADMIRAL GRP	2970	0.44		SMITHS GROUP	1523.5	1.398	
AMGEN	221.62	0.385		ASHTREAD GRP	4698	1.513		SMITH&NPNHEW	1273.40702	7.506	
APPLE INC	163.64	-2.1877		ANTOFAGASTA	1404.99816	0.681		SSE	1592	-0.908	
BANK OF AMERIC	45.475	-1.0553		AVIVA	431.3	0.536		STAND.CHART.	580.8	1.538	
BAXTER INTL IN	83.795	1.7547		ASTRAZENECA	8967	-1.508		SEVERN TRENT	2770.53512	-1.975	
BOEING CO	199.36	-4.6261		BABCOCK INTL	303.5	-0.687		TRAVIS PERKINS	1400.40014	-0.465	
BRISTOL MYERS	67.34	-0.3109		BAE SYS.	593	0.203		TESCO	287.6	0	
CAMPBELL SOUP	44.66	-0.6452		BARCLAYS	190.16	-0.669		TUI AG	254.5	-2.153	
CATERPILLAR IN	191.84	-0.0573		BR.AMER.TOB.	3382	0.475		TAYLOR WIMPEY	145.2	0.707	
CIGNA CORP	226.865	-0.7807		BARRATT DEVEL.	595.2	-0.502		UNILEVER	3793	-1.481	
CHEVRON	131.57	-1.3866		BERKELEY GHPL	3941	0.459		UTD. UTILITIES	1032.5	-2.41	
CISCO SYSTEMS	56.06	-2.0101		BRLAND	536.4	-0.186		VODAFONE GROUP	136.52	0.353	
CITIGROUP	63.655	-0.7562		BUNZL	2750.95322	0.952		WPP	1171	-0.592	
CERVECEIAS	16.76	1.5142		BP	386.5	-0.489		WHITBREAD	3077	1.184	
COCA-COLA CO	62.115	-0.6796		BURBERRY GRP	2042.5	0.889		Zurich/Zupixn			
COLGATE PALMOL	78.71	-1.0559		BT GROUP	195.2	0.986		Εταιρείες	Χθες	(Σε ελβ. Φρ.)	Μετ.%
DANAO'S CORP	93.22	-1.9459		COCACOLA HBC A	2187	-5.529		ABB LTD N	31.19	0.65	
DIANA SHIPPING	4.3	1.6548		CARNIVAL	1465.6	1.257		RICHEMONT N	128	-0.51	
DOW INC	60.31	-0.4621		CENTRICA	75.78	-0.889		GEBERIT NI	599	0.84	
DUPONT DE NMOU	77.77	-1.2695		COMPASS GROUP	1733	0.903		NOVARTIS N	79.3	0.6	
ENTERGY CP	104.63	0.0096		CAPITA GROUP	28.25	-3.879		ING GROEP	12.368	0.16	
EXXON MOBIL	76.118	-1.6055		CRH	3568	-0.335		KONINKLIJKE DS	157.75	0.06	
FEDEX CORP	217.52	-2.1194		DCC	5998	-1.023		KPN KON	3.088	0.26	
FORD MOTOR CO	17.25	-4.3792		DIAGEO	3584	0.825		NN GROUP	47.01	-2.29	
INTL BUS MACHI	123.5	-0.6836		DIRECT LINE	297.8	-0.268		KONINKLIJKE DS	157.75	0.06	
GENERAL DYNAMI	216.25	0.1992		EXPERIAN	2848	2.189		IMCD	141.2	3.25	
GENERAL ELEC C	94.1	1.5212		EASVJET	669	1.641		RANDSTAD	63.92	0.19	
GOLDM SACHS GR	344.01	-0.5866		FRESNILLO	680.6	-2.325		RELX	26.88	1.13	
HALLIBURTON CO	31.48	-2.4179		GLENCORE	409	1.041		UNIBAIL RODAM	69.75	-0.16	
HARTFORD FINL	70.09	-0.6238		GLAXOSMITHKLIN	1542	-0.243		VOPAK	31.13	-0.92	
HP INC	34.98	-3.3702		HIKMA	1946.5	0.413		WOLTERS KLUWER	86.4	0.61	
HOME DEPOT INC	314.46	-9.3436		HAMMERSON	35.75	-1.298		Milano/Μιλάνο			
INTEL CORP	44.3	-1.643		HARGREAVES LS	1096.3903	-15.639		Εταιρείες	Χθες	(Σε ευρώ)	Μετ.%
JOHNSON JOHNSO	161.045	-1.4171		HSBC HLDS.UK	550.945	0.037		A2A SPA	1.51	1.51	
JPMORGAN CHASE	151.46	-0.447		INTL CONSOL AI	161.68	1.801		ATLANTIA	16.49	16.29	
LAZARO	35.28	-1.9455		INTERCON. HOTE	5094	4.214		AZIMUT HLDO	22.49	22.00	
MCDONALD'S COR	252.16	0.6225		3I GRP	1309	0.847		ENEL	6.34	6.18	
MERCK & CO	75.87	-0.6547		IMBRRANDS	1756	0.486		EXOR	68.84	66.90	
MICROSOFT CP	287.48	-0.1563		INTERTEK GROUP	5192	1.132		ENI	13.49	13.31	
3M COMPANY	146.79	-0.5623		ITV	114.65	-0.304		GENERALI ASS	18.12	18.00	
MORGAN STANLEY	94.89	-0.5554		JOHNSON MATTHE	1790.5	0.987		GEOX	0.98	0.95	
NIKE INC CL B	137.87	-3.5537		KINGFISHER	313.2	-3.363		INTESA SANPAOL	2.66	-0.52	
NORFOLK SOUTHE	259.505	-3.9653		LAND SECS.	795.2	0.101		MEDIOBANCA	10.00	10.00	
PFIZER INC	47.58	-1.9576		LEGAL&GEN.	277.6349	3.423		RCS MEDIAGROUP	0.84	0.86	
PROCTER & GAMB	156.98	-1.8261		LLOYDS GRP.	50.1074	0.766		PRYSMIAN	27.91	27.47	
ROCKWELL AUTOM	261.6512	-1.1107		MARKS & SP.	10000	-1.851		SNAM	4.78	4.79	
SCHLUMBERGER L	39.575	-1.5792		MONDI	1898.5	-0.732		STMICROELEC.N.	37.70	37.57	
SOUTHERN	64.28	0.7997		NATIONAL GRID	1071.2	-0.704		TELECOM ITALIA	0.40	0.40	
STEALTHGAS	1.94	-0.5128		NEXT	6850	0.058		TENARIS	11.04	10.95	
TSAKOS ENERGY	7.49	-0.1333		PROVIDENT FIN.	313.2	-0.127		TERNA	6.69	6.70	
UNISYS CORP	21.76	8.0437		PRUDENTIAL	1164.5	1.526		UNICREDIT	14.07	-2.13	
UNITEDHEALTH G	459.35	-1.8084		PERSIMMON	2417	-0.125					
US BANCORP	57.67	0.9982		PEARSON	625	0.096					

SENSEIUS MEDI			60.16	1.32	Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
FRIESENSE SE			33.51	-3.07	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
HEDELBERGCEME			62.42	-2.26	AIHOMOTO	3205	-3.58	ACCOR	32.47	-0.22
HEMKEL AG&O V			71.78	-0.68	ASAHI GROUP HL	4993	-2.39	AIR LIQUIDE	146.48	-0.14
INFINEON TECH			30.44	-0.155	ASTELLAS PHARM	1999.5	0.45	ALSTOM	24.37	-0.73
K+S AG NA			20.95	0.41	BRIDGESTONE CO	4948	-3.62	AXA	26.30	-1.02
MERCK KGAA			177.25	3.95	CANON INC	2726	-3.44	BNP PARIBAS	60.67	-0.64
MUENCH. RUECK			257.45	0.25	CASIO COMPUTER	1315	1.47	BOUYGUES	31.56	-2.44
RWE AG			37.79	0.1	CITIZEN WATCH	489	-3.36	CAPGEMINI	184.95	1.51
THYSSENKRUPP A			8.508	-0.148	CREDIT SAISON	1340	-1.25	CARREFOUR	17.96	0.67
VOLKSWAGEN VZ			188.7	0.18	DAIWA SEC GROU	682	-1.36	CASINO GUICHAR	19.26	-1.13
VONOVIA SE			45.99	0.372	SUBARU	1904.5	-3.59	CREDIT AGRICOL	12.80	-0.3
SIEMENS N			132.04	-1.54	FUJIFILM HOLDI	7371	-2.12	DANONE	54.58	-1.39
SAP SE			100.06	-0.96	FUJITSU LTD	16020	-0.8	DASSAULT SYSTE	40.33	1.08
					HINO MOTORS	1068	-2.47	EDF	7.96	-0.25
					HITACHI	5795	-3.56	L'OREAL	348.75	0.66
					HONDA MOTOR	3584	-2.13	L.V.M.H.	669.20	-0.45
					IHI	2632	-1.72	LAGARDERE	25.46	0.16
					ISUZU MOTORS	1552	-2.55	MICHELIN	130.40	-1.55
					KAWASAKI HVY I	2064	-0.96	PERNOD RICARD	193.65	0.21
					KAJIMA CORP	1557	-0.51	KERING	643.10	-1.33
					KEIO	5030	-4.73	PUBLICIS GROUP	61.10	-1
					KOBE STEEL	608	-0.98	RENAULT	33.57	-3.76
					KONICA MINOLTA	491	-2	SANIT-GOBBIN	60.24	-0.77
					JTEKT	1012	-1.65	SANOFI	92.04	-0.12
					MITSUB UFJ FG	730	-1.23	SCHNEIDER ELEC	139.74	0.19
					MITSUBISHI COR	3953	-2.66	SOCIETE GENERA	31.43	-1.02
					MITSUBISHI ELE	1410	-1.05	SODEXO	78.48	1.16
					MITSUBISHI MOT	306	-5.85	TFI	9.18	0.27
					NEC CORPORATIO	5010	-2.15	THALES	83.48	0.48
					NIKON HLDG	2163	-0.73	VEOLIA ENVIRON	31.45	-0.94
					NIKON CORP	1228	-1.76			
					NISSAN SUISAN	4993	-1.45			
					NISSAN MOTOR C	562.1	-6.02			
					NOMURA HOLDING	533.8	-0.84			
					NISSAN CHEMICA	6300	-2.93			
					NIPPON PAPER I	1151				
					OBAYASHI CORP	963	-0.21			
					ODAKUYI ELEC RA	207	-4.51			
					OJI HOLDINGS	597	-1.49			
					OSAKA GAS	2103	-0.38			
					RICOH CO LTD	1009	-3.72			
					SECOM	8725	-0.22			
					SEVEN & I HLDG	5659	-1.17			
					SHARP CORP	1083	-8.3			
					SHIMIZU CORP	770	-1.28			
					SHISEIDO	6604	-2.1			
					SONY GROUP COR	11575	-2.65			
					SUMIT	4219	-1.38			
					SUMTOMO CHEM	548	-0.16			
					SUZUKI	814	-1.81			
					TAISEI CORP	3825	0.53			
					TDK CORPORATIO	2630	-2.73			
					TOBU RAILWAY	4877	-1.57			
					TOJO MARINE H	6878	-2.2			
					TORAY INDUSTRI	655.9	-0.62			
					TREND MICRO	6050	-2.7			
					TOPY INDS LTD	1090	-2.5			
					TORAY INDUSTRI	659.5	-0.62			
					TOSHIBA CORP	4489	-0.6			
					TOYOB0	1228	-1.84			
					TOYOTA MOTOR C	2123.5	-2.28			
					YAMAHA CORP	5400	-1.1			

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	944,18	949,26	-5,08	-0,54%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.309,72	2.320,15	-10,43	-0,45%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.327,26	6.353,69	-26,43	-0,42%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.195,04	3.219,96	-24,92	-0,77%
ΑΤΗΧ SELECT PLUS	3.443,77	3.476,28	-32,51	-0,94%
ΑΤΗΧ SELECT	4.726,93	4.794,71	-67,78	-1,41%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.095,01	1.100,44	-5,43	-0,49%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	544,18	547,11	-2,93	-0,54%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.741,86	4.790,54	-48,68	-1,02%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.573,49	1.589,66	-16,17	-1,02%
FTSE/ΧΑ ΔΙΟΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.442,81	2.446,63	-3,82	-0,16%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	566,18	570,16	-3,98	-0,70%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.623,58	1.632,33	-8,75	-0,54%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	718,99	722,87	-3,88	-0,54%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.677,64	4.694,94	-17,30	-0,37%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	786,50	793,27	-6,77	-0,85%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΣ	3.043,95	3.036,00	7,95	0,26%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	3.799,88	3.827,53	-27,65	-0,72%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	54,25	54,86	-0,61	-1,11%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.732,96	7.688,76	44,20	0,57%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.231,90	10.582,95	-351,05	-3,32%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΪΕΣ ΥΛΕΣ	7.595,25	7.619,22	-23,97	-0,31%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	2.969,99	2.999,59	-29,60	-0,99%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.608,70	3.566,45	42,25	1,18%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.143,52	2.155,34	-11,82	-0,55%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.166,02	2.211,44	-45,42	-2,05%
FTSE/Χ.Α. ΘΙΑΛΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.975,16	4.911,20	63,96	1,30%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.847,47	4.848,49	-1,02	-0,02%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	33.963.968,52
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	6.831.189,41
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.664.358,06
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	5.244.439,79
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.032.810,01
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΝΙΔΙΑ	4.501.790,54
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2.282.133,03
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.252.094,55
ΠΑΚΗΝΙΔΙΑ	1.982.888,56
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.814.278,03
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.626.693,22
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	1.488.174,72
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.236.104,90
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	552.167,56
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	451.237,42
ΥΔΡΕΥΣΗ	381.462,16
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	372.512,58
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	355.903,93
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	353.436,68
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	267.827,20
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	233.958,80
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	232.716,47
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	227.594,52
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	202.248,32
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	194.048,95
ΧΑΛΥΒΑΣ	185.138,38
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	184.094,86

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΣΥΜ. (ΚΟ)	6,700	1,82%	IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,680	-3,92%
CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,305	1,67%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,180	-3,54%
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,640	1,59%	COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	27,300	-3,36%
ΟΤΕ (ΚΟ)	17,800	1,31%	PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	1,470	-3,29%
JUMBO (ΚΟ)	13,350	1,06%	ΟΛΘ (ΚΟ)	26,300	-2,95%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	14,200	0,92%	QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	18,700	-2,91%
ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,246	0,82%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	10,120	-2,69%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,970	0,76%	EPSILON NET (ΚΟ)	5,240	-2,60%
ΕΥΑΘ (ΚΟ)	4,550	0,66%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	2,330	-2,51%
ΔΕΗ (ΚΟ)	8,745	0,52%	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	7,800	-2,50%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	11.051.363,53
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	9.749.547,95
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	9.223.433,57
ΟΤΕ (ΚΟ)	6.831.189,41
ΔΕΗ (ΚΟ)	5.339.891,82
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	5.244.439,79
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.334.567,35
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3.831.929,74
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.542.957,87
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	2.252.094,55
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,76%
UNIBIOS (ΚΟ)	0,56%
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,54%
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,44%
ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	0,36%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,35%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,29%
ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,28%
ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	0,27%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,27%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	252	891	2.455
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	3
FTSE/Χ.Α. Large Cap	252	891	2.452
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.771	30.605	297.438
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	5	21	5.212
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	379	13.000	57.371
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	111	277	309
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	54	236	11.284
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	35	523	13.483
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	126	4.167	28.850
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	3	453
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	42	55	3.195
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	4	11	7.070
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	7	15	1.691
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	40	65	1.749
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	39	165	8.089
JUMBO (ΚΟ)	14	30	1.214
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	74	188	6.878
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	3	211	34.771
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	13	39	2.483
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	71	334	7.313
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	384	7.026	21.395
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	27	111	1.733
ΟΤΕ (ΚΟ)	18	72	1.107
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	3	717
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	150	2.990	47.386
ΔΕΗ (ΚΟ)	119	847	20.536
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	13	59	2.145
TITAN CEMENT (ΚΑ)	3	9	1.565
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	38	148	9.439
Δικαιώματα σε Δείκτες	8	32	392
FTSE/Χ.Α. Large Cap	8	32	392
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	2	688
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	250
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	303
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	31
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	42
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	11
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	2	51
Συνολική Δραστηριότητα	2.032	31.530	300.973

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 22 Φεβρουαρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.7940	0.8100	0.7956	-0.0460	"1,033"	0.7940	0.8000	0.8100	1.76
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0650	1.1050	1.0774	-1.4850	"23,416"	1.0800	1.0900	1.0850	0.00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3960	0.3960	0.3960	0.7130	"4,100"	0.3860	0.3960	0.3960	1.54
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0880	0.0960	0.0946	0.4270	260	0.0880	0.0960	0.0960	-1.03
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0810	0.0820	0.0810	-0.2240	"40,000"	0.0810	0.0820	0.0810	-3.57
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0960	0.1120		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.0800	2.1000	2.0920	-1.8130	"3,260"	2.0600	2.1000	2.0800	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.8200	1.8700	1.8489	-1.6990	"1,559"	1.8400	1.8600	1.8700	0.00
ΚΟΖΑ	ΚΟΞΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0540	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0160	0.0175		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0395	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0895		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD	0.2320	0.2320	0.2320	0.1380	385	0.2320	0.2520	0.2320	0.87
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0400	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1940	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0170	0.0180		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0570	0.0680		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0510	0.0560		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5800	0.6150		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.9600	2.0200	1.9880	0.8500	"1,500"	1.9500	1.9600	1.9800	-1.98
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.0060	0.0060	0.0060	-0.0520	"17,578"	0.0065	0.0110	0.0060	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0560	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.6300	0.6300	0.6300	0.0000	183	0.6300	0.0000	0.6300	0.00
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5350	0.5350	0.5350	-0.5000	"2,000"	0.5300	0.5400	0.5350	-0.93
ΚΥΡΦ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD	0.1600	0.1600	0.1600		"6,100"	0.1500	0.0000	0.1600	9.59
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						2.8200	2.8400		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.3500	1.3500	1.3500	0.0000	952	1.3300	1.3500	1.3500	0.00
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2100	0.2300		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.5850	0.6900		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.3200	0.3520		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.1500		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0930	0.1000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2400	0.2680		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0730	0.0730	0.0730	0.4000	680	0.0690	0.0730	0.0730	5.80
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΗΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2100		
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.2000	1.2200	1.2033	0.3320	"20,000"	1.1700	1.2200	1.2000	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΛΙΑΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΚΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΠΡΟΠ	"Α.Λ. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΕΞΩΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΚΙΝΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ΕΡΙΜΕΣ DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΣΟΤΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΗΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΥΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						57.0000	61.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΥΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						58.0000	62.0000		
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		

Σύμφωνα με το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, που έδωσε στη δημοσιότητα στοιχεία μετά τη δολοφονία του Αλκη, η Αστυνομία πραγματοποίησε 575 ελέγχους, έκλεισε 67 συνδέσμους και έκανε 17 συλλήψεις.

Μπαίνει «λουκέτο» στους συνδέσμους

Το κλείσιμο των συνδέσμων οπαδών, που διαχρονικά ευθύνονται για το μεγαλύτερο ποσοστό βίας στα ελληνικά γήπεδα αλλά και έξω από αυτά, αποφάσισε η κυβέρνηση, ως βασικό μέτρο για την καταστολή του κουλιγκανισμού. Με αφορμή τη δολοφονία του 19χρονου Αλκη Καμπανού ανακοινώθηκαν οι θεσμικές πρωτοβουλίες, με τις οποίες θα επιδιωχθεί να «χτυπηθεί» η μάστιγα και να δοθεί η αίσθηση ασφάλειας στους αθλητικούς χώρους.

Στις νομοθετικές ρυθμίσεις που παίρνουν τον δρόμο για τη Βουλή

Δικαίωμα λειτουργίας μόνο μιας λέσχης ανά ομάδα με άτομα με καθαρό μητρώο.

προβλέπεται πως μέχρι τις 31 Ιουλίου μπαίνει «λουκέτο» στους συνδέσμους και ότι κάθε ΠΑΕ και ΚΑΕ θα έχει δικαίωμα μόνο μιας λέσχης φιλάθλων, με έδρα σε εκείνες, η οποία θα λειτουργεί υπ' ευθύνη τους. Για το παράρτημα της λέσχης απαιτούνται τουλάχιστον 50 ενήλικα άτομα με καθαρό ποινικό μητρώο και μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής λειτουργίας της. Η ανάκληση της άδειας και το κλείσιμό τους θα γίνεται άμεσα εφόσον υπάρξει ποινική δίωξη σε τουλάχιστον δύο μέλη της για άσκηση βίας και παράβαση του νόμου περί

ναρκωτικών ή όπλων. Ταυτόχρονα διευκρινίστηκε πως θεσπίζεται ψηφιακό μητρώο λεσχών φιλάθλων, με επικαιροποίησή του κάθε καλοκαίρι από το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ενώ στις θύρες των οργανωμένων οπαδών δεν θα εκδίδονται πλέον μεμονωμένα εισιτήρια, αλλά μονάχα διαρκείας, κάτι που θα ισχύει από την τρέχουσα αγωνιστική σεζόν. Εφόσον διαπιστωθεί παράνομη παρουσία στις εξέδρες φιλάθλου, τότε η ποινή κεκλεισμένων των θυρών μπορεί να ισχύσει ακόμη και για ολόκληρη την αγωνιστική περίοδο. Πριν από την ψήφιση των διατάξεων αναμένεται διαβούλευση με τους θεσμικούς φορείς και την αθλητική οικογένεια.

Ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη, Τάκης Θεοδωρίδης, έδωσε στη δημοσιότητα στοιχεία για το έργο της Αστυνομίας, μετά τη δολοφονία του Αλκη. «Η Αστυνομία πραγματοποίησε 575 ελέγχους, έκλεισε 67 συνδέσμους και έκανε 17 συλλήψεις. Σημειώνω ότι οι σύνδεσμοι ανήκουν σε όλες τις ομάδες. Και θα συνεχίσει να κάνει τη δουλειά της αποτελεσματικά.

Χωρίς εκπώσεις. Προχθές, επίσης, συνελήφθη ο δράστης επίθεσης σε 15χρονο οπαδό στην Αθήνα». Όπως τόνισε: «Ηρθε η ώρα αντί να σκοτώνονται τα παιδιά μας άδικα, να «σκοτώσουμε» ως πολιτεία, αλλά και ως πολίτες, ξεχωριστά ο καθένας, αυτή τη Λερναία Ύδρα».

ΑΚΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Το πιο βαρετό στην Ευρώπη

Τελευταίο το ελληνικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου σε παραγωγή φάσεων μεταξύ 31 α' κατηγοριών

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Όσοι... υποπεύονταν ότι η ελληνική Σούπερ Λίγκα δεν είναι και το πιο συναρπαστικό από τα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα έχουν πλέον για σύμμαχό τους τη στατιστική: το Ποδοσφαιρικό Παρατηρητήριο CIES στην Ελβετία συνέλεξε τα στοιχεία των τεσσάρων τελευταίων σεζόν και βρήκε ότι το ελληνικό πρωτάθλημα έρχεται τελευταίο και... καταθρομένο μεταξύ όλων των 31 κορυφαίων κατηγοριών στη Γηραιά Ήπειρο σε δημιουργία ευκαιριών για γκολ και στο ανοικτό παιχνίδι.

Οι ερευνητές του CIES ανέλυσαν τα στατιστικά των αγώνων των κύριων εθνικών πρωταθλημάτων της Ευρώπης από την περίοδο 2018-19 έως τις 7 Φεβρουαρίου 2022, όπως τα έχει καταγράψει η InStat. Συγκεκριμένα, εστίασαν την προσοχή τους σε δύο στοιχεία: στον καθαρό χρόνο παι-

Μισή ώρα παιχνιδιού χάνεται από διακοπές, καθυστερήσεις, αλλαγές, τραυματισμούς...

χνιδιού ανά 90λεπτο αγώνα και στον αριθμό των ευκαιριών για τέρμα ανά παιχνίδι.

Με βάση αυτά τα νούμερα από τα 31 εθνικά πρωταθλήματα, καθώς και τις Β' κατηγορίες των μεγάλων ποδοσφαιρικών κρατών της δυτικής Ευρώπης (Αγγλίας, Ισπανίας, Ιταλίας, Γερμανίας και Γαλλίας), συνέταξαν έναν πίνακα που να συνδυάζει τα δύο αυτά στατιστικά κάθε πρωταθλήματος ώστε να καταλήξουν σε ένα Δείκτη Ανοικτού Παιχνιδιού (Game Openness Index) ανά χώρα, που δείχνει πόσο ενδιαφέροντες είναι οι αγώνες ανά την Ευρώπη. Τα ευρήματα αποκρυσταλλώνουν τη γενική εντύπωση σχετικά με το πού μπορεί κανείς να απολαύσει περισσότερες φάσεις και καλύτερη ροή αγώνα, δεδομένου ότι ο καθαρός χρόνος παιχνιδιού στο 90λεπτο είναι αυτός χωρίς τις διακοπές για διαφόρους λόγους όπως τραυματισμοί, διαμαρτυρίες, καθυστερήσεις σε στατικές φάσεις κ.λπ.

Ετσι το πρωτάθλημα με τον περισσότερο καθαρό χρόνο ανά 90λεπτο είναι η Ερε Ντιβίζιε της Ολλανδίας, με τους φιλάθλους εκεί να απολαμβάνουν την μπάλα να τρέχει

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ				ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ			
	ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΑ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑ ΜΑΤΣ	ΚΑΘΑΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΓΩΝΑ		ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΑ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑ ΜΑΤΣ	ΚΑΘΑΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΓΩΝΑ
100,0	Ολλανδίας	11,7	63:21	80,7	Πολωνίας	10,1	59:12
98,8	Γερμανίας	11,9	61:28	80,5	Φινλανδίας	9,8	61:03
93,3	Βελγίου	11,3	60:47	80,5	Κροατίας	10,0	59:29
93,1	Ελβετίας	11,8	58:38	79,7	Ισραήλ	9,4	62:50
92,2	Ιταλίας	11,1	61:35	79,2	Ισπανίας	10,0	58:36
92,1	Νορβηγίας	11,1	61:13	78,8	Ουκρανίας	9,9	58:41
90,6	Σουηδίας	10,6	63:05	77,2	Πορτογαλίας	10,0	57:09
90,0	Αγγλίας	10,9	60:59	77,1	Τσεχίας	10,4	54:55
89,1	Αυστρίας	11,5	57:18	74,8	Β' Αγγλίας	9,8	56:32
88,2	Τουρκίας	10,7	60:55	74,0	Σερβίας	9,6	57:20
87,3	Ρωσίας	10,3	62:59	73,5	Β' Ιταλίας	9,5	57:15
87,2	Β' Γερμανίας	11,0	58:46	72,0	Σκωτίας	9,6	55:38
87,1	Λευκορωσίας	10,7	60:17	72,0	Βουλγαρίας	9,3	57:32
85,9	Δανίας	10,4	60:53	71,2	Β' Γαλλίας	9,1	57:47
84,9	Γαλλίας	10,4	60:32	71,0	Κύπρου	8,8	59:20
84,5	Ουγγαρίας	10,6	58:54	70,7	Ρουμανίας	9,0	57:54
83,9	Σλοβενίας	10,4	59:30	67,0	Ελλάδος	8,7	56:58
80,9	Σλοβακίας	10,4	57:33	64,9	Β' Ισπανίας	8,7	55:06

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στο χορτάρι επί 63 λεπτά και 21 δευτερόλεπτα ανά αγώνα. Από κοντά είναι τα πρωταθλήματα στη Σουηδία, στη Ρωσία και στο Ισραήλ. Δύο λεπτά λιγότερη μπάλα βλέπουν όσοι πληρώνουν να δουν ματς της Μπουντεσλίγκα στη Γερμανία, της Σέριε Α στην Ιταλία, της Ελίτ Σέριεν στη Νορβηγία, της Πρέμιερ Λιγκ στην Αγγλία, της Προ Λιγκ στο Βέλγιο, αλλά και της Βεικάουσλιγκα στη Φινλανδία, της Σουπερλίγκα στη Δανία και της Σιούπερ Λιγκ στην

Τουρκία. Η Ελλάδα είναι τρίτη από το τέλος, με μέσο όρο ωφέλιμου παιχνιδιού ανά αγώνα τα 56 λεπτά και 58 δευτερόλεπτα, δηλαδή περίπου εξήμισι λεπτά λιγότερα από την Ολλανδία, αλλά και δύομισι λεπτά λιγότερα από την Κύπρο. Μόνο Τσεχία και Σκωτία έχουν λιγότερο πραγματικό χρόνο παιχνιδιού. Εκεί όμως όπου καταποντίζεται η Σούπερ Λίγκα είναι στην παραγωγή ευκαιριών: με 8,7 ανά αγώνα είναι στον... βυθό της ευρωπαϊκής ιεραρχίας, μαζί με

τη Β' κατηγορία της Ισπανίας, την ώρα που η Γερμανία έχει 11,9 φάσεις για γκολ ανά ματς, η Ελβετία 11,8 και η Ολλανδία 11,7. Συνδυάζοντας τα στοιχεία, το CIES θεώρησε έτσι το ολλανδικό πρωτάθλημα το κορυφαίο στο ανοικτό παιχνίδι, και με γνώμονα αυτό ως 100% κατέγραψε την απόκλιση των άλλων πρωταθλημάτων. Κι εκεί η Ελλάδα τερμάτισε τελευταία μεταξύ των πρώτων κατηγοριών με 67%, περνώντας μόνο τη Β' Ισπανίας.

ΜΑΠΠΕΣ SHOW!

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

15:00 - 17:00

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Εφραίμ Γεωργίου & Χρίστος Ζαβός

DEE JAY 93.5 RADIO

#THEISLANDSDJ

BRUNCHING

ΜΕΤΗΝ ΕΛΕΩΝΟΡΑ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 10:00 - 13:00

Στιγμιότυπο από ματς του Ολυμπιακού με τον Πανιώνιο από τη δεκαετία του 1950. Η κερκίδα κατμέστρο από κόσμο.

Δύο μύθοι, ένας διεθνής και ένας ελληνικός, συναντιούνται: ο Γιόχαν Κρόιφ του Αγιαξ και ο Γιώργος Κούδας του ΠΑΟΚ ανταλλάσσουν τα κα-θιερωμένα δώρα πριν από την έναρξη ευρωπαϊκής αναμέτρησης ανάμεσα στις δύο ομάδες.

Στιγμιότυπο από προπολεμικό αγώνα στα «Ξερά» γήπεδα της εποχής.

Το «χαρμάνι» του ελληνικού ποδοσφαίρου

Ένα μαγικό ταξίδι στις «χρυσές εποχές» της στρογγυλής θεάς από τη νέα σειρά ντοκιμαντέρ της ΕΡΤ «Τα χρόνια της αθωότητας»

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Τον τελευταίο καιρό, ειδικά μετά τα τραγικά γεγονότα οπαδικής βίας στη Θεσσαλονίκη, ακούμε όλο και περισσότερο για τις περασμένες «χρυσές εποχές» του ελληνικού ποδοσφαίρου, τότε που οι φίλαθλοι των ομάδων πήγαιναν αδελφωμένοι στο γήπεδο και οι παίκτες ήταν πραγματικά είδωλα της Κυριακής. Μια εποχή αθωότητας. «Εποχή αθωότητας στην πραγματικότητα δεν υπάρχει, μόνο εποχή της προσωπικής μας αθωότητας που μας στέλνει πίσω στα παιδικά και εφηβικά μας χρόνια», ακούμε τον αθλητικογράφο Αλέξη Σπυρόπουλο να λέει στο πρώτο επεισόδιο της νέας σειράς ντοκιμαντέρ του Ηλία Γιαννακάκη και της ΕΡΤ.

Τιλοποιημένη, πάντως, ακριβώς έτσι, «Τα χρόνια της αθωότητας», η σειρά στην ΕΡΤ3 που μας ξενάγει σε έναν τελείως διαφορετικό ποδοσφαιρικό –και όχι μόνο– κόσμο, από τα σπάρτα της δεκαετίας του 1920 μέχρι το 1979, όπου καθιερώνεται για ο επαγγελματισμός στο λαοφιλέστερο τον σπορ. «Μια βασική διαφορά με εκείνη την εποχή είναι πως τότε οι ποδοσφαιριστές ήταν κομμάτι του κόσμου, δεν υπήρχε ο σημερινός διαχωρισμός. Ο Υφαντής του Ολυμπιακού πήγαινε να κάνει καταμέτρηση του ηλεκτρικού, γιατί αυτή ήταν η δουλειά του, και τον αποθέωναν στις γειτονιές», μας λέει ο Ηλίας Γιαννακάκης.

Τον Ηλία Υφαντή μαζί με άλλους αστέρες των «ξερών» γηπέδων τους βλέπουμε να μιλούν στη σειρά, αναπολώντας παιχνίδια και ανέκδοτες ιστορίες, αρκετές από τις οποίες μοιάζουν σήμερα με επιστημονική φαντασία. Εκτός του πρώτου επεισοδίου, το οποίο ασχολείται συνολικά με τα χρόνια του αμιγώς ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου, μέχρι το 1959, τα επόμενα είναι αφιερωμένα σε ξεχωριστές... αγάπες: στον Παναθηναϊκό του «Γουέμπλεϊν», στον Ολυμπιακό του Γουλανδρή, στον ΠΑΟΚ του Κούδα, στην ΑΕΚ του Λουκά Μπάρλου και ακόμα στις τρεις παραδοσιακές ομάδες του λεκανοπεδίου (Πανιώνιος, Απόλλων, Εθνικός), οι οποίες αποτέλεσαν επί δεκαετίες «φυτώρια» νέων παικτών, αλλά και στις μεγάλες δυνάμεις της περιφέρειας: την Παναχαϊκή, τον ΠΑΣ Γιάννινα και την Καστοριά.

Και στημένα υπήρχαν, αλλά είχαν να κάνουν κυρίως με τον βιοπορισμό των παικτών, όχι με στοιχήματα που παίζονται στην Ανατολική Ασία όπως σήμερα.

Ηταν πιο όμορφο το ποδόσφαιρο τότε; Αστέρεις των «ξερών» γηπέδων και ποδοσφαιράνθρωποι μιλούν στη σειρά και αναπολούν παιχνίδια και ανέκδοτες ιστορίες.

Πέρα βέβαια από τις συνεντεύξεις με επιφανείς ποδοσφαιράνθρωπους και ποδοσφαιρόφιλους, η σειρά είναι γεμάτη από ντοκουμέντα, φωτογραφίες και βίντεο από αγώνες σε γήπεδα που δεν μοιάζουν καθόλου με τα σύγχρονα «καλιά» και με τον κόσμο να κρέμεται σαν τσαμπιά από τις κερκίδες. «Τα αρχεία που προβάλλονται προέρχονται κατά το ήμισυ περίπου από την ΕΡΤ, όπου έχει γίνει και προσπάθεια για αξιοποίηση αγνώστων έως τώρα πλευρών τους, συν υλικά πάλι της ΕΡΤ τα οποία έχουν διασωθεί σε ιδιωτικές συλλογές. Το άλλο μισό είναι καθαρά ιδιωτικά αρχεία, με κυριότερο εκείνο του οπερατέρ-κινηματογραφιστή Γιάννη Βώκου, ο οποίος από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 μέχρι τα μέσα του 1970 πήγαινε κάθε Κυριακή στα γήπεδα με τους βοηθούς του και τραβούσαν πλάνα», επισημαίνει ο Γιαννακάκης.

Ένα τέτοιο μοναδικό ντοκουμέντο, έχρωμο μάλιστα, από αγώνα του Ολυμπιακού κόντρα στη Μίλαν, στο νεότευκτο τότε στάδιο «Καραϊσκάκη», έχουμε την ευκαιρία να δούμε για πρώτη φορά στο εναρκτήριο επεισόδιο της σειράς. Εκεί υπάρχουν ακόμα μυθικές μορφές ερασιτεχνικών, οι οποίοι ωστόσο φάνταζαν... Μέσι και Ρονάλντο μαζί στα μάτια των φυλάθλων. «Η προσέγγισή μας είναι καθαρά ανθρωποκεντρική, με πολλαπλά πορτρέτα “ηρώων”. Αυτούς τους ήρωες τους έβλεπες εν δράσει σπάνια και μόνο στο γήπεδο. Μόλις το 1970 άρχισαν να δείχνουν αγώνες στην τηλεόραση και αρχικά μόνο το δεύτερο ημίχρονο, όπου κρινόταν το αποτέλεσμα».

Ηταν αλήθεια πιο όμορφο το ποδόσφαιρο τότε; «Είναι σχεδόν φιλοσοφικό το ερώτημα. Τι είναι ομορφιά; Σήμερα το ποδόσφαιρο είναι σίγουρα πολύ πιο γρήγορο, θεαματικό. Τότε ο Νεστορίδης έ-

Από αριστερά προς τα δεξιά: Γιώργος Κούδας, Γιώργος Σιδέρης, Μίμης Δομάζος και Μίμης Παπαϊωάννου το 1969, ίσως στην πιο ταλαντούχα και ποιοτική εθνική ομάδα όλων των εποχών.

Εντυπωσιακή επέμβαση του τερματοφύλακα σε «αιώνιο» ντέρμπι μεταξύ Ολυμπιακού και Παναθηναϊκού από τη δεκαετία του 1950.

Ο πρόεδρος του Ολυμπιακού, Νίκος Γουλανδρής, με τον Γιώργο Σιδέρη.

Ο βασιλιάς των σπορ ως «αισθηματική αγωγή» ενός εφήβου

Του ΠΑΥΛΟΥ ΤΣΙΜΑ

Ημουν μαθητής του δημοτικού, δεν είχα δει ποτέ μου ποδόσφαιρο, τηλεόραση στην Ελλάδα, άλλωστε, δεν υπήρχε ακόμη και αυτό που παίζαμε στο Πεδίον του Αρεως, κλωτώνοντας στα τυφλά κάποιο τόπι, δεν ήταν ακριβώς ποδόσφαιρο. Μια Κυριακή, ένας μεγαλύτερος εξάδελφος με πήρε μαζί του στο γήπεδο της Λεωφόρου. Θυμάμαι, σαν σε σύννεφο, το πλήθος στις κερκίδες, τις φωνές, τα χρώματα, τους ποδοσφαιριστές που μου φάνηκαν πελώριοι. Ένας, ιδίως, ο Βαγγέλης Πανάκης που είχε βάλει πρώτος γκολ, μου είχε φανεί γίγαντας σωστός.

Ξαφνιάστηκα όταν πολλά χρόνια αργότερα τον συνάντησα στις κερκίδες του ΟΑΚΑ και διαπίστωσα ότι είχε το ύψος μου. Τα υπόλοιπα δεν είμαι σίγουρος αν τα θυμάμαι ή αν δημιούργησα μια τεχνητή εκ των υστέρων μνήμη. Δεν θα πρέπει να κατάλαβα πολλά από το παιχνίδι. Ηταν πάντως ένα ματς του Παναθηναϊκού με τον Απόλλωνα, είχαμε κερδίσει, εκείνη τη χρονιά πήραμε το πρωτάθλημα και ο Παπανδρέου κέρδισε τις εκλογές. Έτσι μπήκε το ποδόσφαιρο στη ζωή μου. Το ποδόσφαιρο: Η φωνή του εκφώνητή στο τρανζίστορ τα απογεύματα της Κυριακής και η «Ομάδα», που κάθε Δευτέρα δημοσίευε περιγραφές και σκίτσα

Για όσους έτσι το ζήσαμε, θα είναι πάντα μια «εποχή της αθωότητας». Ίσως να είναι ακόμη έτσι, όσα κι αν έχουν αλλάξει, όση αθωότητα κι αν έχει χαθεί από το ίδιο το παιχνίδι και το περιβάλλον του.

που έκαναν αναπαράσταση των γκολ. Η επιστροφή στο γήπεδο, πρώτα κλεφτά, σπίνοντας καρτέρι έξω από τη γωνιακή θύρα 12 μέχρι να ανοίξουν οι πόρτες, να τρυπώσουμε τα πιτσιρικά και να δούμε ό,τι απέμενε από το ματς, αργότερα κανονικά, με εισιτήριο, ανάμεσα σε κυρίους που φορούσαν κοστούμι και γραβάτα –πολλοί φορούσαν γραβάτα τότε για να πάνε στο γήπεδο.

Το ποδόσφαιρο: Ο Δομάζος να ανεβαίνει πρώτος τα σκαλιά των αποδυτηρίων, με την μπάλα αγκαλιά και τον Οικονομόπουλο πίσω του. Η ιεροτελεστία του γηπέδου. Η κάθοδος των μυριών με τα πόδια, μετά από

κάθε ματς, ανακατεμένοι εμείς και οι οπαδοί των αντιπάλων, στην Αλεξάνδρας έως την πλατεία Βικτωρίας. Το Παναθηναϊκός - Ζενές 5-0, στο πέταλο των Αμπελοκήπων ένα απόγευμα Σεπτεμβρίου, τη χρονιά του Γουέμπλεϊ. Οι εκδρομές σε άλλα γήπεδα, στο Καραϊσκάκη, στη Νέα Φιλαδέλφεια, στη Ριζούπολη ή στη Νέα Σμύρνη – ήταν μια εποχή όπου μπορούσες να πας σε γήπεδο αντίπαλης ομάδας χωρίς να θέτεις σε κίνδυνο τη σωματική σου ακεραιότητα και να χειροκροτείς σπουδαίους ποδοσφαιριστές του αντιπάλου χωρίς τύψεις. Ένας τελικός κυπέλλου Αγγλίας, Τσέσι - Λιντς, το πρώτο ματς που είδα στην ασπρόμαυρη

τηλεόραση, λίγο πριν μας ευλογήσει η παρέα του Πελέ στο Μουντιάλ του Μεξικού – το καλύτερο όλων των εποχών ή είναι η δύναμη της νοσταλγίας που το παριστάνει έτσι; Το ποδόσφαιρο ως «αισθηματική αγωγή» ενός εφήβου στα ταραγμένα χρόνια των αρχών της δεκαετίας του '70. Για όσους έτσι το ζήσαμε, θα είναι πάντα μια «εποχή της αθωότητας». Ίσως να είναι ακόμη έτσι, όσα κι αν έχουν αλλάξει, όση αθωότητα κι αν έχει χαθεί από το ίδιο το παιχνίδι και το περιβάλλον του, για κάποιον πιτσιρικό που μία από τις επόμενες Κυριακές, κάποιος μεγαλύτερος θα τον πάρει μαζί του, πρώτη φορά, στο γήπεδο.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Νευρικήτητα στις αγορές λόγω ουκρανικής κρίσης

Η **κρίση** στην Ουκρανία συνεχίζει να βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής των αγορών, με τη γενικότερη κατάσταση να παραμένει ασταθής. Σε αυτό το περιβάλλον, η διάθεση για ανάληψη ρίσκου περιορίστηκε σημαντικά την εβδομάδα που διανύσαμε, με τους επενδυτές να στρέφονται στο ασφαλές καταφύγιο των κρατικών ομολόγων. Ως αποτέλεσμα, οι τιμές των αμερικανικών κυβερνητικών τίτλων ενισχύθηκαν, καλύπτοντας μέρος των πρόσφατων απωλειών τους, επηρεασμένες παράλληλα από τη μερική υποχώρηση των προσδοκιών για ιδιαίτερα επιθετική νομισματική πολιτική από τη Fed λόγω της συνεχιζόμενης γεωπολιτικής αβεβαιότητας. Η προσημασική αγορά τιμολογεί τώρα συνολικά αύξηση 150 μονάδων βάσης (μ.β.) στα επιτόκια της Fed μέχρι το τέλος του έτους, έναντι προβλεπόμενης ανόδου περίπου 170 μ.β. την προηγούμενη εβδομάδα, ενώ η εκτιμώμενη πιθανότητα αύξησης 50 μ.β. την επόμενη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής τον Μάρτιο –ένα ενδεχόμενο που έχει βρει στήριξη από ορισμένους αξιωματούχους της Fed τις τελευταίες ημέρες– έχει μειωθεί σε περίπου 40%. Σε αυτό το περιβάλλον, η απόδοση του 10ετούς αμερικανικού ομολόγου (η απόδοση κινείται αντίθετα από την τιμή) υποχώρησε κάτω από την περιοχή του 1,97%, έπειτα από άνοδο την προηγούμενη εβδομάδα πάνω από το 2% για την πρώτη φορά από τον Αύγουστο του 2019 ύστερα από την ανακοίνωση των ισχυρών στοιχείων πληθωρισμού στις ΗΠΑ για τον μήνα Ιανουάριο (νέο υψηλό 40 ετών για τον κύριο δείκτη τιμών καταναλωτή και τον λεγόμενο δομικό πληθωρισμό στο 7,5%

και 6% ετησίως αντίστοιχα). Με τους γεωπολιτικούς κινδύνους να αποτελούν μία από τις σημαντικότερες κινητήριες δυνάμεις των αγορών αυτές τις ημέρες, τα ισχυρά στοιχεία για την οικονομία των ΗΠΑ που ανακοινώθηκαν αυτή την εβδομάδα φαίνεται πως δεν επηρέασαν την αγορά ομολόγων. Μεταξύ άλλων, οι λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν περισσότερο από όσο αναμενόταν τον Ιανουάριο, 3,8% μηνιαίως, υπερκαλύπτοντας την πώση 2,5% του προηγούμενου μήνα, η βιομηχανική παραγωγή επίσης αιφνίδιασε ανοδικά σημειώνοντας αύξηση 1,4% τον ίδιο μήνα, ενώ θετική έκπληξη επιφύλαξαν και τα στοιχεία για τις οικοδομικές άδειες –έναν από τους σημαντικότερους δείκτες οικοδομικής δραστηριότητας– που έδειξαν αύξηση για τέταρτο συνεχή μήνα, 6,8% μηνιαίως. Στις αγορές συναλλάγματος, η συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ/δολ. διατηρήθηκε σε ένα σχετικά στενό εύρος διαπραγμάτευσης, 1,13-1,14, σχεδόν αμετάβλητη σε εβδομαδιαία βάση, με τους επενδυτές να αναμένουν πιθανές εξελίξεις στο μέτωπο της κρίσης στην Ουκρανία, καθώς και τα επόμενα σημαντικά στοιχεία για την οικονομία των ΗΠΑ που ενδέχεται να καθορίσουν το μέγεθος της αναμενόμενης αύξησης των επιτοκίων της Fed στην επόμενη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής (θέσεις απασχόλησης εργασίας 4 Μαρτίου, στοιχεία πληθωρισμού Φεβρουαρίου 10 Μαρτίου).

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας διεθνών κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Με κέρδη έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Ανοδικά κινήθηκε την Τρίτη το Χρηματιστήριο ωθούμενο κυρίως από τα μικρά κέρδη στους τίτλους της Κύριας Αγοράς.

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο 0,32% κλείνοντας στις 71,12 μονάδες, ενώ ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε άνοδο 0,33% κλεί-

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο 0,32% κλείνοντας στις 71,12 μονάδες.

νοντας στις 42,78 μονάδες. Ο π.μ. μερπύριος τζίρος περιορίστηκε στις €71.381.

Κέρδη κατέγραψαν οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες, με εξαίρεση τον τομέα των Ξενοδοχείων, ο οποίος δεν κατέγραψε μεταβολή. Την μεγαλύτερη άνοδο

παρουσίασαν οι Επενδυτικές Εταιρείες με 1,43% και ακολούθησαν η Κύρια Αγορά με 0,61% και η Εναλλακτική Αγορά με 0,02%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιάμεσο προσέλαυναν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €25.227 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €1,08). Ακολούθησαν οι μετοχές της Petrolina (Holdings) Public με €24.066 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €1,20), της Logicom Public Ltd με €6.680 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €2,08) της Louis Plc με €3.240 (πτώση 3,57% - τιμή κλεισίματος €0,08) και της Salamis Tours (Holdings) με €2.982 (πτώση 1,98% - τιμή κλεισίματος €1,98).

Από τις μετοχές που έτχχαν διαπραγματεύσεις, πέντε κινήθηκαν ανοδικά, τέσσερις πτωτικά και επτά παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 75.

Πώληση 3.000 ακινήτων αξίας 1,5 δισ. από τις τράπεζες

Ποιες εταιρείες real estate τα διεκδικούν, ποια είναι τα «φιλέτα»

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Συμφωνίες πώλησης πάνω από 3.000 ακινήτων συνολικής αξίας 1,5 δισ. ευρώ κυοφορούνται το τελευταίο διάστημα στηνγχώρια αγορά, με κινητήριο μοχλό την επιθυμία των τραπεζών να «ελαφρύνουν» τους ισολογισμούς τους και να ενισχύσουν τα έσοδά τους. Πρόκειται για μεγάλα χαρτοφυλάκια ακινήτων, τα οποία οι τράπεζες έχουν αποκτήσει κυρίως μέσω των πλειστηριασμών της προηγούμενης διετίας και πλέον σχεδιάζουν να πωλήσουν, είτε απευθείας προς τους ενδιαφερόμενους επενδυτές είτε σε συνδυασμό με την αξιοποίηση και θυγατρικών τους εταιρειών στον τομέα της διαχείρισης ακινήτων.

Alpha Bank

Τις προσεχείς εβδομάδες η Alpha Bank αναμένεται να επιλέξει τον προτιμώτεο επενδυτή για την πώληση χαρτοφυλακίου ακινήτων συνολικής αξίας άνω των 500 εκατ. ευρώ, σε συνδυασμό και με τη μεταβίβαση της Alpha Αστικά Ακίνητα. Πρόκειται για το Project Skyline, για το οποίο ερίζουν τέσσερις βασικοί διεκδικητές, η Prodea Investments σε συνεργασία με τη μπτρική

Κινητήριο μοχλός η επιθυμία των τραπεζών να «ελαφρύνουν» τους ισολογισμούς τους και να ενισχύσουν τα έσοδά τους.

της εταιρεία Invel, το σχήμα Dimand Real Estate και ΗIG, όπως επίσης και τα επενδυτικά funds Brook Lane Capital και Davidson Kempner.

Το ενδιαφέρον αφορά και τα ακίνητα που θα μεταβιβαστούν στην Alpha Αστικά Ακίνητα, στην οποία η ίδια η τράπεζα αναμένεται να διατηρήσει μειοψηφικό ποσοστό. Τα «φιλέτα» αφορούν 50 ακίνητα υψηλής ποιότητας και αξίας της τάξεως των 280 εκατ. ευρώ, μεταξύ των οποίων και το εμβληματικό κτίριο της Alpha Bank στην Αιόλου 72. Επιπλέον 320 ακίνητα, αξίας 180 εκατ. ευρώ αφορούν τη δεύτερη κατηγορία του πακέτου. Πρόκειται για κτίρια με κρυμμένες υπεραξίες, καθώς χρήζουν ανακαίνισης, ανακατασκευής και πιθανώς και αλλαγής χρήσης. Αυτός είναι π.χ. ο βασικός λόγος που συμμετέχει στον

Στη λίστα των προς πώληση ακινήτων από την Τράπεζα Πειραιώς βρίσκεται και το εμβληματικό Αρχοντικό Σερπέρη, στη συμβολή των οδών Πανεπιστημίου και Εδουάρδου Λω, κτίριο του 19ου αιώνα.

διαγωνισμό το σχήμα της Dimand Real Estate και του αμερικανικού επενδυτικού fund ΗIG. Η Dimand έχει αναπτύξει σειρά έργων τα τελευταία χρόνια, επενδύοντας συχνά στην ανακατασκευή υφιστάμενων κτιρίων και μεταπωλώντας τα με σημαντικό κέρδος, όπως για παράδειγμα έπραξε με την ανάληψη των πρώην κτιρίων της καπνοβιομηχανίας Παπαστράτος. Στο Project Skyline θα ενταχθούν και επιπλέον 205 ακίνητα, αξίας 75 εκατ. ευρώ (κυρίως κατοικίες), που πρόκειται να πωληθούν σε βάθος χρόνου.

Ο επενδυτής που θα επιλεγεί θα έχει υπό τον έλεγχό του τόσο μετοχικά όσο και σε επίπεδο διαχείρισης την Alpha Αστικά Ακίνητα, θέτοντας σε εφαρμογή ένα επενδυτικό σχέδιο που θα συμφωνηθεί στο πλαίσιο του διαγωνισμού. Σε γενικές γραμμές προβλέπεται η

πώληση μέρους του χαρτοφυλακίου και με τα έσοδα που θα προκύψουν θα γίνουν και νέες επενδυτικές κινήσεις, με στόχο τη μεγέθυνση της αξίας του. Σε βάθος χρόνου είναι πιθανή και η μετατροπή της εταιρείας σε ΑΕΕΑΠ.

Τράπεζα Πειραιώς

Ακόμα μεγαλύτερης αξίας είναι το εν εξελίξει Project Terra που «τρέχει» η Τράπεζα Πειραιώς, ήδη από το φθινόπωρο του 2021. Πριν από λίγες ημέρες, η όλη διαδικασία εισήλθε στη δεύτερη φάση της, προβλέποντας τη μεταβίβαση περίπου 2.300 ακινήτων συνολικής αξίας άνω των 800 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για το μεγαλύτερο πακέτο ακινήτων που θα αλλάξει χέρια στην ελληνική αγορά, διαχρονικά. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει

και 125 ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα της Τρ. Πειραιώς, αξίας 307 εκατ. ευρώ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και 18 ακίνητα που θα εγκαταλείψει η τράπεζα εντός του 2025, όταν προβλέπεται να μετεγκατασταθεί στα νέα της γραφεία, στο Ελληνικό, στο πλαίσιο σχετικής συμφωνίας με τη Lamda Development. Αυτό σημαίνει ότι ο κάτοχος των εν λόγω κτιρίων, που βρίσκονται σε σημαντικές θέσεις εντός του κέντρου της Αθήνας, θα μπορέσει να τα επαναμισθώσει, αποκομίζοντας σημαντικές υπεραξίες, λόγω της εκτίμησης για άνοδο των ενοικίων μέχρι τότε.

Στη λίστα βρίσκεται και το εμβληματικό αρχοντικό Σερπέρη, στη συμβολή των οδών Πανεπιστημίου και Εδουάρδου Λω, κτίριο του 19ου αιώνα. Η αρχική λίστα των ενδιαφερόμενων σκαμπάτων έχει πλέον διευρυνθεί και φέρεται να περιλαμβάνει τα επενδυτικά funds Dromeus Capital, Brook Lane, Resolute, Bain, PIMCO, Lone Star και Davidson Kempner. Σημειώτων ότι λόγω και του ύψους της πώλησης, αναμένεται να χορηγηθεί και χρηματοδότηση από την ίδια την τράπεζα (vendor financing) στον οριστικό νικητή της σε ποσοστό της τάξεως του 50% της αξίας των ακινήτων, ήτοι περίπου 400 εκατ. ευρώ. Μαζί με το χαρτοφυλάκιο αναμένεται να πωληθεί και η θυγατρική Πειραιώς Real Estate, η οποία θα αναλάβει τη διαχείριση των ακινήτων. Οι επενδυτές θα αποκτήσουν μετοχές του ειδικού «σχήματος», στο οποίο θα μεταβιβαστούν τα ακίνητα. Αυτή την περίοδο διενεργούνται οι σχετικοί έλεγχοι από τους επενδυτές (due diligence) και θα ακολουθήσουν οι δεσμευτικές οικονομικές προ-σφορές λίγο πριν από το Πάσχα.

Εθνική Τράπεζα

Πακέτο ακινήτων που ενδεχομένως να αγγίξει ακόμα και τα 100 εκατ. ευρώ σχεδιάζει να διαθέσει προς πώληση εντός των επόμενων μηνών και η Εθνική Τράπεζα. Πρόκειται κυρίως για ακίνητα που έχουν ανακτηθεί από πλειστηριασμούς και είτε έχουν «τακτοποιηθεί» πολεοδομικά είτε η σχετική διαδικασία οδεύει προς ολοκλήρωση. Στην αγορά αναμένουν ότι η σύνθεση του χαρτοφυλακίου θα αφορά κυρίως κατοικίες και ενδεχομένως και ορισμένα επαγγελματικά ακίνητα (π.χ. γραφεία, καταστήματα κτλ.). Προς το παρόν πάντως δεν έχει ληφθεί κάποια οριστική απόφαση για το μέγεθος του χαρτοφυλακίου που θα πωληθεί. Στόχος είναι η όλη διαδικασία να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2022.

Στο Χ.Α. οδεύουν επενδυτικές εταιρείες ακινήτων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Ετος εισαγωγής των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ) στο Χρηματιστήριο κυρίως μέσω δημόσιας εγγραφής αναμένεται ότι θα είναι το 2022. Τα τελευταία χρόνια, εταιρείες όπως η Noval Property του ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ και η Trade Estates του ομίλου Φουρλή έχουν θέσει σε εφαρμογή ένα ευρύ επενδυτικό πρόγραμμα ενίσχυσης

Τι σχεδιάζουν η Noval Property του ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ και η Trade Estates του ομίλου Φουρλή.

του χαρτοφυλακίου τους, προκειμένου να αυξήσουν τη μερισματική τους απόδοση και να καταστούν ελκυστικότερες προς το ευρύ επενδυτικό κοινό.

Μετά την πρόσφατη έκδοση ομολόγου ύψους 120 εκατ. ευρώ και διάρκειας επτά ετών, ο όμιλος ΒΙΟΧΑΛΚΟ έχει πλέον θέσει σε εφαρμογή την εισαγωγή των μετοχών της Noval Property στο Χρηματιστήριο. Ε-

πιστήμω, η προθεσμία που έχει η εταιρεία λήγει στα μέσα Οκτωβρίου, ωστόσο εκτιμάται ότι η δημόσια εγγραφή θα υλοποιηθεί νωρίτερα, ενδεχομένως και πριν από το καλοκαίρι. Ο χρόνος θα εξαρτηθεί από τις συνθήκες που θα διαμορφωθούν στις αγορές. Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι η Noval αποτελεί σήμερα τον δεύτερο μεγαλύτερο «παίκτη» του κλάδου των ΑΕΕΑΠ, πίσω μόνο από την Prodea Investments, αναμένεται να λειτουργήσει θετικά. Η εταιρεία διαθέτει ένα ιδιαίτερα ποιοτικό και διευρυμένο χαρτοφυλάκιο αποτελούμενο από 43 ακίνητα, επιφάνειας 453.000 τ.μ. και συνολικής αξίας της τάξεως των 400 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, η εισηγμένη έχει θέσει σε εφαρμογή ένα φιλόδοξο επενδυτικό πρόγραμμα συνολικού ύψους άνω των 300 εκατ. ευρώ για τα επόμενα χρόνια, ενώ ιδιαίτερα σημαντική είναι και η δέσμευση της μπτρικής ΒΙΟΧΑΛΚΟ ότι θα διατηρήσει τον έλεγχο της Noval τουλάχιστον μέχρι το 2028, όταν δηλαδή λήγει το πρόσφατο ομολόγο που εκδόθηκε.

Αντίστοιχα, την εισαγωγή των μετοχών της θα επιδιώξει και η Trade Estates του ομίλου Φουρλή, πιθανώς κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2022. Αρχικά θα επιδιωχθεί η επιτευξη συμφωνίας με στρατηγικό επενδυτή

Οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ) έχουν θέσει σε εφαρμογή ένα ευρύ επενδυτικό πρόγραμμα ενίσχυσης του χαρτοφυλακίου τους, προκειμένου να αυξήσουν τη μερισματική τους απόδοση και να καταστούν ελκυστικότερες προς το ευρύ επενδυτικό κοινό.

για τη διάθεση ενός μειοψηφικού ποσοστού συμμετοχής της τάξεως του 15%-20% ή και ακόμα παραπάνω, ανάλογα με το ενδιαφέρον που θα εκδηλωθεί.

Μόλις προχωρήσει η σχετική διαδικασία, θα ακολουθήσει η δημόσια εγγραφή των μετοχών της εταιρείας, η οποία αναμένεται να εξελιχθεί σε ηγέτιδα δύναμη στον τομέα των εμπορικών πάρκων, ενώ έχει εξασφαλίσει και την παρουσία της στο εμβληματικό έργο της ανάπτυξης του πρώην αεροδρομίου στο Ελληνικό.

Ερώτημα αποτελεί, πάντως, η περίπτωση της Μπλε Κέδρος ΑΕΕΑΠ της οικογένειας Ευμορφίδη. Η συγκεκριμένη εταιρεία θα έπρεπε να είναι η πρώτη χρονικά που θα εισαγάγει τις μετοχές της στο Χ.Α., με τη σχετική προθεσμία να ολοκληρώνεται (έπειτα και από τις σχετικές παρατάσεις που έχουν χορηγηθεί) τον Μάιο. Η εταιρεία λειτουργεί ήδη από το 2017, επομένως, βάσει νόμου, ή θα εισαχθεί στο Χρηματιστήριο ή θα διακόψει τη λειτουργία της ως ΑΕΕΑΠ.

Η σημαντική έκθεση της εταιρείας σε καταστήματα λιανικής και ξενοδοχεία πόλης, δηλαδή δύο από τις κατηγορίες που επλήγσαν περισσότερο από την πανδημία, έχει λειτουργήσει ανασταλτικά στη δημιουργία θετικού επενδυτικού κλίματος.

Deloitte.

Strongest and most valuable commercial services brand

4 years in a row

Source: Brand Finance | Global 500 2022

www.deloitte.com/cy